

ANALIZY * TENDENCJE * OCENY

RYNEK ROLNY

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

LISTOPAD 2017

Spis treści

1. Koniunktura w rolnictwie	Arkadiusz Zalewski	3
2. Rynek zbóż	Wiesław Łopaciuk	5
3. Rynek cukru	Piotr Szajner	12
4. Rynek rzepaku	Ewa Rosiak	15
	Magdalena Bodył	
5. Rynek ziemniaków	Wiesław Dzwonkowski	21
6. Rynek warzyw	Tomasz Smoleński	25
	Paweł Kraciński	
7. Rynek owoców	Irena Strojewska	34
8. Rynek mleka	Teresa Zdziarska	43
9. Rynek wołowiny	Dorota Pasińska	48
10. Rynek wieprzowiny	Danuta Zawadzka	51
11. Rynek mięsa drobiowego i jaj	Grzegorz Dybowski	55
12. Rynek baraniny	Danuta Zawadzka	61
13. Rynek ryb	Krzysztof Hryszko	65
14. Rynek żywnościowy	Krystyna Świetlik	71
15. Rynek środków produkcji dla rolnictwa	Arkadiusz Zalewski	77

RYNEK ROLNY

Skład redakcji: Krzysztof Hryszko (redaktor naczelny),
Lucyna Mieszkowska (sekretarz redakcji), Bożena Nosecka
Prenumerata: Barbara Walkiewicz - tel.: 22 50 54 685

Adres redakcji:

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy
ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
tel.: 22 505 46 66, faks: 22 827 19 60
Druk: EXPOL Włocławek
Nakład: 220 egz.

Biuletyn dostępny jest bezpłatnie na stronie internetowej Instytutu – www.ierigz.waw.pl

Oceny i komentarze prezentowane w biuletynie Rynek Rolny są opracowywane na podstawie najlepszych i sprawdzonych źródeł informacji, i są wyrazem wiedzy oraz poglądów autorów. Nie mogą więc być podstawą roszczeń podmiotów za skutki podejmowanych decyzji, które każdy podejmuje na własne ryzyko i koszt.

Wykorzystując informacje zawarte w biuletynie prosimy o podanie źródła.

1. W październiku 2017 r. koniunktura w rolnictwie pogorszyła się głównie pod wpływem spadku wskaźnika potencjalnego popytu. Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR) zmalał o 1,3 pkt. proc. do 100,1 pkt. pod wpływem zmniejszenia wyrównanego indeksu potencjalnego popytu o 2,2 pkt. proc. do 99,9 pkt. oraz spadku wyrównanego wskaźnika nożyc cen o 0,3 pkt. proc. do 100,3 pkt. Wskaźnik ten był jednocześnie o 0,3 pkt. proc. niższy niż przed rokiem o tej porze. Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu zmniejszył się przede wszystkim z powodu pogorszenia sprzedaży przemysłu spożywczego oraz relatywnego wzrostu cen żywności w stosunku do wynagrodzeń. W przeciwnym kierunku działała poprawa dynamiki obrotów handlowych produktami rolno-spożywczymi.

Wyrównany wskaźnik nożyc cen zmalał w analizowanym miesiącu o 0,3 pkt. proc. do 100,3 pkt. Jednocześnie był on o 0,4 pkt. proc. niższy niż w październiku 2016 r. O spadku wskaźnika nożyc cen w październiku zdecydowało zmniejszenie wyrównanego wskaźnika cen skupu, przy jednoczesnym wzroście cen środków produkcji. We wrześniu 2017 r. wzrosły ceny skupu większości zbóż oraz mleka krowiego. Jęczmień zdrożał o 2,7%, pszenica o 1,4%, żyto o 1,1%, a mleko o 3,8%. Odnotowano kolejny wyraźny spadek cen skupu ziemniaków, których ceny zmalały o 18,8%. Niewielkie spadki cen odnotowano w skupie żywca. W sumie bieżący wskaźnik zmian cen skupu wyniósł we wrześniu 101,1 pkt., a wyrównany indeks cen skupu zmalał w październiku o 0,2 pkt. proc. do 100,4 pkt. Jednocześnie odnotowano wzrosty cen środków produkcji, a średni wzrost ich cen we wrześniu wyniósł 0,7%. W rezultacie wyrównany wskaźnik zmian cen środków produkcji w październiku wzrósł o 0,1 pkt. proc. w porównaniu z miesiącem poprzednim i wyniósł 100,1 pkt.

Zmiany cen, jakie dokonały się w ciągu pierwszych dziewięciu miesięcy 2017 r., w porównaniu z grudniem 2016 r. były korzystne dla rolnictwa. Ceny koszyka skupu wzrosły o 4,7 pkt. proc., podczas gdy ceny środków produkcji wzrosły przeciętnie o 1,1 pkt. proc. W konsekwencji skumulowany wskaźnik nożyc cen wyniósł 103,5 pkt., podczas gdy przed rokiem wynosił 103,1 pkt.

W najbliższych miesiącach można spodziewać się niewielkiej poprawy rynkowych uwarunkowań produkcji rolniczej. Sprzyjać temu powinien rosnący popyt na żywność, pod wpływem lepszej sytuacji na rynku pracy i wzrostu dochodów, ale także stosunkowo wysokie ceny artykułów rolno-spożywczych na rynkach światowych. Z drugiej jednak strony stosunkowo wysoki poziom inflacji może wpłynąć na osłabienie tempa wzrostu popytu na żywność.

2. Światowe zbiory zbóż w sezonie 2017/18 są szacowane na poziomie o 2,7% niższym niż w okresie poprzednim. Mniejsza podaż ze zbiorów została skompensowana wysokimi zapasami początkowymi, skutkiem czego podaż całkowita zmalała tylko o 0,6%. Przy większym zużyciu zbóż oznacza to spadek zapasów o 5,7% na koniec sezonu 2017/18. Nadal będzie to jednak wysoki poziom, co będzie istotnym czynnikiem stabilizującym ceny. W październiku na światowych rynkach obserwowany był niewielki spadek cen zbóż, wciąż jednak ceny są na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznego. Na krajowym rynku we wrześniu nastąpił nieznaczny wzrost cen skupu większości zbóż, natomiast na targowiskach ceny zmalały.

3. Nasilający się wzrost produkcji wieprzowiny w wielu krajach Unii Europejskiej przy spowolnionym eksporcie m.in. do Chin skutkuje słabnącą dynamiką rocznego wzrostu cen. Wskazuje to na możliwość przekształcenia dotychczasowej, wzrostowej tendencji cen w tendencję spadkową. W związku z tym ocenia się, że w grudniu cena skupu trzody w Polsce może zawierać się w przedziale 4,80-5,05 zł/kg, a więc może być maksymalnie o 5% niższa niż w grudniu 2016 r. Wpłyne

to na spadek opłacalności chowu, a w rezultacie na zmniejszenie pogłowia trzody w połowie 2018 r.

4. Utrzymuje się stosunkowo wysoka dynamika produkcji mięsa drobiowego, jednak jest ona wyraźnie niższa niż rok wcześniej. Spadek dynamiki produkcji wynika ze spowolnienia eksportu w związku z wystąpieniem w Polsce ognisk wirusa grypy ptaków w okresie od grudnia ubiegłego do kwietnia bieżącego roku i wysokiej podaży drobiu na rynku. Od początku roku ceny skupu żywca drobiowego stopniowo rosną, ale wciąż są na poziomie niewiele wyższym od ubiegłorocznego.

5. W październiku, po raz pierwszy od wielu miesięcy, nastąpił spadek światowych cen masła. Prawdopodobnie miało to związek ze wzrostem produkcji masła w Nowej Zelandii, która jest jego największym eksporterem. Koniunktura na krajowym rynku mleka nadal jest dobra. Stosunkowo wysokie ceny skupu mleka i korzystne relacje do cen zbóż oraz mieszanek przemysłowych zachęcają do zwiększania produkcji mleka, czego odzwierciedleniem są duże dostawy surowca do przemysłu mleczarskiego. We wrześniu ceny skupu mleka wzrosły o 3,8% i były o blisko 30% wyższe niż rok wcześniej.

6. We wrześniu odnotowano kolejny wzrost cen środków produkcji dla rolnictwa. Podrożały przede wszystkim bezpośrednie nośniki energii, co było następstwem wzrostu cen ropy naftowej oraz węgla w handlu światowym. Wyższe niż miesiąc wcześniej były również ceny maszyn rolniczych oraz materiałów budowlanych. Niewielki popyt na nawozy mineralne skutkowało natomiast dalszym spadkiem ich cen. Ceny środków ochrony roślin pozostały stabilne w porównaniu z poprzednim miesiącem.

7. We wrześniu z porównaniu z miesiącem poprzednim ceny detaliczne żywności wzrosły, głównie pod wpływem podwyżek cen masła, śmietany oraz warzyw. Żywność we wrześniu 2017 r. była wyraźnie droższa niż przed rokiem, a wzrost cen dotyczył zdecydowanej większości podstawowych grup produktów spożywczych. Znaczące podwyżki cen odnotowano w grupie tłuszczów jadalnych, w tym zwłaszcza masła, ale też owoców, jaj, mięsa i jego przetworów oraz artykułów mleczarskich. W pierwszych dziewięciu miesiącach 2017 r. żywność pozostawała jedną z najsilniej drożących grup towarów i usług konsumpcyjnych. Wzrostowi jej cen sprzyjały niekorzystne uwarunkowania podażowe na krajowym rynku, stopniowy wzrost cen artykułów rolno-spożywczych na rynkach światowych, rosnący eksport oraz ożywienie krajowego popytu w związku z poprawą kondycji finansowej gospodarstw domowych. W najbliższych miesiącach ceny żywności prawdopodobnie nadal będą pozostawały na poziomach wyższych niż przed rokiem, m.in. z powodu wysokich cen owoców i tłuszczów jadalnych. Jednocześnie można się spodziewać osłabienia tempa wzrostu popytu na żywność, co będzie spowodowane ograniczeniem rzeczywistej siły nabywczej wynagrodzeń pod wpływem stosunkowo wysokiego poziomu inflacji.

Arkadiusz
Zalewski

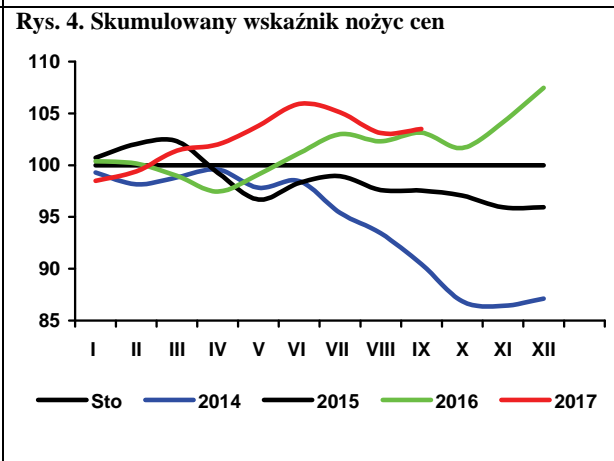
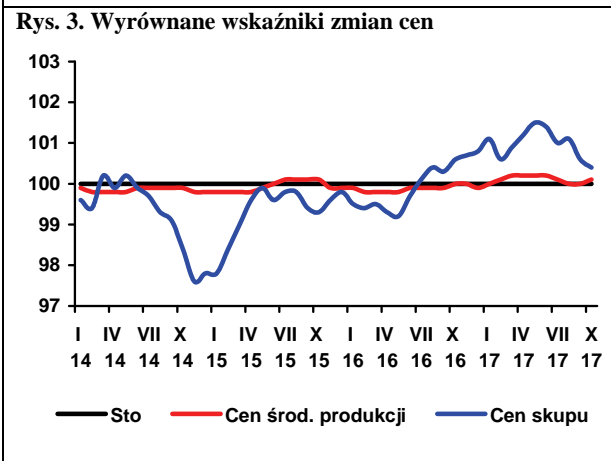
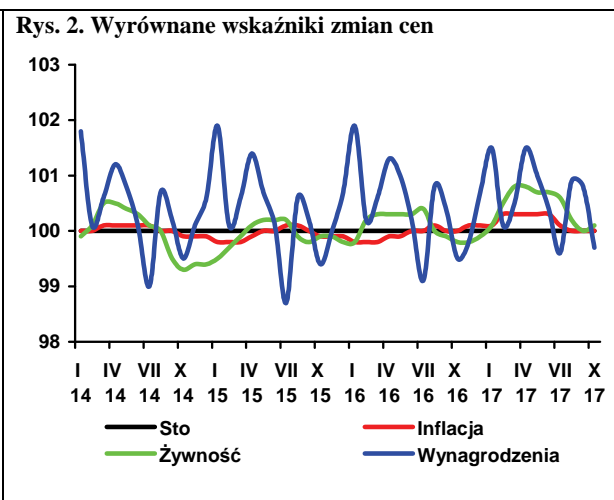
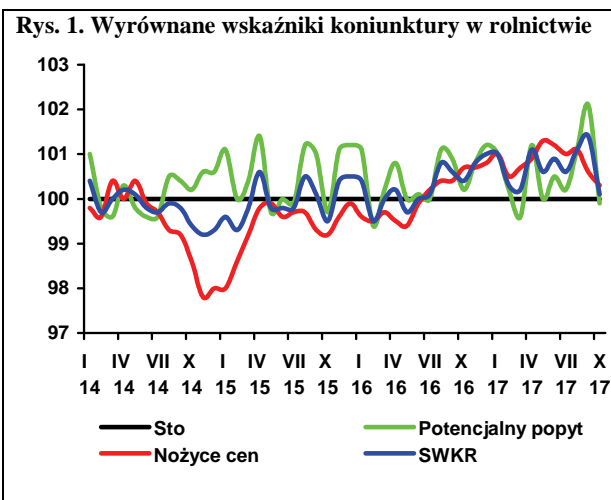
Tab. 1. Wskaźniki^a obrazujące zmiany rynkowych uwarunkowań produkcji w rolnictwie

Wyszczególnienie	X 17	IX 17	VIII 17	VII 17	VI 17	V 17	X 16
Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR)	100,1	101,4	101,1	100,6	100,9	100,6	100,4
Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu	99,9	102,1	101,1	100,2	100,5	100,0	100,2
Wyrównany wskaźnik nożyc cen	100,3	100,6	101,1	101,0	101,2	101,3	100,7
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen skupu	100,4	100,6	101,1	101,0	101,4	101,5	100,6
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen środków produkcji	100,1	100,0	100,0	100,1	100,2	100,2	100,0
Wyrównany indeks inflacji i zmian cen żywności	100,0	100,0	99,8	99,6	99,5	99,6	100,2
Wyrównany indeks zmian wynagrodzeń i cen żywności	99,6	100,8	100,7	99,1	99,6	100,3	99,7
Wyrównany indeks produkcji przemysłu spożywczego	99,6	103,6	101,8	101,0	100,9	100,4	100,4

^a średnie ruchome 6 – miesięczne

Wskaźnik zmian cen skupu liczony jest jako średnia arytmetyczna ważona dla koszyka produktów notowanych co miesiąc przez GUS i publikowanych w biuletynach statystycznych GUS. Są to zboża ogółem (w tym pszenica, żyto, jęczmień, kukurydza), ziemiaki, żywiec ogółem (w tym żywiec wołowy, wieprzowy i drób) oraz mleko.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

W sezonie 2016/17, po rekordowych zbiorach na światowych rynkach, utrzymywały się niskie ceny zbóż, a zapasy końcowe osiągnęły rekordową wielkość 523 mln ton. Zbiory zbóż w 2017 r. są szacowane na poziomie o kilka procent niższym niż w poprzednim roku (2,08 mld ton¹, tj., mniej o 2,7% niż w 2016 r.). Mniejsza podaż ze zbiorów została skompensowana wysokimi zapasami początkowymi, skutkiem czego podaż całkowita w sezonie 2017/18 zmalała tylko o 0,6% do 2,60 mld ton. Światowe zużycie w sezonie 2017/18 przewidywane jest na 2,10 mld ton, czyli o 0,6% więcej niż w sezonie 2016/17. Zapasy końcowe zmaleją o 5,7% do 493 mln ton, w tym u głównych eksporterów o 3,9% do 172 mln ton. Nadal będzie to jednak wysoki poziom.

W październiku na światowych rynkach obserwowano nieznaczny spadek cen zbóż. Index cen GOI², w porównaniu z wrześniem 2017 r. zmniejszył się o 1,1 pkt. proc., na co złożył się głównie spadek cen pszenicy. Ceny pozostałych zbóż minimalnie wzrosły. W porównaniu z październikiem 2016 r. indeks cen zbóż był większy o 0,6%.

We wrześniu 2017 r. na krajowym rynku nastąpił nieznaczny wzrost cen skupu większości zbóż. W porównaniu z sierpniem 2017 r. pszenica, jęczmień i żyto podrożały odpowiednio o 1,4, 2,7 i 1,1%, a kukurydza potaniała o 7,2%. Natomiast na targowiskach zboża staniały od 0,1 do 3,0%.

W okresie pierwszych trzech miesięcy sezonu 2017/18 (lipiec-wrzesień 2017 r.) do skupu trafiło 3,81 mln ton zbóż podstawowych, tj. o 26,1% więcej niż w analogicznym okresie poprzedniego sezonu. Skupiono 2,62 mln ton pszenicy (2,13 mln ton w poprzednim sezonie), 335 tys. ton żyta (230 tys. ton), 471 tys. ton jęczmienia (340 tys. ton), 346 tys. ton pszenżyta (293 tys. ton) oraz mniejsze ilości pozostałych zbóż.

W sierpniu 2017 r. z Polski wyeksportowano 274 tys. ton ziarna zbóż, wobec 105 tys. ton w poprzednim miesiącu, w tym 91 tys. ton pszenicy, 57 tys. ton żyta, 10 tys. ton jęczmienia oraz mniejsze ilości pozostałych zbóż. Import ziarna wyniósł 119 tys. ton, wobec 165 tys. ton w lipcu 2017 r. Zwiększył się eksport mąki pszennej, słodu oraz ziaren obrobionych inaczej, a zmalał mąk innych niż pszenna oraz kasz i grysików. Po stronie importu znacznie zwiększył się przywóz kasz i grysików, a pozostałych produktów zmalał. Eksport produktów przetworzonych nieznacznie się zwiększył, a ich import zmalał.

Przemysłowe przemiały zbóż zwiększyły się w sierpniu br., w porównaniu z poprzednim miesiącem, o 6,7%, skutkiem czego wzrosła produkcja produktów zbożowych. Więcej wyprodukowano również pasz dla zwierząt.

W sierpniu 2017 r., w porównaniu z poprzednim miesiącem zwiększyły się ceny producenta kaszy jęczmiennej i chleba razowego, a mąki poznańskiej zmalały. Nieznacznie wzrosły ceny detaliczne mąki poznańskiej, i chleba razowego, a kaszy jęczmiennej i chleba mieszanego pozostały na dotychczasowym poziomie.

We wrześniu 2017 r. podrożały mieszanki przemysłowe dla loch, tuczników i kurcząt, a mieszanki dla bydła, prosiąt, kur niosek oraz koncentrat Provit potaniały. W porównaniu z wrześniem 2016 r. droższy był jedynie koncentrat Provit.

W październiku 2017 r. ceny zbóż na większości europejskich rynków cechowała niewielka tendencja wzrostowa. Staniała jedynie kukurydza na Węgrzech.

Wiesław
Łopaciuk

1. Dane dotyczące rynku światowego pochodzą z Grain Market Report nr 481, IGC, 28.09.2017 r.

2. Grains and Oilseeds Index - indeks dziennych notowań cen zbóż i oleistych składający się z notowań pszenicy, kukurydzy, jęczmienia, ryżu, soi, mączki sojowej i rzepaku/kanoli, za podstawę przyjmuje ceny ze stycznia 2000 r., wagi poszczególnych komponentów składowych są określane na podstawie ich średnich udziałów w handlu w okresie ostatnich pięciu lat, szczegóły na stronie <http://www.igc.int/en/default.aspx>.

3. Przedwinykowy szacunek głównych ziemioplodów rolnych i ogrodniczych w 2017 r., GUS, Warszawa 28.09.2017 r.

Tab. 1. Ceny skupu i ceny targowiskowe zbóż (zł/tonę)

Okresy	Pszenvica	Żyto	Kukurydza	Jęczmień	Pszenvica	Żyto	Jęczmień	Owies	Cena interwenc. według kursu NBP	
	Skup				Targowiska					
2014	I-XII	704,2	551,4	634,0	671,8	849,7	639,1	803,4	669,7	x
2015	I-XII	668,3	514,2	565,8	610,4	755,9	586,7	707,4	599,2	x
2016	I-XII	620,2	517,3	529,4	582,1	751,1	593,3	695,1	609,7	x
2016	VIII	595,4	491,3	673,1	558,8	736,0	569,1	662,8	600,1	435,7
	IX	611,9	501,6	532,3	631,7	742,6	603,8	678,7	599,4	438,2
	X	610,1	512,7	452,8	593,2	736,1	586,2	673,0	595,2	436,5
	XI	615,0	530,5	479,4	585,1	738,6	594,4	679,4	600,2	444,1
	XII	638,8	543,1	558,0	595,0	745,2	585,1	685,9	612,0	449,5
2017	I	656,4	557,5	581,2	600,2	748,5	589,6	688	637,4	436,6
	II	661,6	562,2	618,6	602,5	753,7	601,0	699,4	618,5	434,8
	III	687,7	579,9	630,7	619,5	766,8	609,0	718,7	639,9	429,4
	IV	686,8	584,2	652,5	622,0	773,3	615,0	721,7	648,0	429,4
	V	709,8	600,8	680,6	638,3	795,2	635,1	735,0	687,3	426,3
	VI	708,9	609,2	692,4	662,3	813,0	648,0	752,0	668,6	426,3
	VII	692,3	605,6	686,2	578,7	832,8	660,9	756,3	676,0	429,1
	VIII	636,6	531,3	717,4	604,7	794,3	646,4	730,4	658,2	432,6
	IX	645,7	537,3	665,9	620,8	793,8	644,9	719,2	638,3	432,6
Zmiana w %										
	<u>IX 2017</u> <u>VIII 2017</u>	1,4	1,1	-7,2	2,7	-0,1	-0,2	-1,5	-3,0	0,1
	<u>IX 2017</u> <u>IX 2016</u>	5,5	7,1	25,1	-1,7	6,9	6,8	6,0	6,5	-1,3

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 2. Skup zbóż (tys. ton)

Okresy	Pszenvica	W tym paszowa	Żyto	Jęczmień	W tym paszowy	Pszenvyżyto	Zboża podstawowe	W tym paszowe	Kukurydza	
VII 2014-VI 2015	6025,5	2079,2	683,1	749,3	376,4	1062,0	8611,2	3864,7	1946,1	
VII 2015-VI 2016	5977,4	2086,9	647,9	721,6	346,3	987,1	8410,0	3775,2	1482,4	
VII 2016-VI 2017	6135,6	2076,3	556,2	716,9	382,4	644,1	8123,4	3422,5	2049,5	
2016	VIII	1186,8	478,9	130,0	164,7	91,5	187,3	1695,7	832,0	43,0
	IX	723,4	227,0	65,7	109,2	31,8	77,3	986,8	376,8	153,2
	X	440,0	129,5	50,6	55,5	28,9	51,6	604,6	240,5	592,3
	XI	395,4	122,9	41,0	32,5	19,2	51,8	524,0	218,5	449,7
	XII	576,7	135,2	42,1	32,6	18,2	41,0	696,1	221,6	192,0
2017	I	428,6	128,8	34,9	26,4	17,1	43,0	536,4	210,4	108,7
	II	444,4	131,0	30,2	24,8	18,2	36,6	539,1	202,7	106,3
	III	520,1	177,0	32,4	35,0	24,8	29,6	619,4	246,0	111,5
	IV	310,8	122,7	23,8	25,8	19,6	20,6	383,0	175,2	73,3
	V	333,3	136,0	19,3	30,7	26,1	24,3	409,9	193,2	78,8
	VI	258,2	119,1	22,2	25,1	22,2	16,1	324,3	173,6	76,5
	VII	200,3	91,4	15,3	194,2	93,2	14,9	426,7	208,3	67,2
	VIII	1562,6	555,6	219,8	218,4	78,5	226,3	2258,6	949,4	42,7
	IX	853,4	271,4	100,1	58,5	24,6	104,6	1129,0	454,6	31,7
Zmiana w %										
	<u>IX 2017</u> <u>VIII 2017</u>	-45,4	-51,2	1341,3	12,5	-15,8	1417,9	429,3	355,8	-36,5
	<u>IX 2017</u> <u>IX 2016</u>	18,0	19,6	52,4	-46,5	-22,7	35,3	14,4	20,6	-79,3

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Przemysłowa produkcja niektórych wyrobów zbożowych (tys. ton)^a

Okresy		Przemiał zbóż ogółem	Mąka pszenna	Mąka żytnia	Pieczywo świeże	Makarony	Mieszanki dla zwierząt
2015 ^b	I-XII	1996,0	1556,7	144,4	994,7	154,8	7555,0
2016 ^b	I-XII	2060,8	1611,4	149,9	1010,4	152,5	8126,1
2016 ^a	VIII	173,7	137,1	12,1	85,6	12,2	675,1
	IX	184,8	145,6	12,7	85,2	13,7	725,7
	X	191,6	153,1	12,1	88,0	13,2	703,5
	XI	187,4	148,1	12,4	84,4	14,1	702,2
	XII	183,0	143,6	12,6	86,3	12,6	700,2
2017 ^a	I	179,7	142,7	12,0	82,2	12,4	705,0
	II	172,9	135,7	12,8	75,1	12,2	662,6
	III	201,7	158,7	14,3	84,4	14,8	800,6
	IV	167,3	131,6	12,7	80,6	11,9	772,4
	V	182,8	142,6	14,0	86,5	13,4	830,9
	VI	170,3	134,5	13,5	84,3	13,6	816,4
	VII	179,6	139,8	13,7	86,8	11,0	806,4
	VIII	191,6	150,3	14,0	89,0	11,6	818,8
Zmiana w %							
<u>VIII 2017</u> <u>VII 2017</u>		6,7	7,5	2,2	2,5	5,9	1,5
<u>VIII 2017</u> <u>VIII 2016</u>		10,3	9,6	15,7	4,0	-4,6	21,3

^a firmy zatrudniające 50 i więcej pracowników, ^b firmy zatrudniające 10 i więcej pracowników.

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 4. Eksport i import ziarna zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import					
	pszenica ^a	żyto	jęczmień	kukurydza	zboża razem ^b	pszenica ^a	żyto	jęczmień	kukurydza	zboża razem ^b	
2014	I-XII	3199,8	825,9	151,6	788,9	5475,5	547,5	17,0	257,1	350,9	1232,5
2015	I-XII	3959,3	531,8	186,1	703,2	6145,1	492,6	4,2	121,8	379,4	1210,3
2016	I-XII	4401,7	435,3	99,7	872,0	6397,6	814,1	9,9	165,2	319,5	1523,7
2016	VIII	294,2	56,8	8,9	54,5	508,6	73,8	3,0	8,0	2,5	96,2
	IX	403,4	42,4	6,4	77,6	595,6	105,8	3,1	11,0	14,5	138,9
	X	414,9	45,6	5,4	151,2	671,7	89,6	0,9	16,3	16,3	127,8
	XI	290,8	46,7	1,0	199,4	591,3	83,2	0,0	24,4	10,2	121,5
	XII	452,2	41,6	6,3	155,3	697,3	57,3	0,3	9,4	7,5	78,5
2017	I	399,2	30,4	10,1	210,7	685,7	72,3	0,8	11,0	25,0	112,1
	II	326,6	26,5	1,7	151,8	540,2	59,8	0,6	14,9	17,7	98,1
	III	522,3	21,7	2,1	173,9	755,4	81,8	0,7	21,3	33,7	143,4
	IV	210,4	12,4	0,7	83,3	322,5	68,9	0,6	20,5	41,8	135,7
	V	203,7	12,3	0,0	44,0	275,0	97,8	0,8	32,4	45,3	182,7
	VI	54,9	8,4	0,2	26,0	102,7	124,4	2,7	50,4	73,2	263,0
	VII	11,8	12,6	31,9	32,0	104,5	92,6	1,9	20,6	46,2	165,0
	VIII	91,3	56,6	10,1	6,5	273,8	73,6	1,3	11,0	26,7	118,5
Zmiana w %											
<u>VIII 2017</u> <u>VII 2017</u>		673,7	349,2	-68,3	-79,7	162,0	-20,5	-31,6	-46,6	-42,2	-28,2
<u>VIII 2017</u> <u>VIII 2016</u>		-69,0	-0,4	14,1	-88,1	-46,2	-0,3	-56,7	38,3	968,0	23,2

^a razem z pszenicą durum, ^b razem z owsem, pszenżytem, gryką i prosem,

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 5. Eksport i import produktów pierwotnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy		Eksport					Import				
		mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze grysiaki granulki	ziarno obrobione inaczej	ślód	mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze grysiaki granulki	ziarno obrobione inaczej	Ślód
2014	I-XII	90,4	20,5	45,4	27,6	61,1	44,5	12,0	27,4	30,2	114,9
2015	I-XII	99,7	18,8	42,8	27,9	62,8	56,5	17,4	28,4	42,2	186,8
2016	I-XII	129,9	19,4	47,7	27,6	80,2	54,3	18,5	38,0	34,0	219,0
2016	VIII	11,3	1,9	3,9	2,4	7,1	4,2	1,2	3,1	2,5	16,8
	IX	11,7	1,6	4,2	2,2	6,7	3,9	1,6	3,0	2,5	17,1
	X	12,8	1,4	4,6	1,9	6,6	5,0	1,5	3,1	2,6	16,3
	XI	13,1	1,6	4,4	1,9	4,4	4,7	1,8	3,2	2,3	16,3
	XII	10,3	1,4	3,4	2,2	6,0	4,5	0,9	4,0	2,8	13,7
	2017	I	13,4	1,7	4,7	3,0	6,5	4,4	1,9	2,9	3,4
	II	9,2	1,6	3,7	2,5	5,5	3,7	1,4	3,5	2,8	8,5
	III	11,3	2,2	4,5	2,7	6,6	5,9	2,0	3,5	2,9	12,3
	IV	9,6	1,7	4,0	2,1	5,7	4,9	1,6	3,0	2,4	11,7
	V	10,5	2,0	4,0	2,4	10,1	4,9	1,7	2,8	3,5	17,0
	VI	11,5	1,9	2,8	2,5	10,2	4,2	1,4	2,9	4,6	14,6
	VII	9,9	1,9	3,5	3,0	7,4	5,2	1,3	2,9	3,9	13,7
	VIII	10,9	1,6	2,9	3,2	8,2	5,2	1,1	4,9	2,3	8,6
Zmiana w %											
<u>VIII 2017</u> <u>VII 2017</u>		10,1	-15,8	-17,1	7,5	10,8	0,0	-15,4	69,0	-41,0	-37,2
<u>VIII 2017</u> <u>VIII 2016</u>		-3,4	-17,3	-25,8	33,9	15,9	22,9	-10,0	58,9	-7,3	-48,9

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 6. Eksport i import pasz i produktów wtórnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy		Eksport					Import				
		ciasto makaron.	wyroby spożywcze ^a	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt gospod.	pasze dla zwierząt domowych	ciasto makaron.	wyroby spożywcze ^a	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt gospod.	pasze dla zwierząt domowych
2014	I-XII	27,0	93,9	344,1	166,6	247,9	64,7	21,6	134,7	430,5	169,6
2015	I-XII	31,3	109,3	438,8	170,7	267,0	67,5	24,8	141,2	340,7	174,7
2016	I-XII	35,4	119,7	510,9	.	.	74,7	24,7	142,1	.	.
2016	VIII	3,2	10,1	44,2	.	.	6,1	1,9	12,0	.	.
	IX	3,0	10,8	45,8	.	.	6,9	2,3	14,6	.	.
	X	3,2	10,6	45,5	.	.	6,1	2,4	12,7	.	.
	XI	3,4	9,6	44,6	.	.	6,6	2,1	12,6	.	.
	XII	3,3	7,7	37,2	.	.	6,6	1,9	9,8	.	.
	2017	I	2,7	10,6	41,6	.	.	6,1	1,8	11,0	.
	II	3,1	7,6	42,1	.	.	6,7	3,1	11,7	.	.
	III	3,7	12,7	48,8	.	.	8,4	2,4	15,1	.	.
	IV	2,8	10,2	43,4	.	.	5,4	2,2	11,5	.	.
	V	3,2	11,8	51,7	.	.	7,4	2,7	15,1	.	.
	VI	3,7	12,6	46,1	.	.	5,7	2,4	13,9	.	.
	VII	3,4	9,7	45,1	.	.	7,6	1,9	12,6	.	.
	VIII	3,5	11,4	44,1	.	.	6,0	2,8	10,9	.	.
Zmiana w %											
<u>VIII 2017</u> <u>VII 2017</u>		2,9	17,4	-2,2	x	x	-21,1	47,4	-13,5	x	x
<u>VIII 2017</u> <u>VIII 2016</u>		10,4	12,8	-0,2	x	x	-1,4	48,8	-9,3	x	x

^a uzyskane przez spęcznianie lub prażenie ziarna zbóż

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 7. Ceny producenta i ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (zł/kg)

Okresy		Mąka poznańska		Kasza jęczmienna		Chleb mieszany		Chleb razowy	
		cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna
2014	I-XII	1,10	2,45	2,13	4,48	3,92	4,41	5,01	5,83
2015	I-XII	1,07	2,42	2,10	4,39	3,98	4,41	4,96	5,80
2016	I-XII	0,97	2,47	2,26	4,42	3,96	4,42	4,92	5,91
2016	IX	0,96	2,50	2,31	4,38	3,97	4,40	4,95	5,97
	X	0,96	2,50	2,28	4,42	3,98	4,42	4,95	5,93
	XI	0,95	2,47	2,24	4,44	3,98	4,44	4,95	5,97
	XII	0,96	2,42	2,22	4,44	3,98	4,42	4,95	5,93
2017	I	0,98	2,50	2,12	4,44	3,98	4,44	5,01	5,94
	II	0,99	2,52	2,12	4,44	3,99	4,44	5,03	5,98
	III	0,99	2,53	2,11	4,44	3,99	4,46	5,08	6,00
	IV	1,00	2,46	2,06	4,46	3,99	4,46	5,09	6,04
	V	1,04	2,51	2,09	4,46	3,99	4,46	5,10	6,05
	VI	1,08	2,50	2,05	4,46	4,00	4,50	5,12	6,10
	VII	1,08	2,50	2,03	4,46	4,01	4,50	5,11	6,10
	VIII	1,07	2,51	2,04	4,48	4,02	4,56	5,12	6,14
	IX	1,06	2,52	2,06	4,48	4,02	4,56	5,13	6,15
Zmiana w %									
<u>IX 2017</u> <u>VIII 2017</u>		-0,9	0,4	1,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2
<u>IX 2017</u> <u>IX 2016</u>		10,4	0,8	-10,8	2,3	1,3	3,6	3,6	3,0

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 8. Ceny detaliczne mieszanek i koncentratów (zł/tonę)

Okresy		Mieszanka dla bydła dorosłego (B)	Mieszanka dla loch (L)	Mieszanka dla prosiąt	Mieszanka dla tuczników (T2)	Mieszanka dla kurcząt (DKA-Starter)	Mieszanka dla kur niosek	Koncentrat Provit dla tuczników
2014	I-XII	1712,3	1797,2	2392,4	1422,2	1919,4	1668,3	2697,3
2015	I-XII	1655,8	1769,4	2322,4	1362,2	1867,3	1613,4	2630,9
2016	I-XII	1449,1	1791,7	2288,3	1370,7	1811,1	1600,3	2543,7
2016	VIII	1639,8	1716,5	2287,2	1373,6	1810,4	1607,7	2539,8
	IX	1635,1	1714,2	2277,2	1363,1	1809,4	1603,3	2541,7
	X	1633,5	1722,6	2285,4	1372,1	1807,8	1600,5	2528,9
	XI	1617,3	1700,9	2282,7	1358,2	1803,0	1600,2	2522,5
	XII	1618,5	1725,9	2287,7	1388,7	1792,5	1595,4	2515,4
2017	I	1612,5	1727,0	2300,1	1388,5	1791,4	1594,0	2516,4
	II	1614,2	1734,7	2313,5	1396,5	1798,9	1603,9	2526,9
	III	1617,3	1738,2	2322,4	1398,3	1795,5	1608,6	2528,4
	IV	1618,1	1720,5	2320,6	1378,5	1797,1	1608,3	2526,9
	V	1622,8	1728,1	2307,2	1370,4	1806,9	1610,7	2522,9
	VI	1628,2	1714,9	2329,2	1374,3	1815,6	1612,8	2522,3
	VII	1645,8	1723,7	2325,0	1377,8	1812,3	1613,5	2523,7
	VIII	1655,9	1726,4	2329,9	1379,4	1810,2	1615,4	2524,8
	IX	1641,9	1739,3	2327,2	1391,4	1812,9	1610,0	2514,5
Zmiana w %								
<u>IX 2017</u> <u>VIII 2017</u>		-0,8	0,7	-0,1	0,9	0,1	-0,3	-0,4
<u>IX 2017</u> <u>IX 2016</u>		0,4	1,5	2,2	2,1	0,2	0,4	-1,1

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 9. Relacje cen pasz przemysłowych do cen zbóż i cen skupu żywca i mleka^a

Miesiące	Mieszanka T2 / ceny targ. Żyta	DKA – Starter / ceny targ. pszenicy	Provit / ceny targ. żyta	Ceny skupu mleka / mieszanka B	Ceny skupu trzody / Provit	Ceny skupu trzody / mieszanka T2	Ceny skupu drobiu / DKA – Starter	
2015	XI	2,300	2,447	4,402	0,683	1,481	2,835	2,074
2016	V	2,300	2,389	4,260	0,613	1,779	3,295	2,068
	VI	2,289	2,405	4,219	0,610	1,936	3,569	2,077
	VII	2,287	2,402	4,222	0,618	2,091	3,860	2,160
	VIII	2,414	2,460	4,463	0,640	2,091	3,866	2,160
	IX	2,258	2,437	4,210	0,684	2,081	3,881	2,056
	X	2,341	2,456	4,314	0,736	1,985	3,659	1,964
	XI	2,316	2,441	4,278	0,804	1,946	3,615	1,952
	XII	2,373	2,405	4,348	0,840	2,000	3,622	1,969
2017	I	2,355	2,393	4,316	0,819	1,951	3,536	1,876
	II	2,324	2,387	4,236	0,821	1,911	3,459	1,951
	III	2,296	2,342	4,182	0,813	1,974	3,569	2,038
	IV	2,241	2,324	4,109	0,809	2,133	3,910	1,975
	V	2,158	2,272	3,980	0,811	2,192	4,035	1,981
	VI	2,121	2,233	3,903	0,817	2,224	4,082	2,060
	VII	2,085	2,176	3,828	0,820	2,092	3,832	2,130
	VIII	2,134	2,279	3,906	0,844	2,095	3,835	2,138
	IX	2,158	2,284	3,899	0,883	2,100	3,795	2,129

^a relacje cen wyrażonych w zł/l dla mleka i zł/kg dla pozostałych towarów

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

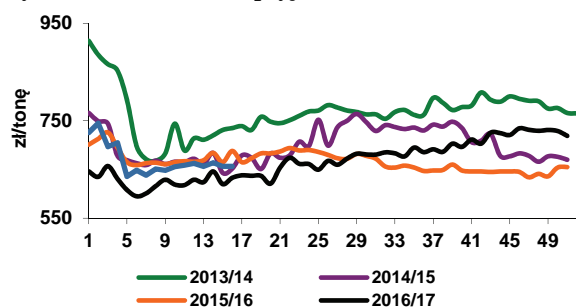
Tab. 10. Ceny zbóż za granicą (EUR/tonę)

Miesiące	Pszenica konsumpcyjna			Jęczmień paszowy			Kukurydza paszowa			
	Niemcy	Czechy	Węgry	Francja	Niemcy	Czechy	Słowacja	Węgry	Niemcy	
2016	VI	162	147	133	140	138	.	146	167	189
	VII	163	147	128	135	137	112	145	136	189
	VIII	168	136	.	135	142	110	.	133	182
	IX	161	141	133	129	137	107	.	128	154
	X	163	139	134	133	140	118	110	124	163
	XI	167	139	139	134	146	.	112	131	.
	XII	168	140	147	139	149	.	116	137	.
2017	I	174	140	132	148	149	.	118	138	.
	II	176	145	133	149	150	.	122	138	.
	III	173	149	133	148	153	.	132	142	.
	IV	172	155	150	142	155	.	136	139	.
	V	174	159	149	149	151	132	137	142	.
	VI	175	163	.	146	149	136	140	143	.
	VII	176	164	.	.	153	.	136	144	.
	VIII	163	152	.	139	150	122	147	147	.
	IX	163	155	.	141	154	127	.	148	.
	X	166	159	.	154	156	.	118	146	.
Zmiana w %										
	<u>IX 2017</u> <u>VIII 2017</u>	1,1	1,3	x	5,5	0,8	x	x	-0,3	x
	<u>IX 2017</u> <u>IX 2016</u>	1,8	14,5	x	16,1	11,3	x	7,3	17,4	x

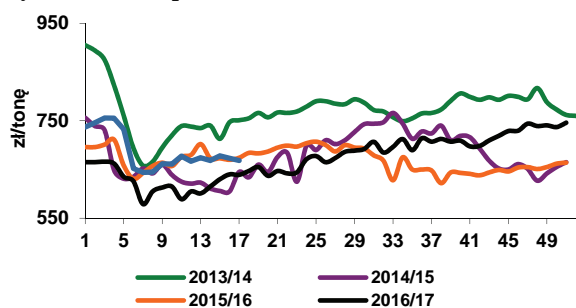
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych ZSRIR.

Tygodniowe notowania cen wybranych zbóż i produktów zbożowych (zł/tonę)

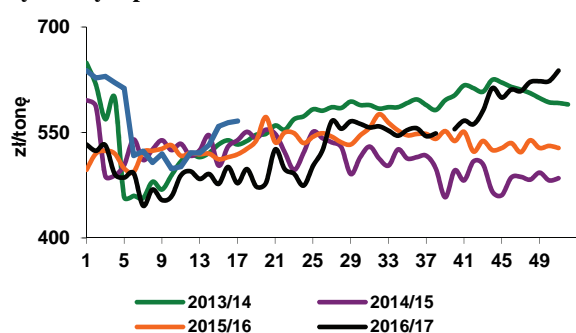
Rys. 1. Pszenica konsumpcyjna

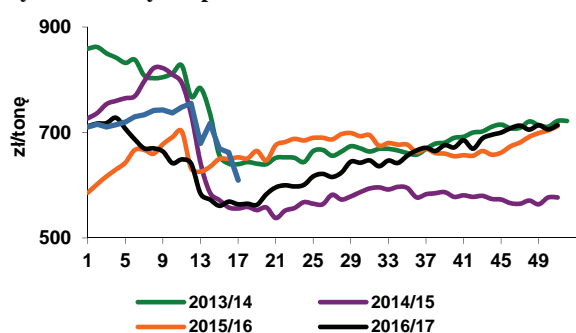
Rys. 2. Pszenica paszowa

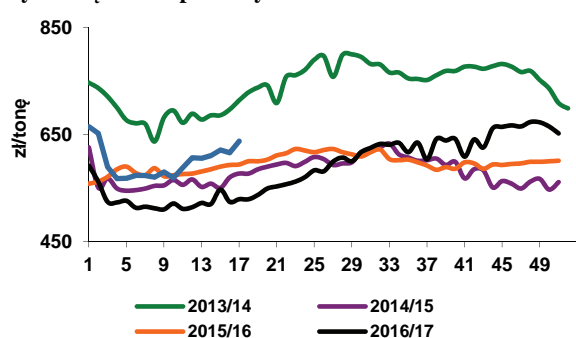
Rys. 3. Żyto paszowe

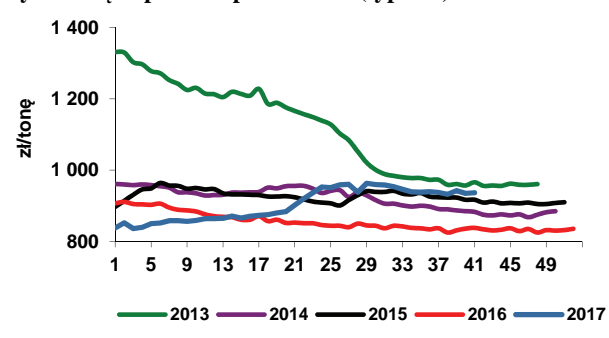
Rys. 4. Kukurydza paszowa

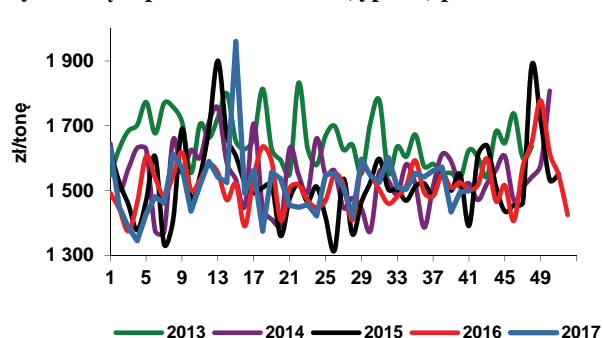
Rys. 5. Jęczmień paszowy

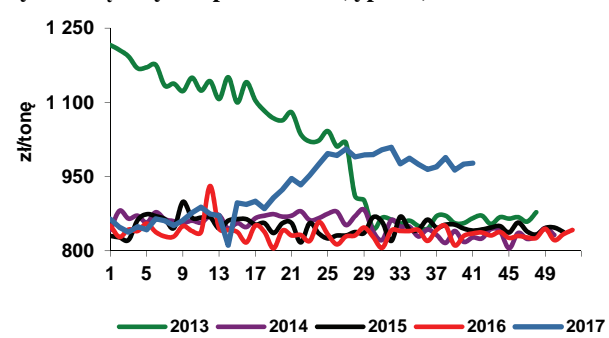
Rys. 6. Mąka pszenna piekarnicza (typ 750) w workach

Rys. 7. Mąka pszenna detaliczna (typ 500) poznańska

Rys. 8. Mąka żytnia piekarnicza (typ 580) w workach

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych ZSRIR.

Piotr Szajner

Kampania cukrownicza 2017/2018 przebiega w uciążliwych warunkach atmosferycznych. Duże opady deszczu we wrześniu, październiku i pierwszych dniach listopada utrudniają zbiory buraków cukrowych oraz negatywnie wpływają na zawartość cukru w korzeniach. Powierzchnia uprawy wynosi 226 tys. ha, a plony są przewidywane na poziomie ok. 650 dt/ha. W związku z tym szacuje się, że zbiory mogą przekroczyć ok. 14,5 mln ton, a produkcja cukru może zwiększyć się do ok. 2,1

mln ton. Według danych GUS we wrześniu br. produkcja cukru wyniosła 343 tys. ton i była o 25,6% większa niż przed rokiem. Produkcja będzie większa od zapotrzebowania rynku wewnętrznego, które jest szacowane na ok. 1,75 mln ton. W rezultacie konieczny będzie duży eksport cukru w 2018 r.

Na krajowym rynku utrwała się spadkowa tendencja cen, a decydują o tym relatywnie niskie ceny cukru białego na świecie oraz duża produkcja w kampanii 2017/2018. We wrześniu br. ceny zbytu cukru w workach spadły o 5,6% do 2,33 zł/kg. Ceny te były o 9,6% wyższe niż przed rokiem. Ceny zbytu cukru paczkowanego spadły w porównaniu z sierpniem br. o 2,7% do 2,15 zł/kg i były aż o 26,9% niższe niż przed rokiem. Ceny cukru workowanego są wyższe od cen cukru konfekcjonowanego, gdyż przemysł spożywczy zgłasza większy popyt niż gospodarstwa domowe. Średnia cena detaliczna we wrześniu br. wyniosła 2,98 zł/kg i była o 2,9% niższa niż przed miesiącem oraz o 6% wyższa niż we wrześniu 2016 r. Spadek cen na krajowym rynku będzie miał nega-

tywny wpływ na sytuację finansową przemysłu cukrowniczego i dochodowość uprawy buraków cukrowych, gdyż ceny skupu w umowach kontraktacyjnych są uzależnione od cen cukru.

W okresie styczeń-sierpień 2017 r. eksport cukru wyniósł 418,2 tys. ton, w tym do UE 242,6 tys. ton. Na unijnym rynku największymi odbiorcami były: Niemcy (102 tys. ton), Włochy (23 tys. ton), Czechy (17 tys. ton), Litwa (16 tys. ton), Belgia (15 tys. ton). W krajach UE eksporterzy uzyskiwali średnią cenę ok. 535 EUR/tonę. Spośród krajów trzecich największe ilości cukru sprzedano do Izraela (37 tys. ton) oraz do Gruzji (25 tys. ton) i Rosji (15 tys. ton). Cena eksportowa na rynkach państw trzecich wyniosła średnio ok. 430 EUR/tonę. Import wyniósł 104,6 tys. ton cukru, w tym 61,6 tys. ton z krajów UE. Spośród krajów członkowskich głównymi partnerami handlowymi były Litwa (17 tys. ton), Wielka Brytania (13, tys. ton) oraz Niemcy (12 tys. ton). Średnia cena importowa z UE wyniosła 583 EUR/tonę. Cukier do rafinacji importowano tylko w maju z Laosu (28 tys. ton po 580 EUR/tonę), a zdecydowała o tym długa kampania cukrownicza 2016/2017.

We wrześniu br. została zahamowana spadkowa tendencja światowych cen cukru, które spadały od lutego 2017 r. Według danych ERS USDA w październiku br. nieznacznie wzrosły światowe ceny cukru surowego do 313 USD/tonę, a cukru białego do 373 USD/tonę.

Tab. 1. Ceny w handlu zagranicznym cukrem (EUR/tonę)

Miesiące	Eksport			Import			
	ogółem	UE-28	kraje trzecie	ogółem	UE-28	kraje trzecie	
2015	VIII	489,97	476,80	373,61	494,96	475,37	801,02
	IX	507,03	500,13	360,53	519,57	488,06	789,55
	X	436,04	485,68	350,48	636,66	584,01	838,81
	XI	403,76	454,69	368,28	499,93	468,62	829,73
	XII	423,34	473,35	384,49	569,34	523,79	794,60
2016	I	475,04	515,96	370,79	537,12	504,74	764,65
	II	463,73	490,58	377,56	408,55	465,11	385,81
	III	465,94	499,18	373,60	494,47	464,14	722,20
	IV	479,41	508,98	423,10	416,90	476,91	407,88
	V	479,66	527,84	401,35	529,03	463,99	730,60
	VI	484,04	519,37	418,37	450,53	432,56	457,19
	VII	477,95	525,53	421,91	492,16	469,23	671,32
	VIII	466,96	511,46	434,42	411,61	520,90	388,35
	IX	478,47	537,78	418,40	623,78	623,28	624,91
	X	528,36	556,28	425,05	599,95	586,00	697,56
	XI	526,47	557,85	464,07	513,44	497,36	831,74
	XII	511,75	550,44	480,29	556,81	551,00	662,87
2017	I	418,84	402,29	494,82	560,57	549,14	590,73
	II	532,99	537,92	518,88	569,51	564,35	589,75
	III	543,38	569,60	466,04	562,19	538,26	848,89
	IV	499,91	543,95	447,11	521,80	485,69	690,58
	V	496,88	540,94	454,08	586,41	596,46	584,52
	VI	452,74	491,28	413,58	636,23	611,60	707,39
	VII	478,45	537,21	395,97	576,68	568,39	647,56
	VIII	467,99	544,68	395,76	661,03	663,91	651,94

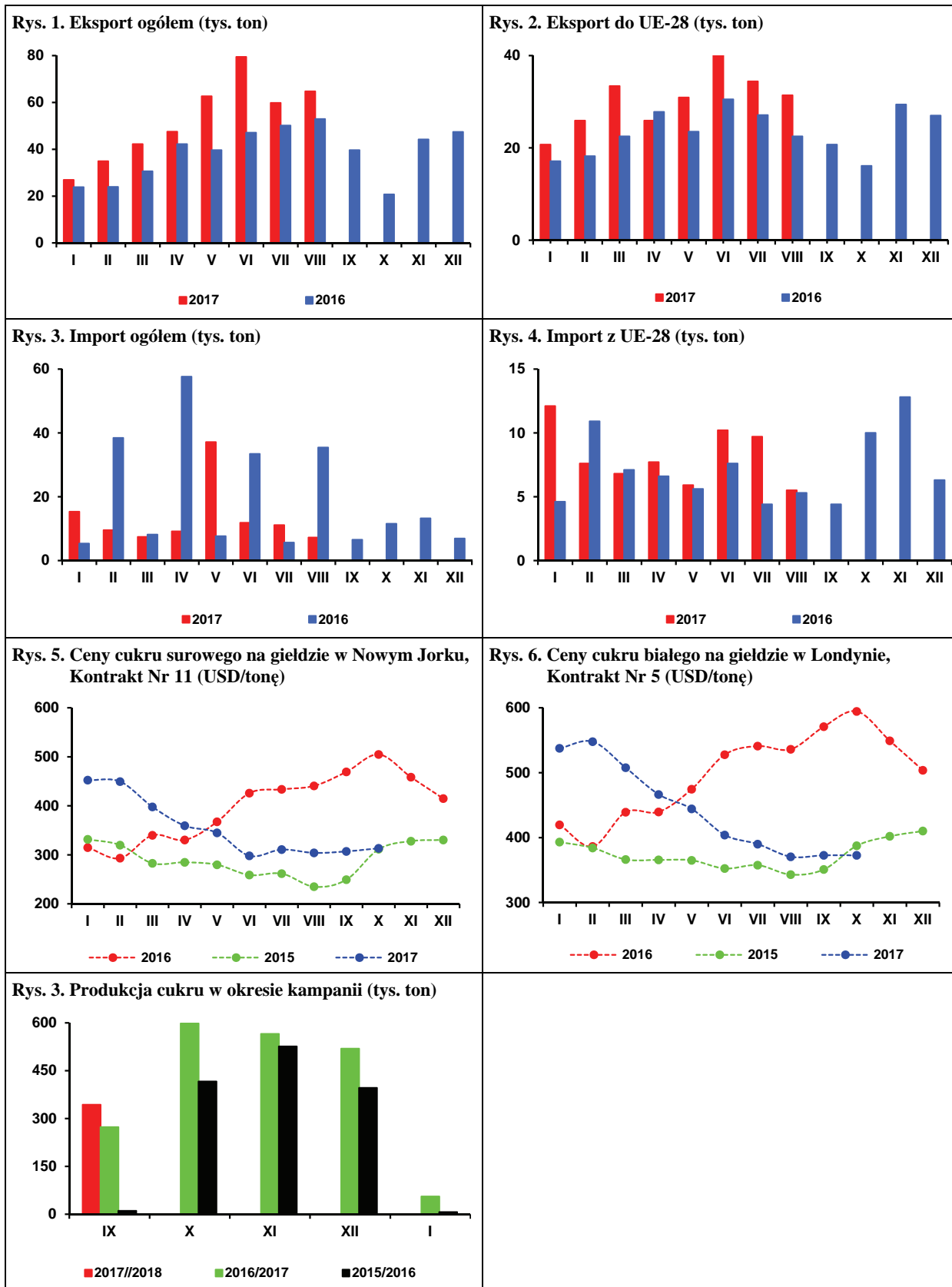
Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF i CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 2. Ceny cukru w Polsce (zł/kg)

Miesiące	Ceny zbytu		Cena referencyjna ^a	Cena detaliczna	
	workowany	paczkowany			
2015	VIII	1,97	2,14	1,71	2,29
	IX	1,99	2,16	1,72	2,39
	X	2,03	2,11	1,73	2,43
	XI	2,06	2,12	1,72	2,44
	XII	2,10	2,16	1,73	2,50
2016	I	2,25	2,32	1,78	2,46
	II	2,25	2,48	1,78	2,58
	III	2,21	2,51	1,74	2,70
	IV	2,26	2,49	1,78	2,74
	V	2,31	2,47	1,78	2,77
	VI	2,31	2,46	1,78	2,78
	VII	2,33	2,50	1,74	2,80
	VIII	2,40	2,88	1,74	2,97
	IX	2,42	2,86	1,73	3,12
	X	2,54	2,71	1,75	3,17
	XI	2,55	2,74	1,75	3,16
	XII	2,55	2,75	1,76	3,17
2017	I	2,61	2,79	1,77	3,17
	II	2,61	2,74	1,76	3,18
	III	2,61	2,68	1,75	3,19
	IV	2,60	2,64	1,73	3,17
	V	2,61	2,64	1,72	3,17
	VI	2,51	2,61	1,72	3,15
	VII	2,48	2,33	1,73	3,13
	VIII	2,33	2,15	1,73	3,07
	IX	2,20	2,09	1,74	2,98

^a cenę referencyjną 404,4 EUR/tonę przeliczono na polską walutę wg miesięcznych kursów NBP, bez VAT

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane MRiRW, MF, ERS USDA, CAAC, GUS.

Po rekordowych światowych zbiorach nasion i owoców 10 najważniejszych roślin oleistych w sezonie 2016/17, w sezonie 2017/18 prognozowany jest dalszy, ale niewielki ich wzrost, według oceny Oil World z końca września o 0,3% do 561,6 mln ton. Spodziewane jest zmniejszenie zbiorów soi (o 0,7%), nasion słonecznika (o 1,5%) oraz lnu (o 62,7%), przy stabilizacji zbiorów rzepaku oraz wzroście zbiorów kopry (o 16,7%), rącznika (o 10,6%), bawełny (o 7,3%), ziaren palmowych (o 5,5%), sezamu (o 3,0%) i orzeszków ziemnych (o 0,6%). Przy dalszym wzroście popytu na żywność i energię odnawialną na świecie, zużycie nasion oleistych zwiększy się, ale będzie mniejsze od produkcji. Zapasy nasion oleistych na koniec sezonu będą jeszcze większe niż przed rokiem, a ich ceny obniżą się.

Według wstępnej oceny Oil World, w portach europejskich w sezonie 2017/18 (lipiec-czerwiec) średnia cena amerykańskiej soi wyniesie 387 USD/t (cif Rotterdam) i będzie o 5,1% niższa w porównaniu z poprzednim sezonem. Za europejski rzepak trzeba będzie zapłacić średnio 421 USD/t (cif Hamburg), tj. o 1,6% mniej. W grupie czterech głównych olejów roślinnych przewiduje się spadki i wzrosty cen. Cena oleju palmowego może zmniejszyć się o 7,9% (do 650 USD/t – RBD fob Malezja), a oleju rzepakowego o 0,4% (do 853 USD/t fob ex-mill Holandia), przy wzroście cen olejów: słonecznikowego o 1,1% (do 820 USD/t – fob N. W. Europa porty) i sojowego o 0,4% (do 853 USD/t – fob ex-mill Holandia). Sezon 2017/18 może być kolejnym, w którym nastąpią spadki cen śrut oleistych. Przewiduje się, że cena śruty sojowej zmniejszy się o 8,8% (do 341 USD/t – brazylijska cif Rotterdam), a rzepakowej o 7,0% (do 211 USD/t – fob ex-mill Hamburg).

W III kwartale 2017 r., w którym według danych GUS skupiono 1,1 mln ton rzepaku (ok. 39% zbiorów), przeciętna cena skupu rzepaku na rynku krajowym wyniosła 1535 zł/t i była o 2,6% niższa niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. W sierpniu, tj. w okresie podejmowania decyzji produkcyjnych o zasiewach rzepaku pod zbiory następnego roku, relacja cen rzepak/pszenica kształtowała się na poziomie 2,43/1, wobec 2,65/1, a więc mimo spadku, nadal była korzystna dla producentów rzepaku, co jednak nie przełożyło się na wzrost jego zasiewów pod przyszłoroczne zbiory, głównie z powodu niekorzystnych warunków pogodowych w okresie siewów, szczególnie w północno-zachodniej i północnej Polsce. Według szacunku IERiGŻ-PIB, rzepak ozimy pod przyszłoroczne zbiory zasiano na powierzchni 800-850 tys. ha, tj. o 2-8% mniej w porównaniu z jego powierzchnią uprawy w bieżącym roku. Wstępnie ocenia się, iż całkowity areał uprawy rzepaku (ozimego i jarego łącznie) w 2018 r. wyniesie 860-900 tys. ha i będzie o 1-6% mniejszy niż w 2017 r. Przy założeniu, że plony rzepaku będą zbliżone do średnich plonów uzyskanych w ostatnim pięcioleciu, przyszłoroczne zbiory rzepaku wyniosą 2,6-2,7 mln ton i będą o 1-6% mniejsze w porównaniu z tegorocznymi zbiorami.

W 2017 r., przy wyższych krajowych zbiorach rzepaku i wzroście popytu na tłuszcze roślinne sektora spożywczego i biopaliwowego, produkcja głównych wyrobów przemysłu tłuszczowego będzie większa niż w roku poprzednim. Wskazują na to wyniki produkcyjne przemysłu tłuszczowego uzyskane w okresie dziewięciu miesięcy 2017 r. W tym czasie duże i średnie zakłady przemysłu tłuszczowego, zatrudniające 50 i więcej osób stałej załogi, wyprodukowały 682,1 tys. ton surowego oleju rzepakowego, tj. o 1,9% więcej niż w analogicznym okresie 2016 r., z tego rafinowały 524,1 tys. ton, tj. o 3,1% więcej niż przed rokiem. Zmniejszyła się produkcja oleju rzepakowego rafinowanego na cele jadalne (o 4,5% do 288,2 tys. ton), a zwiększyła się na cele techniczne (o 14,1% do 235,8 tys. ton). Produkcja margaryn wyniosła 206,8 tys. ton i była 6,8% większa niż w analogicznym okresie 2016 roku.

W I półroczu 2017 r. wyniki handlu zagranicznego produktami olejnymi pogorszyły się. Deficyt handlowy wzrósł do 816 mln EUR,

Ewa Rosiak

Magdalena Bodyt

tj. o 59,5% w porównaniu z I półroczem 2016 r., w wyniku spadku wpływów z eksportu produktów olejnych, przy wzroście wydatków na ich import. Przewiduje się, że II półroczu 2017 r., przy wyższych tegorocznych zbiorach rzepaku, wyniki handlu zagranicznego produktami olejnymi poprawią się, ale w skali całego 2017 r. ujemne saldo obrotów handlowych produktami olejnymi może zwiększyć się do 1400 mln EUR, z 1187 mln EUR przed rokiem. W okresie ośmiu miesięcy 2017 r. zmniejszył się eksport olejów roślinnych i margaryny, a wzrósł nasion i śrut oleistych. Import produktów olejnych był większy niż w analogicznym okresie 2016 r. Od stycznia do sierpnia 2017 r. wywieziono: 297,4 tys. ton nasion oleistych (o 47% więcej niż w tym samym okresie 2016 r.), w tym 244,4 tys. ton rzepaku (o 43% więcej), 100,7 tys. ton olejów roślinnych (o 73% mniej), w tym 78,6 tys. ton oleju rzepakowego (o 78% mniej), 426,7 tys. ton śrut oleistych (o 16% więcej), w tym 374,7 tys. ton śruty rzepakowej (o 10% więcej) i 78,3 tys. ton margaryn (o 6% mniej). Przywieziono: 1970,1 tys. ton śrut oleistych (o 2% więcej niż w pierwszych ośmiu miesiącach 2016 r.), 474,9 tys. ton olejów roślinnych (o 14% więcej), 553,9 tys. ton nasion oleistych (o 27% więcej), w tym 359,6 tys. ton rzepaku (o 17% więcej) oraz 58,4 tys. ton margaryn (o 7% więcej).

W ciągu dziewięciu miesięcy 2017 r. na rynku tłuszczów roślinnych i zwierzęcych, jak i wielu innych grup produktów żywnościowych przeważały wzrosty cen. Spośród wszystkich rodzajów tłuszczów najszybciej wzrastały ceny masła, w związku ze zmniejszeniem produkcji i dużym wzrostem cen surowca mlecznego na krajowym i europejskim rynku, przy rosnącym popycie na masło ze strony kluczowych importerów. Dynamika wzrostu cen margaryn, olejów roślinnych i „pozostałych tłuszczów zwierzęcych” (słoniny i smalcu), mimo wyższych cen surowców do ich produkcji (szczególnie w pierwszej połowie roku), była dużo niższa niż cen masła, z uwagi na powolnie rosnący popyt krajowy na te produkty. Ocenia się, iż po spadkach w latach 2014-2016, w 2017 r. ceny detaliczne tłuszczów roślinnych zwiększą się o 2-3%. W ciągu dziewięciu miesięcy 2017 r. średni poziom cen detalicznych tłuszczów roślinnych był o 3,0% wyższy, a tłuszczów zwierzęcych o 26,0% wyższy niż w analogicznym okresie 2016 r., przy wzroście cen całej żywności łącznie z napojami bezalkoholowymi przeciętnie o 3,8%. Wzrosty cen wszystkich rodzajów tłuszczów roślinnych i zwierzęcych były większe niż stopa inflacji dla ogółu towarów i usług, która wyniosła 1,9%. W porównywanych okresach margaryny podrożały średnio o 2,7%, oleje roślinne o 2,4%, a oliwa z oliwek o 3,1%. Tłuszcze roślinne potaniały względem masła i „pozostałych tłuszczów zwierzęcych”, dla których wzrosty cen były znacznie większe i wyniosły odpowiednio 27,9 i 5,7%.

Tab. 1. Krajowy bilans olejów roślinnych ^a (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^b	Import olejów ogółem	Eksport olejów ogółem	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^c w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2015 I-XII	1 276 633	551 754	538 951	1 289 436	33,49	42,2	99,0
2016 I-XII	1 119 490	635 422	473 364	1 281 548	33,28	42,3	87,4
2016 VIII	116 927	54 983	34 292	137 618	3,57	29,3	85,0
IX	108 614	56 704	28 442	136 875	3,55	26,2	79,4
X	109 970	54 342	26 157	138 155	3,59	23,8	79,6
XI	100 954	56 670	31 021	126 604	3,29	30,7	79,7
XII	72 424	50 828	21 188	102 064	2,65	29,3	71,0
2017 I	89 862	45 585	9 702	125 745	3,26	10,8	71,5
II	94 231	50 298	13 550	130 979	3,40	14,4	71,9
III	91 806	72 607	12 726	151 687	3,94	13,9	60,5
IV	79 082	58 341	8 207	129 216	3,35	10,4	61,2
V	72 361	62 663	19 100	115 925	3,01	26,4	62,4
VI	65 127	64 363	9 696	119 794	3,11	14,9	54,4
VII	75 364	61 757	16 443	120 678	3,13	21,8	62,5
VIII	114 262	59 313	11 299	162 276	4,21	9,9	70,4
Zmiany w %							
<u>VIII 2017</u> <u>XII 2016</u>	51,6	-4,0	-31,3	34,5	34,5	x	x
<u>VIII 2017</u> <u>VIII 2016</u>	-2,3	7,9	-67,1	17,9	17,9	x	x
<u>VIII 2017</u> <u>XII 2016</u>	57,8	16,7	-46,7	59,0	58,9	x	x

^a bez zmiany stanu zapasów, ^b produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej,

^c produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 2. Krajowy bilans oleju rzepakowego ^a (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^b	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^c w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2015 I-XII	1 276 633	107 591	511 104	873 120	22,68	40,0	146,2
2016 I-XII	1 119 490	147 174	449 746	816 918	21,22	40,2	137,0
2016 VIII	116 927	12702	33 000	96 629	2,51	28,2	121,0
IX	108 614	16991	26 363	99 242	2,58	24,3	109,4
X	109 970	11903	23 992	97 881	2,54	21,8	112,4
XI	100 954	8073	29 022	80 005	2,08	28,7	126,2
XII	72 424	6510	19 493	59 441	1,54	26,9	121,8
2017 I	89 862	4 422	7 471	86 813	2,25	8,3	103,5
II	94 231	7 526	9 477	92 281	2,39	10,1	102,1
III	91 806	24 026	10 700	105 133	2,73	11,7	87,3
IV	79 082	17 270	5 625	90 727	2,35	7,1	87,2
V	72 361	14 230	16 040	70 551	1,83	22,2	102,6
VI	65 127	16 951	6 539	75 539	1,96	10,0	86,2
VII	75 364	16 070	13 958	77 476	2,01	18,5	97,3
VIII	114 262	10 573	8 810	116 025	3,01	7,7	98,5
Zmiany w %							
<u>VIII 2017</u> <u>XII 2016</u>	51,6	-34,2	-36,9	49,8	49,8	x	x
<u>VIII 2017</u> <u>VIII 2016</u>	-2,3	-16,8	-73,3	20,1	19,9	x	x
<u>VIII 2017</u> <u>XII 2016</u>	57,8	62,4	-54,8	95,2	95,5	x	x

^a bez zmiany stanu zapasów, ^b produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej,

^c produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 3. Krajowy bilans śrut oleistych^a (tony)

Okres	Produkcja śruty rzepakowej ^b	Import śrut ogółem	Eksport śrut ogółem	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^c w %
2015 I-XII	1 837 106	3 116 534	812 865	4 140 775	44,2	44,4
2016 I-XII	1 610 973	2 795 801	714 913	3 691 861	44,4	43,6
2016 VIII	175 391	155 608	77 315	253 684	44,1	69,1
IX	162 921	172 263	91 881	243 303	56,4	67,0
X	164 955	216 256	93 154	288 057	56,5	57,3
XI	151 431	291 217	86 995	355 653	57,4	42,6
XII	108 636	191 764	74 350	226 050	68,4	48,1
2017 I	134 793	314 399	48 560	400 632	36,0	33,6
II	141 347	144 341	70 725	214 962	50,0	65,8
III	137 709	240 677	77 908	300 478	56,6	45,8
IV	118 623	215 299	51 449	282 473	43,4	42,0
V	108 542	333 558	37 781	404 319	34,8	26,8
VI	97 691	250 528	34 105	314 114	34,9	31,1
VII	113 046	189 617	33 776	268 887	29,9	42,0
VIII	171 393	281 661	72 359	380 695	42,2	45,0
Zmiany w %						
<u>VIII 2017</u> <u>XII 2016</u>	51,6	48,5	114,2	41,6	x	x
<u>VIII 2017</u> <u>VIII 2016</u>	-2,3	81,0	-6,4	50,1	x	x
<u>VIII 2017</u> <u>XII 2016</u>	57,8	46,9	-2,7	68,4	x	x

^a bez zmiany stanu zapasów, ^b wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^c produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 4. Krajowy bilans śrut rzepakowej^a (tony)

Okres	Produkcja ^b	Import	Eksport	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^c w %
2015 I-XII	1 837 106	54 380	762 518	1 128 968	41,5	162,7
2016 I-XII	1 610 973	37 786	672 713	976 047	41,8	165,1
2016 VIII	175 391	4 454	75 718	104 127	43,2	168,4
IX	162 921	6 118	88 774	80 265	54,5	203,0
X	164 955	2 991	90 041	77 905	54,6	211,7
XI	151 431	1 173	85 363	67 241	56,4	225,2
XII	108 636	690	67 761	41 565	62,4	261,4
2017 I	134 793	478	43 675	91 596	32,4	147,2
II	141 347	594	60 927	81 014	43,1	174,5
III	137 709	11 848	70 309	79 248	51,1	173,8
IV	118 623	8 532	44 708	82 448	37,7	143,9
V	108 542	536	31 985	77 092	29,5	140,8
VI	97 691	295	29 023	68 963	29,7	141,7
VII	113 046	288	28 437	84 897	25,2	133,2
VIII	171 393	2 139	65 620	107 912	38,3	158,8
Zmiany w %						
<u>VIII 2017</u> <u>XII 2016</u>	51,6	641,9	130,8	27,1	x	x
<u>VIII 2017</u> <u>VIII 2016</u>	-2,3	-52,0	-13,3	3,6	x	x
<u>VIII 2017</u> <u>XII 2016</u>	57,8	210,1	-3,2	159,6	x	x

^a bez zmiany stanu zapasów, ^b wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^c produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 5. Krajowy bilans margaryny ^a (tony)

Okres	Produkcja ^b	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystar- czalności ^c w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2015 I-XII	404 575	87 235	133 357	358 453	9,31	33,0	112,9
2016 I-XII	359 092	84 456	128 545	315 003	8,18	35,8	114,0
2016 VIII	21 242	7 235	9 887	18 591	0,48	46,5	114,3
IX	24 316	6 433	10 275	20 473	0,53	42,3	118,8
X	24 245	7 450	10 951	20 744	0,54	45,2	116,9
XI	24 453	8 184	12 982	19 655	0,51	53,1	124,4
XII	26 648	7 860	10 656	23 853	0,62	40,0	111,7
2017 I	23 954	6 758	9 320	21 392	0,56	38,9	112,0
II	24 520	5 489	9 440	20 568	0,53	38,5	119,2
III	30 861	8 117	11 462	27 516	0,71	37,1	112,2
IV	23 536	7 819	9 448	21 908	0,57	40,1	107,4
V	25 366	6 895	9 177	23 085	0,60	36,2	109,9
VI	24 435	8 292	8 926	23 800	0,62	36,5	102,7
VII	23 331	6 716	9 038	21 008	0,55	38,7	111,1
VIII	30 828	8 332	11 539	27 621	0,72	37,4	111,6
Zmiany w %							
<u>VIII 2017</u> <u>XII 2016</u>	32,1	24,1	27,7	31,5	30,9	x	x
<u>VIII 2017</u> <u>VIII 2016</u>	45,1	15,2	16,7	48,6	50,0	x	x
<u>VIII 2017</u> <u>XII 2016</u>	15,7	6,0	8,3	15,8	16,1	x	x

^a bez zmiany stanu zapasów, ^b produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej,

^c produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 6. Ceny skupu (zł/tonę)

Okres	Rzepak ^a	Pszenica	Relacja cen
2015 I-XII	1505	668	2,25
2016 I-XII	1616	620	2,61
2016 IX	1629	612	2,66
X	1698	610	2,78
XI	1771	615	2,88
XII	1835	639	2,87
2017 I	1874	656	2,85
II	1893	662	2,86
III	1882	688	2,74
IV	1839	687	2,68
V	1794	710	2,53
VI	1687	710	2,38
VII	1519	692	2,19
VIII	1545	637	2,43
IX	1543	646	2,39
Zmiany w %			
<u>IX 2017</u> <u>VIII 2016</u>	-0,1	1,4	x
<u>IX 2017</u> <u>IX 2016</u>	-5,3	5,5	x
<u>IX 2017</u> <u>XII 2016</u>	-15,9	1,1	x

^a ceny roczne oraz za VII, VIII, IX dane GUS, pozostałe miesiące – dane MRiRW

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

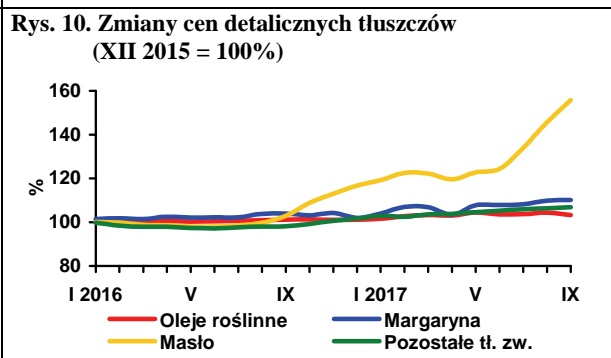
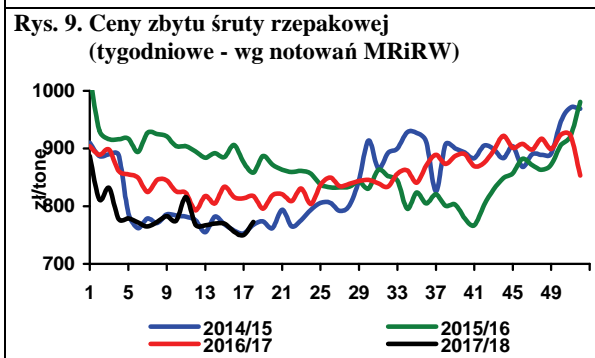
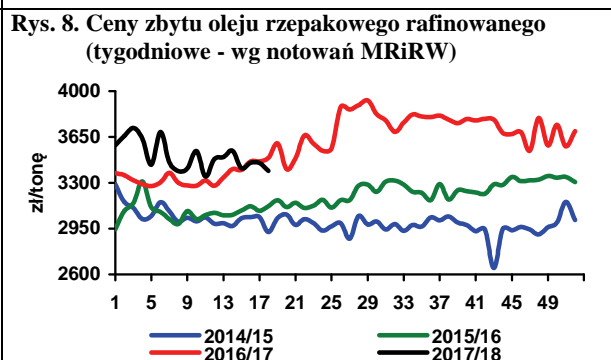
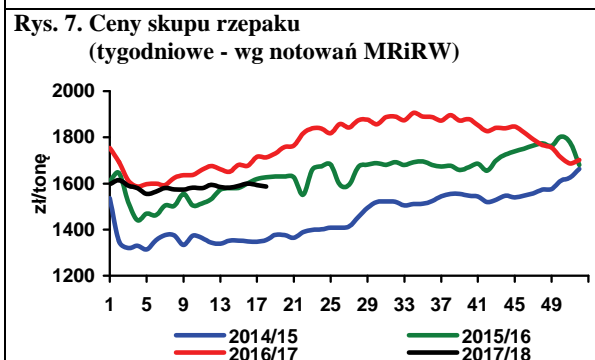
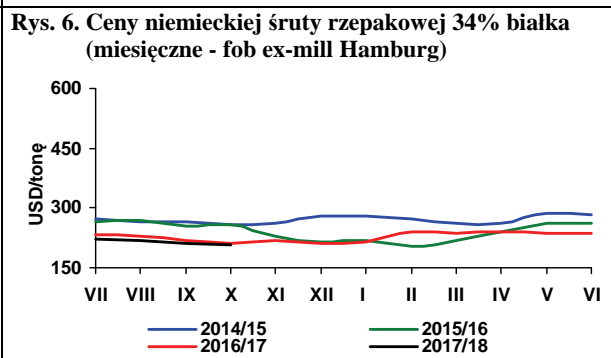
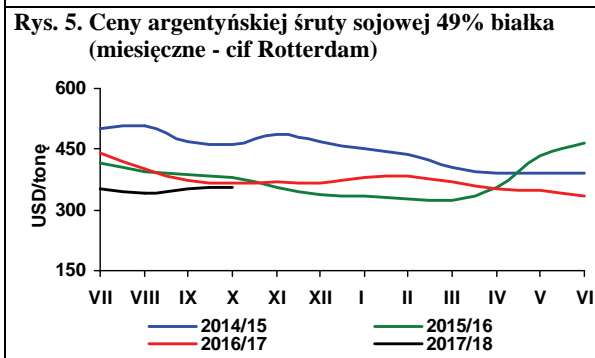
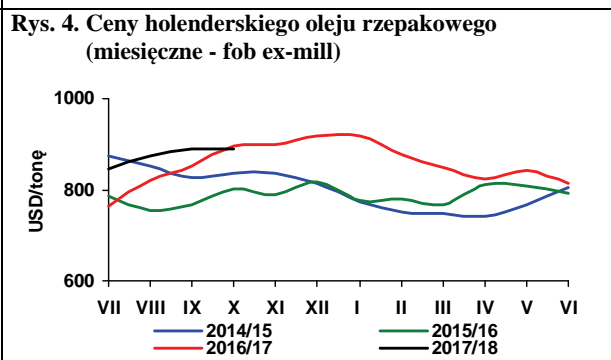
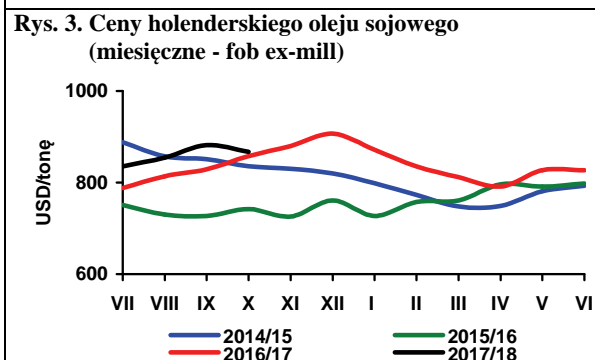
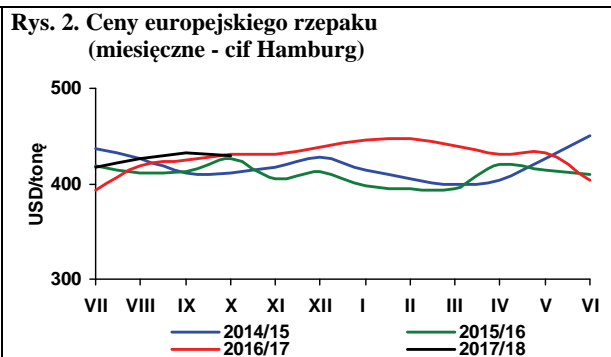
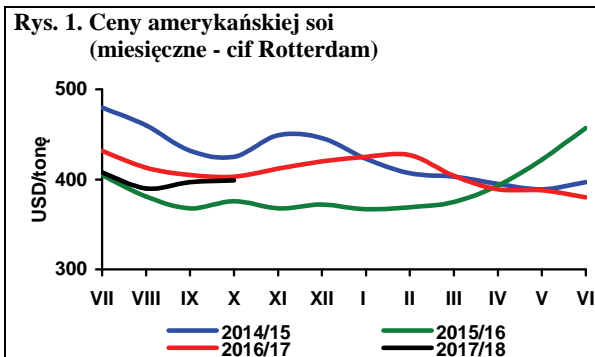
Tab. 7. Ceny tłuszczów roślinnych i zwierzęcych (zł/litr/kg)

Okres	Ceny zbytu				Ceny detaliczne			
	olej rzepakowy za 1 l	masmix za 1 kg	masło w op. 200 g ^a	smalec w op. 250 g	olej rzepakowy za 1 l	masmix w op. 400 g	masło w op. 200 g ^b	smalec w op. 250 g
2015 I-XII	5,46	6,38	15,15	5,72	5,90	13,20	20,65	6,88
2016 I-XII	4,84	6,33	16,19	5,56	5,84	12,95	20,65	6,60
2016 VIII	4,95	6,17	16,33	5,60	5,83	12,88	20,15	6,48
2016 X	4,82	6,48	19,05	5,64	5,91	12,98	22,55	6,56
XI	4,96	6,54	19,71	5,66	5,88	13,03	23,50	6,60
XII	5,10	6,58	20,22	5,74	5,88	12,95	24,50	6,64
2017 I	5,14	6,57	20,06	5,77	5,95	.	25,10	6,64
II	5,20	6,53	19,12	5,80	6,10	.	25,15	6,52
III	5,20	6,52	19,27	5,83	6,18	.	24,95	6,60
IV	5,10	6,52	19,59	5,84	6,07	.	24,90	6,60
V	5,11	6,59	20,01	5,85	6,21	.	25,15	6,64
VI	5,11	6,55	21,37	5,99	6,11	.	25,60	6,64
VII	4,90	6,68	23,64	6,01	6,09	.	28,90	6,68
VIII	4,92	6,71	25,89	6,08	6,16	.	31,85	6,68
IX	5,00	6,87	27,60	6,15	6,07	.	34,00	6,68
Zmiany w %								
<u>IX 2017</u> VIII 2016	1,6	2,4	6,6	1,2	-1,5	.	6,8	0,0
<u>IX 2017</u> IX 2016	2,7	9,6	55,0	9,0	2,9	.	62,3	3,1
<u>IX 2017</u> XII 2016	-2,0	4,4	36,5	7,1	3,2	.	38,8	0,6

^a masło świeże o zawartości tłuszczu nie przekraczającej 85% masy

^b masło świeże o zawartości tłuszczu 82,0-82,5% masy

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych Oil World, MRiRW i GUS.

Według ocen Eurostatu produkcja ziemniaków w UE-28 w 2016 r. wyniosła 56,9 mln t i była o 5,6% większa niż w roku poprzednim. W krajach UE-5 (Niemcy, Belgia, Francja, Holandia i Wielka Brytania) łączna produkcja ziemniaków zmniejszyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 0,5% i wyniosła 33,7 mln t, co stanowiło 59,2% zbiorów w całej Unii. Natomiast produkcja ziemniaków konsumpcyjnych i do przetwórstwa (bez sadzeniaków i skrobiowych) w tych krajach zmniejszyła się w porównaniu z 2015 r. o ok. 3%, do 24,6 mln t. W wyniku mniejszych zbiorów w sezonie 2016/17 rynek ziemniaków w tych krajach znajdował się pod silną presją popytu, co znalazło odzwierciedlenie w wysokim poziomie cen. Średni poziom cen ziemniaków jadalnych w obrocie wolnorynkowym w krajach UE-4 (bez Wlk. Brytanii) w sezonie 2015/16 wyniósł ok. 220 EUR/t, wobec 165 EUR/t w sezonie poprzednim i ok. 55 EUR/t dwa lata wcześniej.

Wysokie ceny w sezonie 2016/17 skłoniły rolników w większości krajów Europy Zachodniej do zwiększenia powierzchni uprawy ziemniaków jadalnych, która w UE-5 (Niemcy, Belgia, Francja, Holandia i Wielka Brytania) w 2017 r. wyniosła ok. 579 tys. ha, co stanowiło w porównaniu z rokiem poprzednim wzrost o 4,6%. Natomiast powierzchnia uprawianych ziemniaków skrobiowych i sadzeniaków zmniejszyła się w UE-5 z 252 do 243 tys. ha, tj. o niespełna 4%.

Spośród krajów Europy Środkowo-Wschodniej powierzchnia uprawianych ziemniaków wzrosła jedynie w Polsce, Bułgarii i na Łotwie. Wzrost areалу miał miejsce również w krajach skandynawskich. W skali całej UE-28 areal uprawy ziemniaków ogółem w 2017 r. szacuje się na 1,74 mln ha, tj. o 2,4% powyżej poziomu z roku poprzedniego.

Warunki agrometeorologiczne w trakcie wegetacji w 2017 r. były na ogół sprzyjające uzyskaniu wysokich plonów, zarówno w Europie Zachodniej, jak i Środkowo-Wschodniej. W rezultacie plony w Belgii i Francji wzrosły o 15-16%, a w Niemczech i Holandii o 2-3%. Spośród krajów Europy Środkowo-Wschodniej najwyższy poziom plonów i ich wzrost miał miejsce w Polsce (o ok. 6% do 298 dt/ha).

Zbiory ziemniaków ogółem w 2017 r. wzrosły w UE-28 z 56,9 do 62,0 mln t, tj. o ok. 9%, przy czym wzrost ten w dużej części wynikał ze zwiększenia zbiorów ziemniaków w Polsce (o ok. 1 mln t). W UE-5 zbiory ziemniaków wyniosły 37,2 mln t i były o 10,5% większe niż w roku poprzednim. W Niemczech zbiory ziemniaków wyniosły prawie 11,3 mln t i były o prawie 5% większe niż przed rokiem. We Francji zbiory zwiększyły się o ok. 15% do 8,0 mln t, w Holandii o 14% do 7,4 mln t i w Belgii o prawie 15% do 5,0 mln t. W Wielkiej Brytanii produkcja ziemniaków wyniosła 5,5 mln t i była ok. 3% większa niż przed rokiem.

Konsekwencją wzrostu zbiorów jest spadek cen ziemniaków w Europie Zachodniej. Dotyczy to zwłaszcza bulw do przetwórstwa, ale również ziemniaków z przeznaczeniem do bezpośredniej konsumpcji. Ceny ziem-

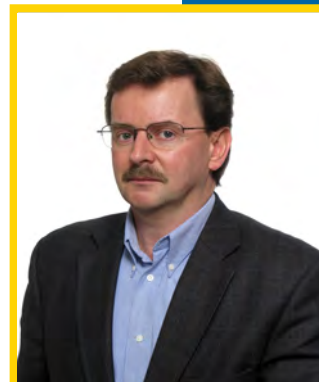
niaków jadalnych na rynku niemieckim w końcu października 2017 r. wyniosły ok. 110 EUR/t, wobec 170 EUR/t w roku ubiegłym i 180-190 EUR/t w analogicznym okresie 2015 r. Ceny ziemniaków z przeznaczeniem na frytki i chipsy, w zależności od regionu, wyniosły 40-60 EUR/t, wobec 160-185 EUR/t w końcu października ubiegłego roku i 110-130 EUR/t dwa lata wcześniej.

We Francji ziemniaki jadalne najbardziej popularnych, tańszych odmian, w zależności od wielkości bulw i wielkości opakowania, na początku listopada kosztowały od 105 do 200 EUR/t i były o połowę tańsze niż przed rokiem. Ziemniaki typu premium (odmiany Agata, Charlotta i Various) w opakowaniach 2,5 i 12,5 kg kosztowały od 330 do 460 EUR/t, tj. o ok. 40% mniej niż w roku poprzednim. Ceny ziemniaków do przetwórstwa, w zależności od odmiany, wahały się w przedziale 30-50 EUR/t, wobec 195-205 EUR/t w roku poprzednim i 100-120 EUR/t w 2015 r.

Ceny ziemniaków do przetwórstwa spożywczego w obrocie wolnorynkowym w Belgii na przełomie października i listopada spadły do zaledwie 30 EUR/t, wobec 180-200 EUR/t w analogicznym okresie 2016 r. W Holandii poziom tych cen był o ok. 10 EUR/t wyższy.

Zbiory ziemniaków w Polsce w 2017 r., według szacunków IHAR-PIB i IERiGŻ-PIB wyniosły ok. 9,8 mln ton i były o prawie 1 mln ton większe niż w 2016 r. Wzrost zbiorów jest konsekwencją zarówno zwiększenia areálu ich uprawy, jak i wyższych plonów, których poziom był determinowany pełnym zaopatrzeniem roślin w wodę podczas okresu wegetacji ziemniaków. Nie zostały zakończone jeszcze wszystkie zbiory ziemniaków z powodu występujących podtopień na plantacjach w wielu regionach kraju. Jeśli w dalszym ciągu zbiór nie będzie możliwy, to należy ostateczne zbiory obniżyć o ok. 3-4%, czyli o ok. 350 tys. ton. Podtopienia plantacji ziemniaków dotyczą głównie północno-zachodniej i centralnej części kraju. Zebrane ziemniaki są nienajlepszej jakości i będą się źle przechowywać.

Obecnie w dużym hurcie za ziemniaki pakowane w worki płaci się 0,23-0,30 zł/kg, lokalnie do 0,40 zł/kg. Średni poziom cen na rynkach hurtowych ziemniaków w ostatnim tygodniu października wyniósł 0,55 zł/kg i był o 10-15% wyższy niż w analogicznym okresie 2016 r. Krajowe ziemniaki w Broniszach osiągały cenę 0,30-0,50 zł/kg, w Poznaniu 0,47-0,67 zł/kg, w Lublinie 0,60-0,70 zł/kg, w Rzeszowie 0,50-0,80 zł/kg, we Wrocławiu 0,40-0,60 zł/kg i w Łodzi 0,40-0,67 zł/kg.

**Wiesław
Dzwonkowski**

Tab. 1. Skup ziemniaków i produkcja skrobi ziemniaczanej (tony)

Wyszczególnienie	Skup ziemniaków				Produkcja skrobi ziemniaczanej			
	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
I	50 300	64 000	62 500	63 700	140	184	221	1 230
II	48 400	59 400	69 800	60 600	141	182	274	185
III	61 000	75 600	69 500	76 600	100	270	248	267
IV	58 900	74 800	71 800	62 100	198	257	143	198
V	48 300	62 600	45 500	28 000	268	160	168	117
VI	56 700	58 300	58 800	54 100	77	187	233	154
VII	55 900	54 900	48 700	44 000	114	100	52	182
VIII	92 500	86 100	138 800	130 100	2 369	2 673	10 030	13 946
IX	318 100	289 000	349 800		39 274	36 562	48 727	
X	350 200	328 100	356 000		46 459	52 406	55 531	
XI	260 800	238 400	321 200		38 522	38 997	51 152	
XII	113 100	83 800	178 900		8 527	3 636	23 291	
RAZEM	1 514 200	1 475 000	1 771 300	519 200	135 808	135 614	190 070	16 279

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Eksport ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	Susze
2014 I-XII	1 247	3 806	36 259	57 730	10 921	41 368	9 555	167 158	30 775	16 736
2015 I-XII	1 201	1 666	13 656	82 505	14 331	42 007	9 990	159 341	37 518	20 829
2016 I-XII	2 804	1 065	22 815	104 854	18 857	53 935	10 449	168 016	38 838	20 093
2016 IV	672	301	1 789	8 895	1 069	3 881	939	12 230	3 163	1 371
V	475	3	802	7 726	1 418	3 785	735	14 952	3 805	1 501
VI	515	2	473	7 720	1 521	243	571	16 547	3 138	1 180
VII	125	2	320	6 499	1 399	3 393	821	16 196	3 377	1 045
VIII	54	1	627	5 717	2 056	5 176	825	16 928	3 703	1 366
IX	52	6	1 138	9 465	2 115	6 356	1 599	14 355	3 508	1 850
X	36	2	3 112	14 484	2 217	5 433	876	13 663	3 059	1 777
XI	38	1	4 740	20 037	1 975	7 207	820	13 491	3 265	2 222
XII	26	422	4 208	12 264	2 538	5 503	945	14 209	3 209	1 693
2017 I	221	1	3 038	14 363	1 615	7 143	661	12 856	2 818	2 078
II	135	67	2 810	13 330	2 429	6 340	889	13 867	3 371	1 802
III	97	1 025	3 176	13 020	3 083	5 757	1 077	16 708	3 985	1 949
IV	182	677	4 095	9 934	2 249	5 262	846	14 130	4 019	1 704
V	342	297	4 092	11 130	2 334	6 538	1 010	18 141	4 782	2 021
VI	359	21	1 518	8 098	2 996	4 316	945	18 800	3 638	1 794
VII	65	0	1 282	7 016	3 056	4 682	1 188	18 929	3 410	1 316
VIII	57	2	428	7 211	3 459	5 960	1 187	19 680	3 324	1 233

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 3. Import ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	Susze
2014 I-XII	55 262	21 373	119 731	10 161	135 560	210 964	76 301	66 083	8 905	3 088
2015 I-XII	28 911	14 272	103 270	14 882	155 473	182 899	78 359	56 782	7 302	11 271
2016 I-XII	39 746	21 440	90 084	13 714	151 354	201 447	79 793	74 705	8 390	16 237
2016 IV	11 119	12 046	16 111	1 150	14 435	18 194	6 576	6 379	729	983
V	21 767	1 435	22 610	1 214	14 243	16 508	6 973	6 075	809	1 197
VI	3 141	25	15 458	1 003	8 819	18 660	6 336	6 540	657	615
VII	9	0	6 445	1 120	14 155	19 871	6 282	7 652	911	1 551
VIII	9	0	1 527	1 268	14 141	15 950	6 585	6 794	1 082	1 944
IX	16	0	150	920	11 061	15 210	7 320	6 614	589	1 176
X	53	0	222	810	11 991	16 497	6 604	7 375	587	1 586
XI	38	502	2 274	924	10 479	18 156	7 175	5 097	966	1 409
XII	49	667	2 829	869	11 468	17 220	7 198	7 329	460	1 442
2017 I	125	742	5 029	1 277	12 137	15 097	7 230	7 023	467	1 981
II	457	391	3 079	1 124	13 583	14 811	6 804	6 241	368	1 019
III	2 983	3 960	3 199	1 178	12 793	19 284	8 819	7 825	710	1 838
IV	5 940	7 350	7 179	1 078	11 094	17 475	6 462	9 126	1 302	1 241
V	20 193	1 253	12 287	1 125	10 322	18 812	7 390	9 964	1 309	1 962
VI	5 720	41	8 902	1 427	10 871	18 601	7 395	7 628	1 252	1 931
VII	389	0	5 095	1 582	10 932	18 518	6 892	5 962	1 244	2 305
VIII	10	0	428	1 382	10 431	16 877	6 909	9 377	1 113	139

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 4. Ceny oraz relacje cen ziemniaków i ich przetworów

Wyszczególnienie	Rodzaj	VIII	VI	VII	VIII	Wskaźnik zmian cen	
	Ceny zł/dt	2016 zł/dt	2017 zł/dt	2017 zł/dt	2017 zł/dt	roczny %	miesięcz. %
Ziemniaki	skupu	29,3	57,6	34,2	27,7	94,5	81,0
	targowiskowa	86,2	95,6	96,2	88,4	102,6	91,9
	detaliczna (zł/kg)	1,06	1,37	1,16	1,13	106,6	97,4
	importowa	283,2	92,2	176,0		159,2	191,0
	eksportowa	77,2	107,5	75,9		79,4	70,6
Relacje cen	skup / targowisko	0,34	0,60	0,36	0,31	92,2	88,1
	targowisko / detal	0,81	0,70	0,83	0,78	96,2	94,3
	skup / detal	0,28	0,42	0,29	0,25	88,7	83,1
Skrobia ziemniaczana	zbytu (zł/kg)	2,61	2,63	2,66	2,65	101,5	99,6
	detaliczna (zł/kg)	4,97	5,02	5,02	5,05	101,6	100,6
Frytki	detaliczna (zł/kg)	8,42	8,34	8,30	8,26	98,1	99,5
Chipsy	detaliczna (zł/kg)	35,20	34,60	35,00	34,70	98,6	99,1
Kopytka	detaliczna (zł/kg)	9,80	10,02	10,00	10,00	102,0	100,0

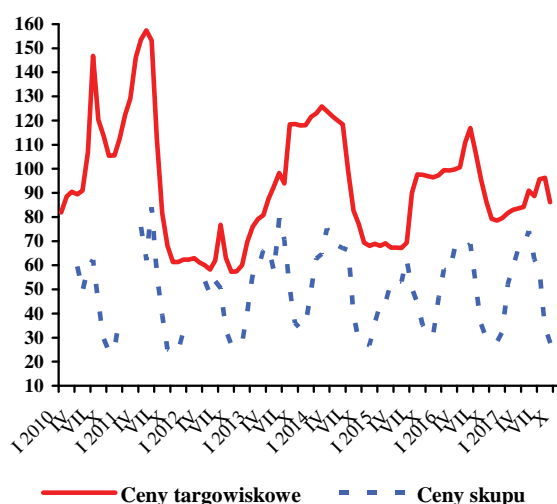
Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Ceny ziemniaków na targowiskach

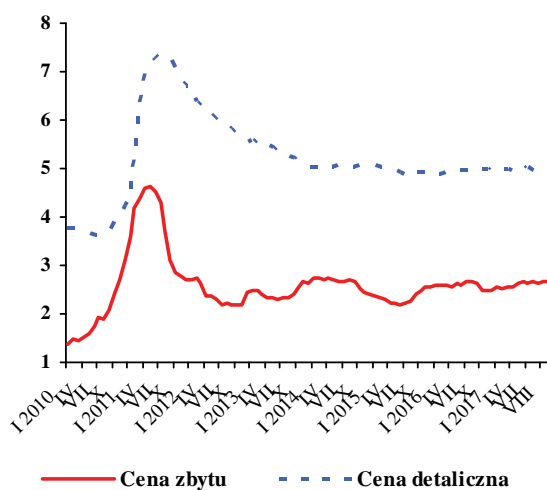
Wyszczególnienie	2016		2017		wsk. zmian cen		
	wrzesień	lipiec	sierpień	wrzesień	roczny	miesięczny	
	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%	
1	Dolnośląskie	102,7	136,0	110,6	101,8	99,1	92,1
2	Kujawsko-pomorskie	86,3	100,6	90,4	86,4	100,2	95,7
3	Lubelskie	83,8	77,7	97,7	84,6	100,9	86,6
4	Lubuskie	100,0	120,0	133,3	110,0	110,0	82,5
5	Łódzkie	74,9	55,6	.	78,0	104,2	.
6	Małopolskie	77,2	87,2	79,2	77,9	101,0	98,4
7	Mazowieckie	78,1	85,5	79,0	79,6	101,9	100,8
8	Opolskie	91,5	129,8	110,8	100,3	109,7	90,5
9	Podkarpackie	100,6	91,7	93,8	88,6	88,1	94,5
10	Podlaskie	78,4	70,0	104,5	88,3	112,6	84,5
11	Pomorskie	93,3	110,0	93,9	96,7	103,7	103,0
12	Śląskie	83,9	112,2	102,0	90,4	107,8	88,7
13	Świętokrzyskie	70,4	63,6	73,3	71,8	101,9	97,9
14	Warmińsko-mazurskie	101,2	100,7	102,7	99,8	98,6	97,2
15	Wielkopolskie	90,4	100,2	92,1	95,7	106,0	104,0
16	Zachodniopomorskie	107,0	110,8	128,9	106,6	99,7	82,7
	maksimum	107,0	136,0	133,3	110,0	X	
	minimum	70,4	55,6	73,3	71,8		
	różnica w %	51,9	144,8	81,8	53,2		

Źródło: Dane GUS.

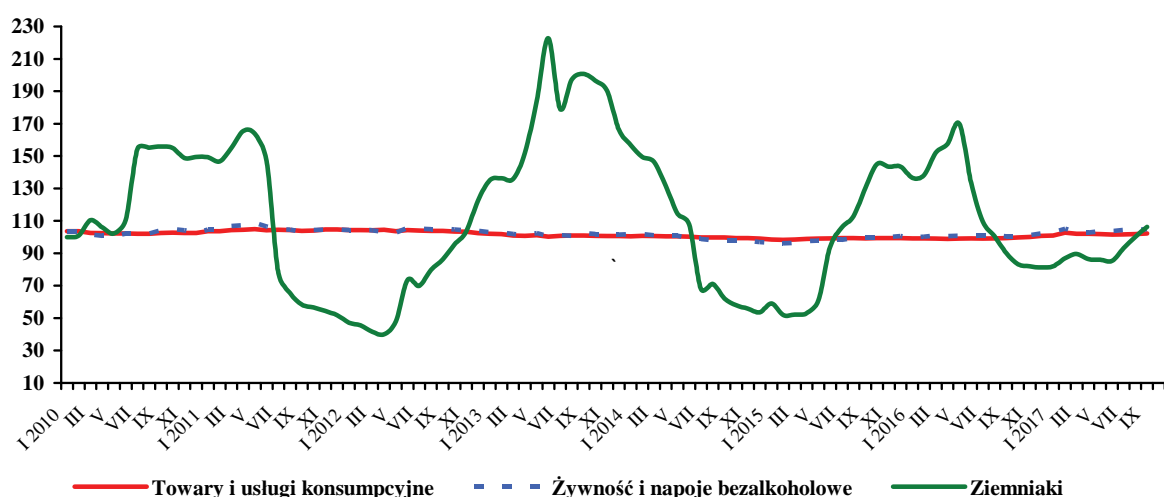
Rys. 1. Ceny ziemniaków (w zł/dt)

Rys. 2. Ceny mączki ziemniaczanej (w zł/kg)

Rys. 3. Dynamika cen detalicznych (analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100)

Źródło: Dane GUS.

W październiku 2017 r., w porównaniu z wrześniem br., w skupie z przeznaczeniem do konsumpcji bezpośredniej obniżyły się ceny pietruszki (o 17%), kapusty białej (o 19%), marchwi i pieczarek (po 1%) oraz cebuli i buraków ćwikłowych (po 9%). Wzrosły ceny skupu pomidorów szklarniowych (o 36%) i kalafiorów gruntowych (o 21%). W porównaniu z poprzednim miesiącem w zakładach przetwórczych wzrosły ceny skupu pomidorów do mrożenia (o 3%), a obniżyły się ceny skupu cebuli obieranej (o 6%), marchwi na kostkę (o 4%), brokułów różyczkowanych (o 8%) i kalafiorów różyczkowanych (o 2%). Stabilne były ceny skupu kapusty białej i buraków. W firmach skupujących warzywa na eksport obniżyły się ceny kapusty pekińskiej i cebuli (po 2%), kapusty białej (o 31%) i selerów (o 7%). Wzrosły ceny papryki czerwonej (o 8%), pomidorów spod osłon (o 30%), a stabilne były ceny skupu kapusty czerwonej i porów. W handlu hurtowym wzrosły ceny ogórków spod osłon (o 75%), pomidorów spod osłon (o 75%), pomidorów gruntowych (o 42%) i marchwi (o 1%), a obniżyły się ceny kalafiorów gruntowych (o 3%), cebuli (o 2%) i kapusty białej (o 22%).

W październiku br., w porównaniu z październikiem ub.r., w skupie do konsumpcji bezpośredniej wzrosły ceny skupu cebuli w spółdzielniach ogrodniczych o 51%, cebuli na targowiskach o 12%, kapusty białej i buraków ćwikłowych (po 21%), marchwi (o 25%), pietruszki (o 81%), kalafiorów gruntowych (o 48%) i pomidorów szklarniowych (o 20%). W zakładach przetwórczych ceny skupu były na poziomie października ub.r. z wyjątkiem kapusty białej, która staniała o 5%. W październiku br., w porównaniu z październikiem ub.r., na rynkach hurtowych wyższe były ceny cebuli (o 40%), pomidorów spod osłon (o 4%), marchwi (o 15%), kapusty białej (o 32%), buraków ćwikłowych (o 20%), a obniżyły się ceny skupu ogórków spod osłon (o 11%).

We wrześniu 2017 r., w porównaniu z sierpniem 2017 r., wzrosły ceny detaliczne pomidorów (o 13%), ogórków gruntowych (o 25%) i kalafiorów (o 11%), a obniżyły się ceny papryki (o 15%), cebuli (o 11%), buraków ćwikłowych i selerów (po 9%), marchwi i porów (po 5%), kapusty białej (o 14%) i pieczarek (o 1%). W relacji do cen detalicznych z września 2016 r. wzrosły ceny porów (o 15%), papryki (o 13%), ogórków gruntowych (o 22%), buraków ćwikłowych (o 7%) i cebuli (o 1%). Obniżyły się ceny detaliczne kapusty białej (o 4%) oraz pomidorów i selerów (po 1%).

W sierpniu 2017 r., w porównaniu z sierpniem 2016 r., w średnich i dużych zakładach przetwórczych wzrosła produkcja soku pomidorowego (o 18%) i warzyw mrożonych (o 6%), a obniżyła się produkcja konserw warzywnych (o 17%) i marynat (o 8%).

Paweł Kraciński

Tomasz Smoleński

Eksport warzyw świeżych w sierpniu 2017 r. wyniósł 45,5 tys. ton, a jego wartość 21,8 mln EUR. W porównaniu z sierpniem 2016 r. wolumen sprzedanych warzyw świeżych obniżył się o 12%, a jego wartość zmniejszyła się o 7%. Do spadku wolumenu eksportu przyczynił się spadek sprzedaży pomidorów (o 9%), cebuli (o 19%), marchwi (o 16%) i kapusty (o 14%). W tym samym czasie wyeksportowano 46,4 tys. ton przetworów warzywnych o wartości 35,7 mln EUR. W porównaniu z sierpniem 2016 r. wolumen eksportu przetworów warzywnych obniżył się o 8%, a jego wartość zmniejszyła się o 3%. Obniżył się wywóz mrożonek (o 11%), marynat (o 14%), konserw (o 3%) i suszy (o 2%).

W sierpniu 2017 r. zaimportowano 14,8 tys. ton warzyw świeżych o wartości 15,6 mln EUR, tj. odpowiednio 2% mniej i 10% więcej niż przed rokiem. Spadek wolumenu importu spowodowany był zmniejszeniem się przywozu kapusty (o 83%), cebuli (o 55%) i czosnku (o 45%). Wolumen importu przetworów warzywnych wyniósł 19,5 tys. ton (spadek o 7%), a jego wartość 19,7 mln EUR (obniżka o 4%). Obniżył się import suszy (o 12%), koncentratu pomidorowego (o 19%) i mrożonek (o 17%).

W sierpniu br. dodatnie saldo w handlu warzywami i ich przetworami wyniosło 22,2 mln EUR, wobec 33,5 mln EUR odnotowanych w sierpniu 2016 r. W okresie styczeń-sierpień 2017 r. ujemne saldo handlu warzywami i ich przetworami wyniosło 123,2 mln EUR, wobec ujemnego (41,79 mln EUR) w analogicznym okresie roku poprzedniego. Wartość eksportu zmniejszyła się o 14 mln EUR do 484,9 mln euro, a wartość importu wzrosła o 68 mln EUR do 605,1 mln EUR.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Cebula ^a	Cebula ^b	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki do konserwowania ^c	Ogórki do kwaszenia ^c	Pietruszka	Pomidory szklarniowe	Kalafiori gruntowe (szk.)	Pieczarki
2016 X	0,41	1,46	0,28	0,53	0,48	-	-	1,12	3,17	1,74	5,23
XI	0,40	1,36	0,25	0,52	0,45	-	-	1,13	3,86	2,90	4,93
XII	0,39	1,37	0,28	0,51	0,45	-	-	1,08	-	-	5,01
2016 I-XII	0,87	1,84	0,61	0,97	0,67	1,54	1,15	2,57	4,12	2,12	4,87
2017 I	0,51	1,39	0,30	0,55	0,45	-	-	1,22	-	-	5,40
II	0,55	1,39	0,37	0,63	0,46	-	-	1,33	-	-	5,14
III	0,53	1,32	0,41	0,62	0,52	-	-	1,62	-	-	5,04
IV	0,53	1,34	0,40	0,63	0,48	-	-	1,80	8,06	-	5,18
V	0,60	1,42	0,78	0,70	0,63	-	-	2,39	4,06	-	5,03
VI	0,66	1,67	1,07	0,74	0,81	-	-	3,01	2,81	1,99	4,90
VII	1,24	2,05	2,02*	0,87	1,22	2,04	1,19	3,39	2,44	2,28	4,77
VIII	0,81	1,92	1,45*	0,76	0,79	1,44	0,87	3,52	2,01	1,49	5,10
IX	0,68	1,78	0,42	0,67	0,64	-	1,52	2,44	2,79	2,13	5,08
X	0,62	1,63	0,34	0,66	0,58	-	-	2,03	3,80	2,58	5,02
Wskaźnik zmian w %											
<u>X 2017</u> IX 2017	91	92	81	99	91	x	x	83	136	121	99
<u>X 2017</u> X 2016	151	112	121	125	121	x	x	181	120	148	96

^a z notowań spółdzielni ogrodniczych, ^b cena targowiskowa z notowań ZSRIR MRiRW, ^c za główkę
Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Cebula obierana	Kapusta biała	Marchew na kostkę	Buraki	Groszek zielony	Fasola szparag. ^a	Brokuly różyczk. ^a	Kalafiori różyczk. ^a	Ogórki do konserw. ^a	Pomidory do mrożenia ^a	Pomidory do tłoczenia ^a
2016 X	0,63	0,21	0,25	0,25	-	-	1,68	1,22	-	0,61	-
XI	0,62	0,25	0,25	0,25	-	-	1,74	1,15	-	-	-
XII	0,60	0,25	0,26	0,25	-	-	1,80	1,21	-	-	-
2016 I-XII	0,95	0,47	0,27	3,69	1,18	0,75	1,75	1,24	1,70	0,59	0,34
2017 I	0,61	0,25	0,26	0,25	-	-	-	-	-	-	-
II	0,62	0,27	0,26	0,25	-	-	-	-	-	-	-
III	0,60	0,26	0,25	0,26	-	-	-	-	-	-	-
IV	0,60	0,25	0,26	0,27	-	-	-	-	-	-	-
V	0,60	0,26	0,26	0,27	-	-	-	-	-	-	-
VI	0,63	0,30	0,28	0,30	1,18	-	1,85	1,40	1,80	-	-
VII	0,98	-	-	-	1,22	0,77	1,83	1,34	1,88	-	-
VIII	0,68	-	-	-	-	0,77	1,84	1,26	1,83	0,56	0,38
IX	0,67	0,20	0,26	0,25	-	0,78	1,82	1,25	-	0,59	0,40
X	0,63	0,20	0,25	0,25	-	-	1,68	1,22	-	0,61	-
Wskaźnik zmian w %											
<u>X 2017</u> IX 2017	94	100	96	100	x	x	92	98	x	103	x
<u>X 2017</u> X 2016	100	95	100	100	x	x	100	100	x	100	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku, a nie średnimi ze średnich miesięcznych
Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Pomidory spod osłon	Ogórki krótkie	Kapusta pekińska	Kapusta biała	Kapusta czerwona	Papryka czerwona	Marchew	Pietruszka	Seler	Cebula	Por	Buraki ćwikłowe	Ziemniaki
2016 IX	2,41	1,05	0,93	0,34	0,80	2,86	0,51	1,00	0,98	0,39	-	0,40	0,50
X	2,98	-	0,61	0,31	0,80	3,44	0,47	1,07	0,89	0,38	-	0,35	0,42
XI	-	-	0,61	0,31	0,68	-	0,49	1,01	0,90	0,37	1,34	0,35	0,43
XII	-	-	0,69	0,30	0,68	-	0,50	1,00	0,90	0,37	1,65	0,35	0,38
2017 I-XII	3,02	1,00	1,18	0,59	1,08	4,28	0,85	2,01	1,54	0,74	2,25	0,52	0,52
I	-	-	0,80	0,30	0,74	-	0,50	1,00	1,00	0,37	2,00	0,35	0,38
II	-	-	1,12	0,36	0,93	-	0,51	1,05	1,10	0,39	2,01	0,37	0,40
III	-	-	1,33	0,39	1,03	-	0,54	1,10	1,20	0,40	2,10	0,41	0,43
IV	-	-	1,85	0,44	1,13	-	0,55	1,10	1,28	0,45	2,10	0,41	0,43
V	3,03	-	1,97	-	-	-	0,55	-	1,30	0,51	-	0,40	0,40
VI	1,96	-	1,95	0,94	-	5,30	0,55	-	-	0,54	-	-	-
VII	2,22	1,28	2,20	0,91	-	5,40	0,63	-	-	0,54	-	-	-
VIII	2,25	1,10	1,88	1,01	0,60	3,84	0,80	-	-	0,55	-	-	-
IX	2,66	1,05	1,06	0,55	0,60	2,93	-	-	1,20	0,53	1,00	-	-
X	3,47	-	1,04	0,38	0,60	3,16	0,50	1,20	1,12	0,52	1,00	0,40	-
Wskaźnik zmian w %													
<u>X 2017</u> <u>IX 2017</u>	130	x	98	69	100	108	x	x	93	98	100	x	x
<u>X 2017</u> <u>X 2016</u>	116	x	170	123	75	92	106	112	126	137	x	114	x

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów warzywnych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pomidorowy	Warzywa mrożone	Konserwy warzywne*	Marynaty
2016 VIII	3 100	74 658	26 099	13 101
IX	2 778	89 439	26 297	6 750
X	2 033	83 657	22 107	4 966
XI	2 281	68 937	25 038	3 995
XII	2 316	50 404	20 209	3 192
2016 I-XII	32 626	647 208	224 477	60 494
2017 I	3 226	49 239	20 460	2 170
II	3 226	41 675	18 994	2 281
III	3 226	45 320	25 302	3 260
IV	3 226	34 844	20 555	2 521
V	3 226	31 046	20 424	2 332
VI	3 226	46 371	22 294	2 085
VII	2 967	69 836	21 787	6 141
VIII	3 664	79 445	21 562	12 031
Wskaźnik zmian w %				
<u>VIII 2017</u> <u>VIII 2015</u>	118	106	83	92

* w tym: przecier pomidorowy i pasta oraz warzywa i mieszanki warzywne zamrożone, gotowane lub nie, zakonserwowane octem lub kwasem octowym

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2016												2017								VIII 2017 VIII 2016 (%)
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII					
Warzywa ogółem	48795	41296	51555	45997	42538	31908	32846	458361	36544	38055	40468	37093	38244	43205	39831	45534	88				
Cebula	6737	7056	9595	8769	11344	11260	10817	126188	10080	11338	13000	16290	14580	11021	7786	7771	81				
Kapusta	1704	1345	2083	2782	3231	4398	4628	37283	6289	7238	6155	4779	2613	4833	1519	1782	86				
Marchew	1213	1774	1412	1840	2458	2687	3886	23103	4048	3769	3797	3418	3199	2594	1445	1187	84				
Ogórki	2829	3252	2216	1425	351	160	870	14819	551	421	606	482	804	2293	2631	3078	139				
Pomidory	22292	14743	15012	12118	10454	3648	981	97681	1676	754	664	2799	9053	11036	12591	13627	91				
Kalafior	5208	5713	4386	4397	4115	1226	407	27924	234	497	668	357	434	3394	5167	4515	103				
Przetwory ogółem	49668	46031	50407	55826	65998	71537	57480	672095	61597	60500	70136	55860	52171	50703	48106	46358	92				
Susze	2829	2334	3233	2739	5257	4938	3181	39546	3167	3351	3846	2563	2722	2482	2526	3166	98				
Marynaty	4063	3625	3960	4043	4604	5270	4523	50503	3419	3777	5173	3817	4003	3447	3266	3421	86				
Konserwy	4187	3536	3798	4581	5092	6325	5327	53166	4221	4813	5936	6994	5651	4540	4083	3679	97				
-kapusta kwasz.	587	380	416	641	820	1155	1074	8407	805	744	909	2870	1889	565	546	427	103				
Mrożonki	30072	28830	32798	38075	43735	46704	36614	436850	43005	39516	43840	33575	31418	31019	28839	29047	89				
Pieczarki																					
i ich przetwory	26146	22386	23525	24994	26215	28160	27426	318431	27876	26831	30417	25108	26814	24114	23103	21821	93				
Warzywa ogółem	30518	26350	30966	27388	23763	14902	15238	261502	15349	15184	17437	16904	22423	23978	24381	26698	86				
Cebula	3261	3276	3590	3246	3973	3977	3471	50294	3401	3674	4702	4059	4385	3503	3086	3095	86				
Kapusta	557	377	471	600	595	920	1023	10674	1327	1635	1556	1192	964	1379	573	480	102				
Marchew	465	635	415	466	596	629	885	7107	882	933	995	844	717	670	442	367	88				
Ogórki	1734	1875	1371	958	379	189	1303	11491	950	757	854	626	711	1557	1680	1827	133				
Pomidory	13342	9954	10776	8672	8677	3217	889	70734	1589	547	583	3191	7279	7561	8698	8241	76				
Kalafior	3020	4459	2932	2812	2431	925	328	19018	233	383	358	368	286	2052	3293	2650	90				
Przetwory ogółem	38867	34087	36932	40835	47272	50045	42222	494582	42598	42251	49269	38885	37211	37128	36560	35714	97				
Susze	4458	4169	5007	5357	7271	6750	5358	64266	5928	5875	6561	4708	4906	4372	4707	5330	106				
Marynaty	3395	2980	3350	3748	4352	4816	3996	44602	3007	3252	4542	3391	3455	3053	2841	3000	90				
Konserwy	4986	3958	4208	4864	5557	5998	5526	57690	4298	5099	6160	5596	4797	4918	4742	4176	99				
-kapusta kwasz.	456	286	284	464	554	825	770	6150	518	512	601	963	647	395	372	324	114				
Mrożonki	17347	15445	17857	20460	22703	23968	19164	234903	21662	19073	21096	16360	15516	16029	15333	15540	87				
Pieczarki																					
i ich przetwory	35851	30531	32032	35098	36862	40208	39277	441409	39725	37416	42207	36282	38323	34597	33363	31652	99				

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 6. Import wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2016												2017								VIII 2017 VIII 2016 (%)	
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII						
Warzywa ogółem	38169	20173	15 107	11394	24842	44372	54345	544928	54932	58880	78053	65568	61413	42419	24287	14794		98				
Cebula	10936	5297	2 807	2968	2391	1249	1762	60154	2836	4027	5207	2545	7598	9206	5906	1274		45				
Kapusta	49	17	6	10	22	85	11	17077	15	278	1884	7013	4631	128	45	1		17				
Marchew	8793	513	119	69	197	372	497	42170	1221	1828	4416	6682	6885	9150	2979	155		130				
Ogórki	1732	2341	3 112	1497	4967	7626	8690	54787	8365	7058	8245	3490	1978	1197	1336	1920		62				
Pomidory	6789	4435	4 032	3163	3845	12686	20361	146037	18318	18857	21421	12216	12660	9076	6127	5522		137				
Papryka	4512	2650	517	383	3045	5533	6402	52639	6954	5438	6480	6699	7606	5256	4020	2280		441				
Czosnek	640	1049	1 490	540	673	594	593	9509	509	407	790	1150	896	701	715	824		55				
Przetwory ogółem	20002	19178	21 047	23521	21019	22045	22995	263860	21167	21777	28195	18370	22852	17806	16636	19544		93				
Mrożonki	4255	4321	4 328	4785	4949	4830	4404	55338	4698	4938	4737	3439	3434	2697	2925	3584		83				
Susze	1963	2012	1 166	1632	1171	1508	2099	20485	2008	1526	2078	2150	2286	1735	1359	1027		88				
Marynaty	1238	1015	1 010	1255	1725	1738	2027	15856	1049	1402	1855	1401	1616	1232	953	1283		127				
Konserwy	3363	3570	3 584	4186	4191	5679	5212	47443	2444	3276	5561	2664	4160	3233	2573	3752		105				
<i>-kukurydza konserw.</i>	795	1222	1 608	1890	1816	2731	1762	18342	502	1153	2383	989	1054	864	697	1234		77				
Koncentrat pomid.	5478	4738	7 061	7227	5180	4900	5185	76808	6647	6444	8393	5295	6801	4410	5373	5734		81				
Warzywa ogółem	25564	16967	14 173	9766	25166	47886	66909	514570	79743	80891	86918	62292	55631	31415	19706	15568		110				
Cebula	2440	1135	809	531	501	358	520	16413	692	1331	1839	699	1403	1708	1021	472		58				
Kapusta	17	5	2	3	15	24	7	6790	5	150	811	3393	1742	31	12	1		60				
Marchew	2683	248	99	157	192	355	342	14823	575	784	1471	1488	1848	2103	705	138		139				
Ogórki	798	1145	1 531	672	3801	7384	11580	47432	11750	10276	9181	2792	1255	608	704	998		65				
Pomidory	5802	4212	4 400	4060	6164	15138	26112	162145	28473	27799	28829	19246	15936	8548	5543	5515		125				
Papryka	7445	5030	904	434	3063	6465	8808	86274	12184	11695	12966	11541	12031	8801	6374	3552		393				
Czosnek	857	1808	3 070	1044	1635	1490	1561	18891	1412	1089	1818	1753	1902	1181	1147	1222		40				
Przetwory ogółem	22359	20018	20 500	24381	21501	23941	25723	271815	21907	22000	29052	19570	23633	19503	17645	19670		96				
Mrożonki	3110	3207	3 170	3507	3465	3717	3616	40601	3776	3857	4061	2626	2581	2187	2430	2472		78				
Susze	4377	3894	2 849	4245	3262	4427	5328	48234	4718	3871	4587	5074	4337	3896	3344	3002		105				
Marynaty	1442	1198	1 228	1383	1836	1964	2471	17893	1165	1529	2153	1578	2013	1486	1417	1446		118				
Konserwy	5531	5180	4 866	5595	5469	6991	6719	61240	3475	4101	6833	3191	5613	4512	3543	4578		94				
<i>-kukurydza konserw.</i>	749	1269	1 516	1801	1949	2658	1743	17899	515	1067	2285	974	1181	935	719	1244		82				
Koncentrat pomid.	4501	3589	5 219	5648	3950	3626	3899	62110	5074	5317	6518	4055	5101	3288	3884	4477		86				

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych warzyw i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta	Marchew	Ogórki	Pomidory	Kalafiory	Pieczarki	Ogórki konser.	Kapusta kwaszona	Mrożona fasola
2016 VI	0,46	0,28	0,36	0,58	0,68	0,78	1,36	0,73	0,75	0,35
VII	0,37	0,23	0,29	0,62	0,72	0,67	1,36	0,77	0,68	0,47
VIII	0,37	0,22	0,25	0,67	0,72	0,64	1,40	0,82	0,72	0,41
IX	0,35	0,18	0,24	1,08	0,83	0,59	1,41	0,85	0,68	0,47
X	0,35	0,21	0,23	1,18	0,88	0,75	1,43	0,83	0,71	0,42
XI	0,32	0,22	0,23	1,50	0,91	0,80	1,43	0,79	0,72	0,38
XII	0,40	0,29	0,33	0,96	0,84	0,77	1,39	0,80	0,73	0,41
2016 I-XII	0,53	0,36	0,36	0,85	0,74	0,81	1,39	0,80	0,73	0,51
2017 I	0,34	0,21	0,22	1,72	0,95	1,00	1,43	0,84	0,64	0,42
II	0,32	0,23	0,25	1,80	0,73	0,77	1,39	0,81	0,69	0,38
III	0,36	0,25	0,26	1,41	0,88	0,54	1,39	0,83	0,66	0,38
IV	0,25	0,25	0,25	1,30	1,14	1,03	1,45	0,81	0,34	0,41
V	0,30	0,37	0,22	0,88	0,80	0,66	1,43	0,79	0,34	0,39
VI	0,32	0,29	0,26	0,68	0,69	0,60	1,43	0,80	0,70	0,44
VII	0,40	0,38	0,31	0,64	0,69	0,64	1,44	0,77	0,68	0,46
VIII	0,40	0,27	0,31	0,59	0,60	0,59	1,45	0,78	0,76	0,51
Wskaźnik zmian w %										
$\frac{\text{VIII 2017}}{\text{VII 2017}}$	85	131	86	108	105	85	106	106	91	134
$\frac{\text{VIII 2017}}{\text{VIII 2016}}$	106	157	105	100	98	98	106	100	101	99

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki gruntowe	Pomidory gruntowe	Ogórki spod osłon	Pomidory spod osłon	Kalafiory gruntowe ^a
2016 V	1,28	1,06	1,46	0,98	-	-	2,96	3,67	-
VI	1,46	1,12	1,51	1,19	1,65	-	1,65	2,88	2,47
VII	1,40	1,00	1,23	1,03	1,42	-	1,09	2,67	2,97
VIII	1,03	0,83	0,95	0,79	1,56	1,64	1,39	2,50	-
IX	0,80	0,66	0,81	0,76	-	1,22	1,75	2,62	-
X	0,67	0,41	0,75	0,71	-	-	5,17	3,34	-
XI	0,67	0,41	0,74	0,74	-	-	6,56	4,37	-
XII	0,72	0,45	0,75	0,73	-	-	10,15	6,25	-
2016 I-XII	1,10	0,91	1,15	0,91	1,54	1,43	5,58	4,84	2,73
2017 I	0,69	0,42	0,80	0,72	-	-	12,83	-	-
II	0,83	0,52	0,88	0,78	-	-	-	-	-
III	0,71	0,49	0,86	0,76	-	-	-	-	-
IV	0,71	0,51	0,86	0,75	-	-	4,56	9,13	-
V	0,83	0,94	0,93	0,85	-	-	4,35	4,14	-
VI	0,91	1,18	1,00	1,13	3,14	-	2,73	3,07	2,93
VII	1,23	1,05	1,12	1,14	2,14	-	2,14	2,78	3,00
VIII	1,24	0,89	0,92	0,93	1,96	1,39	1,60	1,69	2,46
IX	0,96	0,69	0,85	0,85	-	1,35	2,63	2,73	3,06
X	0,94	0,54	0,86	0,85	-	1,92	4,60	3,46	2,97
Wskaźnik zmian w %									
$\frac{\text{X 2017}}{\text{IX 2017}}$	98	78	101	100	x	142	175	127	97
$\frac{\text{X 2017}}{\text{X 2016}}$	140	132	115	120	x	x	89	104	x

^a ceny za sztukę

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW i dane Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe ^a	Koncentrat pomidorowy 30%	Fasola szparagowa mrożona	Kalafioły mrożone	Mieszanki warzywne mrożone ^b	Kecup	Sok pomidorowy ^a
2016 IX	3,58	9,73	3,38	3,38	3,59	4,69	2,03
X	3,54	9,70	3,32	3,31	3,60	4,80	2,21
XI	3,59	9,80	3,40	3,36	3,61	4,82	1,89
XII	3,57	9,65	3,32	3,29	3,57	4,77	1,86
2016 I-XII	3,68	9,78	3,29	3,25	3,56	4,70	2,06
2017 I	3,44	9,47	3,31	3,20	3,52	4,75	1,91
II	3,43	9,39	3,30	3,19	3,53	4,72	2,00
III	3,41	9,44	3,33	3,15	3,46	4,72	1,98
IV	3,42	9,51	3,29	3,15	3,40	4,75	1,98
V	3,41	9,40	3,33	3,19	3,46	4,77	1,93
VI	3,44	9,40	3,32	3,18	3,42	4,76	1,93
VII	3,43	9,13	3,18	3,15	3,31	4,71	1,93
VIII	3,40	9,10	3,21	3,18	3,30	4,69	1,86
IX	3,09	9,24	3,35	3,30	3,31	4,76	1,86
Wskaźnik zmian w %							
<u>IX 2017</u> <u>VIII 2017</u>	91	102	104	104	100	102	100
<u>IX 2017</u> <u>IX 2016</u>	86	95	99	98	92	102	92

^a zł/litr, ^b groszek i marchewka

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych warzyw (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Selery	Pory	Papryka	Pomidory	Ogórki gruntowe	Kalafioły*	Pieczarki
2016 V	2,46	2,02	2,58	1,93	5,75	6,44	13,01	6,37	6,10	7,55	7,34
VI	2,87	1,97	2,74	2,55	6,67	6,82	12,43	4,47	-	3,87	7,43
VII	3,04	1,89	2,59	2,30	6,66	6,42	12,34	4,13	2,98	3,90	7,44
VIII	2,47	1,74	2,10	1,92	5,40	6,00	6,19	3,88	2,66	3,90	7,50
IX	2,09	1,73	1,83	1,76	4,40	5,33	5,04	4,13	3,14	3,77	7,56
X	1,88	1,35	1,72	1,69	4,03	5,27	5,75	4,89	5,47	3,76	7,59
XI	1,76	1,36	1,64	1,61	3,78	5,10	7,32	5,80	-	4,56	7,51
XII	1,76	1,27	1,59	1,60	3,80	5,33	9,95	7,62	-	6,95	7,80
2016 I-XII	2,29	1,77	2,20	1,91	4,93	5,73	10,31	6,04	4,08	5,45	7,51
2017 I	1,78	1,23	1,64	1,62	3,80	6,35	11,11	9,19	-	7,68	7,78
II	1,85	1,26	1,70	1,66	3,84	8,04	14,40	10,14	-	7,75	7,58
III	1,82	1,25	1,69	1,67	3,74	7,65	14,01	8,84	-	6,38	7,61
IV	1,80	1,22	1,65	1,66	3,81	6,61	12,90	10,11	6,99	6,30	7,65
V	1,82	1,48	1,75	1,74	4,40	6,63	12,26	7,07	7,03	7,17	7,57
VI	2,08	1,72	2,07	2,20	4,83	6,73	10,71	4,78	4,96	4,30	7,61
VII	2,62	2,23	2,40	2,62	5,33	6,55	11,41	4,24	3,73	4,24	7,58
VIII	2,36	1,92	2,10	2,05	4,77	6,46	6,68	3,62	3,07	3,52	7,62
IX	2,11	1,66	1,99	1,87	4,35	6,15	5,71	4,09	3,84	3,92	7,56
Wskaźnik zmian w %											
<u>IX 2017</u> <u>VIII 2017</u>	89	86	95	91	91	95	85	113	125	111	99
<u>IX 2017</u> <u>IX 2016</u>	101	96	109	106	99	115	113	99	122	104	100

^a cena w zł/szt

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

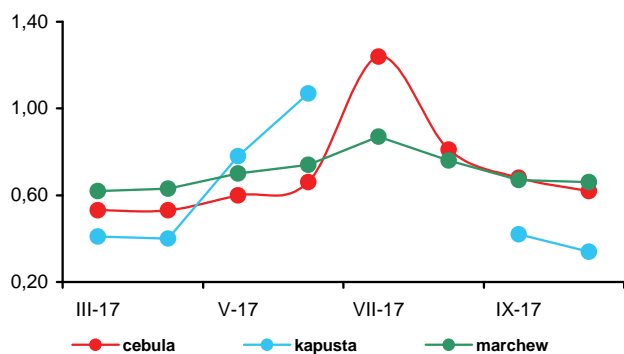
Miesiące	Ogórki konserwowe	Koncentrat pomidorowy ^b	Szpinak mrożony	Kalafory mrożone	Mieszanki warzywne mrożone	Keczup	Sok pomidorowy ^a	Groszek konserwowy	Kukurydza konserwowa	Sok wielowarzywny ^a
2016 V	6,01	15,15	8,46	9,74	8,56	10,75	3,74	6,35	9,00	4,05
VI	5,99	15,00	8,48	9,78	8,54	10,75	3,73	6,38	9,06	4,02
VII	5,96	15,00	8,42	9,68	8,56	10,80	3,74	6,33	9,06	4,04
VIII	5,97	15,05	8,34	9,66	8,54	10,70	3,74	6,35	9,06	4,05
IX	5,94	15,05	8,34	9,56	8,48	10,80	3,69	6,33	9,00	4,07
X	6,03	15,15	8,34	9,60	8,48	10,80	3,71	6,38	9,09	4,03
XI	6,04	15,30	8,36	9,66	8,54	10,75	3,71	6,38	9,06	3,95
XII	5,88	15,10	8,42	9,66	8,48	10,65	3,69	6,20	8,80	3,94
2016 I-XII	5,98	15,03	8,41	9,63	8,55	10,73	3,74	6,31	8,99	4,05
2017 I	5,99	15,25	8,38	9,68	8,44	10,70	3,73	6,35	8,94	3,91
II	5,97	15,25	8,38	9,70	8,54	10,65	3,71	6,28	8,86	3,94
III	6,06	15,30	8,38	9,60	8,52	10,65	3,70	6,33	8,89	4,04
IV	5,88	15,35	8,26	9,62	8,44	10,60	3,70	6,10	8,63	4,04
V	6,07	15,40	8,42	9,64	8,52	10,50	3,72	6,25	8,89	4,08
VI	6,09	15,50	8,42	9,64	8,50	10,55	3,73	6,23	8,86	4,08
VII	6,18	15,60	8,46	9,64	8,50	10,60	3,75	6,28	8,91	4,07
VIII	6,19	15,45	8,38	9,72	8,48	10,55	3,74	6,28	8,94	4,05
IX	6,13	15,45	8,44	9,76	8,58	10,60	3,67	6,25	8,89	3,93
Wskaźnik zmian w %										
<u>IX 2017</u> <u>VIII 2017</u>	99	100	101	100	101	100	98	100	99	97
<u>IX 2017</u> <u>IX 2016</u>	103	103	101	102	101	98	99	99	99	97

^a w zł/l, ^b cena koncentratu pomidorowego w zł/kg: do 2008 r. po przeliczeniu opakowania puszka 0,07 kg, od 2009 r. po przeliczeniu opakowania słoik 0,20 kg

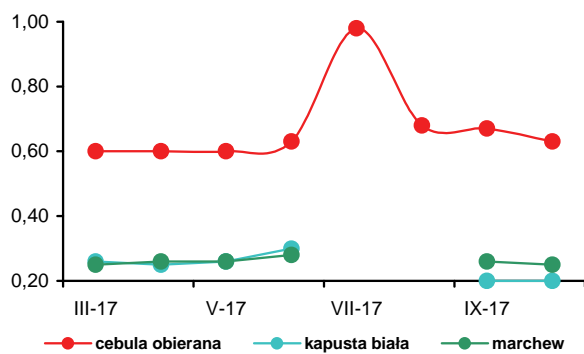
Źródło: Dane GUS.

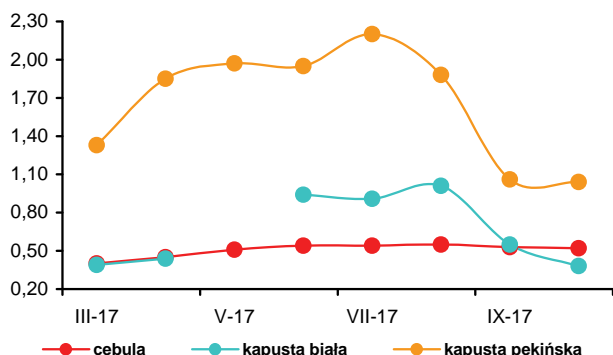
Rys. 1. Ceny skupu warzyw w spółdzielniach ogrodniczych (zł/kg)

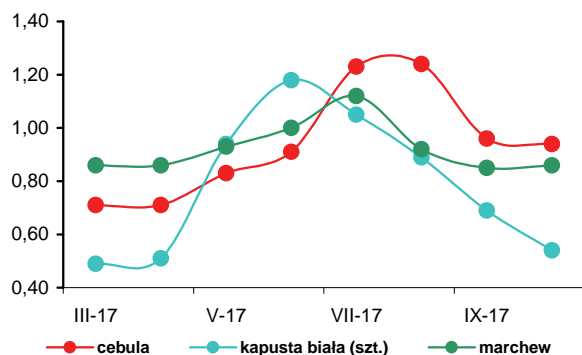
Rys. 2. Ceny skupu warzyw w zakładach przetwórczych (zł/kg)

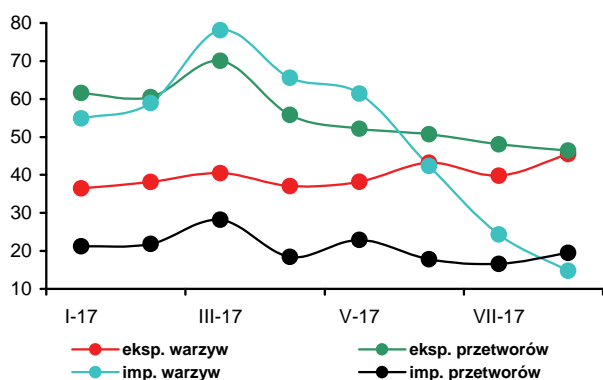
Rys. 3. Ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

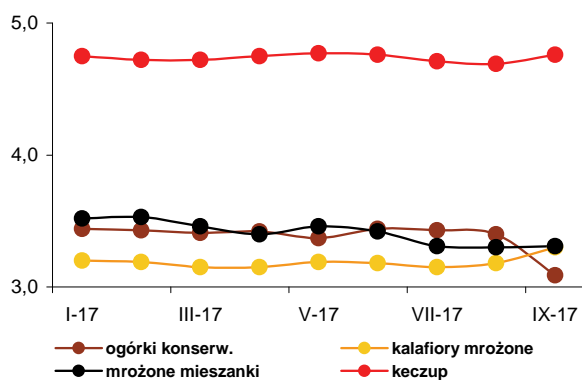
Rys. 4. Ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

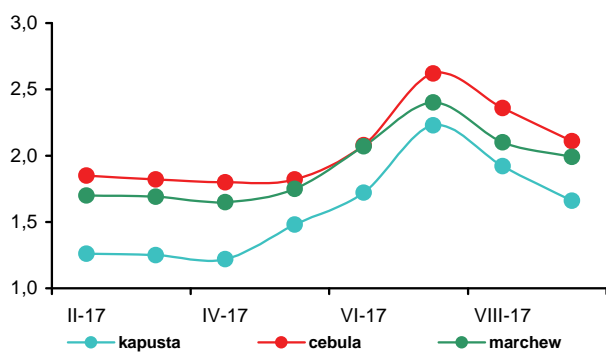
Rys. 5. Eksport i import warzyw świeżych i przetworzonych (tys. ton)

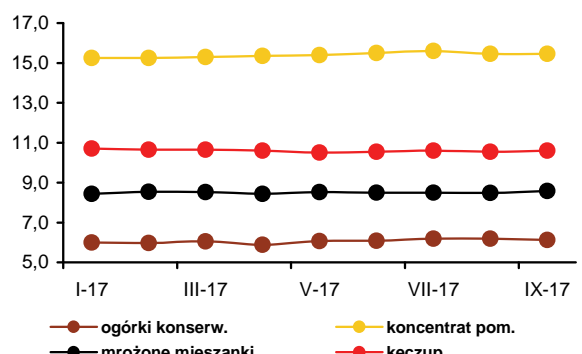
Rys. 6. Ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne warzyw świeżych (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Irena Strojewska

Z powodu niższych zbiorów w br., średnie ceny oferowane za jabłka w październiku 2017 r., w porównaniu z październikiem 2016 r., w firmach eksportujących wzrosły o 152%, w spółdzielniach ogrodniczych o 123%, a na rynkach hurtowych o 80%. Śliwki na rynkach hurtowych podrożały o 124%, w skupie w spółdzielniach ogrodniczych o 106%, a na eksport o 36%, natomiast gruszki odpowiednio o 47, 42 i 33%. Na rynkach hurtowych wzrosły ceny truskawek

(o 29%), winogron (o 16%), a także cytryn i mandarynek (po 4%). W hurcie obniżyły się natomiast ceny importowanych pomarańcz (o 7%) oraz bananów (o 4%). Zakłady przetwórcze, z powodu najniższej od 2007 r. podaży surowca, za jabłka do tłoczenia płaciły 0,96 zł/kg (prawie czterokrotnie drożej niż w poprzednim roku w październiku). Tak duży wzrost cen skupu jabłek przemysłowych, spowodowany konkurencją zakładów przetwórczych o surowiec, przyczynił się do zwiększeniem cen eksportowanego z Polski zagęszczonego soku jabłkowego. W październiku 2017 r., w porównaniu z wrześniem br., przeciętne ceny jabłek oferowane przez spółdzielnie ogrodnicze potaniały w o 7%, przez firmy eksportujące o 5%, a na rynkach hurtowych nie zmieniły się. W zakładach przetwórczych cena skupu jabłek wzrosła o 22%. Na rynkach hurtowych potaniały cytryny (o 7%), gruszki (o 9%), mandarynki (o 11%), a w skupie na eksport śliwki (o 11%). Nie zmieniły się ceny truskawek (w spółdzielniach ogrodniczych) i gruszek (oferowane przez firmy eksportujące). Na rynkach hurtowych podrożały pomarańcze (o 4%), banany (o 14%), winogrona (o 15%), śliwki (o 45%), a także truskawki (o 53%).

Średnie ceny detaliczne owoców i ich przetworów we wrześniu 2017 r., w relacji do września 2016 r., zwiększyły się o 7,9%, przy wzroście cen żywności i napojów bezalkoholowych o 5,0%. Najbardziej wzrosły ceny jabłek (o 43,6%), owoców pestkowych (o 28,9%), a także owoców jagodowych (o 8,5%). Ceny owoców cytrusowych obniżyły się o 3,7%, a bananów o 10,4%. Przetwory owocowe były droższe o 4,6%. Obniżyły się ceny owoców suszonych i orzechów (o 0,5%) oraz owoców mrożonych (o 0,9%).

W średnich i dużych firmach produkcja pitnych soków owocowych i owocowo-warzywnych w sierpniu 2017 r., w relacji do sierpnia 2016 r., była o 49% mniejsza. Produkcja pozostałych soków pitnych warzywnych i owocowo-warzywnych zmniejszyła się 6%, produkowanych z owoców cytrusowych o 5%, a soków pitnych z jabłek o 78%. Mniejsza

o 60% była produkcja soków zagęszczonych, mrożonek o 46%, a kompotów i owoców pasteryzowanych o 28%. Zwiększyła się natomiast produkcja dżemów (o 25%). W miesiącach I-VIII 2017 r. produkcja pitnych soków owocowych i owocowo-warzywnych, w wyniku małej podaży surowca, zmniejszyła się w relacji do analogicznego okresu 2016 r. o 14% do 434,6 tys. ton. Wyższa była jedynie produkcja soków pitnych wytwarzanych z owoców cytrusowych (o 4%), a zmniejszyła się produkowanych z jabłek (o 20%) oraz pozostałych soków pitnych warzywnych, owocowych i owocowo-warzywnych o 16%. Produkcja soków zagęszczonych zmniejszyła się o 56%, kompotów i owoców pasteryzowanych o 15%, a owoców mrożonych o 11%. Zwiększyła się produkcja dżemów (o 40%).

Średnie ceny zbytu pitnych soków pomarańczowych we wrześniu 2017 r., wobec września 2016 r., w wyniku wzrostu cen importowych surowca, zwiększyły się o 7%. Ceny dżemów produkowanych z czarnych porzeczek były niższe o 3%, a z truskawek o 16%.

Wolumen eksportu owoców świeżych w sierpniu 2017 r. wobec sierpnia 2016 r. był mniejszy o 29%, a przetworów owocowych o 10%. Rozmiary eksportu owoców świeżych obniżyły się z powodu mniejszej sprzedaży większości owoców, głównie jabłek (o 27%), a w przypadku przetworów, ograniczenia wywozu mrożonek (o 13%) i zagęszczonego soku jabłkowego (o 24%). Wartość eksportu owoców świeżych obniżyła się o 26% (do 40,6 mln EUR), natomiast wyższe ceny mrożonek (o 5%), a także dżemów (o 27%) zahamowały spadek wartości eksportu przetworów owocowych, który obniżył się o 1% do 116,2 mln EUR. Import owoców świeżych zwiększył się o 22% do 177,5%, przy większych zakupach owoców z innych stref klimatycznych. Przywóz przetworów wzrósł o 17% do 36,6 tys. ton, przy zwiększeniu importu owoców puszkowanych (o 31%) i mrożonek (o 32%). W okresie I-VIII 2017 r. ujemne saldo handlu owocami i ich przetworami wyniosło 154,3 mln EUR, wobec dodatniego 1,3 mln EUR w analogicznym okresie roku poprzedniego. Wartość eksportu zmniejszyła się o 2% do 1 212,0 mln EUR, a importu wzrosła o 10% i wyniosła 1 366,3 mln EUR.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg) ^a

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Morele	Brzoskwinie	Śliwki
2016 VIII	1,20	1,83	10,17	3,25	4,71	2,23	1,68
IX	0,91	1,78	8,75	-	3,08	-	1,29
X	0,78	2,02	-	-	-	-	2,01
XI	0,88	2,34	-	-	-	-	-
XII	0,93	2,37	-	-	-	-	-
2016 I-XII	1,02	2,36	6,63	3,50	4,42	2,26	1,94
2017 I	0,95	2,66	-	-	-	-	-
II	1,01	2,79	-	-	-	-	-
III	1,08	3,59	-	-	-	-	-
IV	1,15	4,02	-	-	-	-	-
V	1,58	4,29	10,00	-	-	-	-
VI	1,91	4,50	5,87	-	-	-	-
VII	1,79	3,83	7,79	5,36	4,54	5,00	-
VIII	1,98	-	10,00	-	3,08	3,68	3,85
IX	1,88	2,99	12,00	-	3,08	3,21	3,42
X	1,74	2,86	12,00	-	-	-	4,14
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>X 2017</u> <u>IX 2017</u>	93	96	100	x	x	x	121
<u>X 2017</u> <u>X 2016</u>	223	142	x	x	x	x	206

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku, a nie średnimi ze średnich miesięcznych
Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu owoców kierowanych do przetwórstwa (zł/kg) ^a

Miesiące	Jabłka przemysłowe	Truskawki bez szypułki	Truskawki z szypułką	Porzeczki czerwone	Porzeczki czarne	Maliny	Aronia	Wiśnie do mrożenia	Wiśnie do tłoczenia	Śliwki do mrożenia
2016 VIII	0,25	-	-	-	-	4,94	0,76	1,24	0,83	1,24
IX	0,26	-	-	-	-	4,65	0,62	-	-	0,82
X	0,25	-	-	-	-	4,53	-	-	-	0,72
XI	0,33	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XII	0,33	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2016 I-XII	0,28	3,90	1,67	1,75	0,67	4,98	0,69	1,50	1,07	0,93
2017 I	0,33	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II	0,33	-	-	-	-	-	-	-	-	-
III	0,33	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	0,37	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V	0,38	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VI	0,47	5,09	3,67	2,90	1,00	4,10	-	-	-	-
VII	0,48	5,71	3,80	4,08	1,00	4,32	-	5,06	2,20	-
VIII	0,76	-	-	-	-	4,47	0,72	6,13	2,50	2,50
IX	0,79	-	-	-	-	4,70	0,75	-	-	2,30
X	0,96	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)										
<u>X 2017</u> <u>IX 2017</u>	122	x	x	x	x			x	x	
<u>X 2017</u> <u>X 2016</u>	384	x	x	x	x			x	x	

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku, a nie średnimi ze średnich miesięcznych
Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Jablka deserowe	Gala (70 mm+)	Golden Delicious (70 mm+)	Idared (70 mm+)	Jonagold (70 mm+)	Jonagored (70 mm+)	Szampion (70 mm+)	Gruszka deserowa	Gruszka Lukaszówka	Truskawki	Czeresnie	Śliwki
2016 VIII	0,84	-	-	0,82	0,65	0,83	0,83	1,78	-	8,67	4,50	1,30
IX	0,65	1,13	1,00	-	-	-	0,63	1,89	1,82	8,50	-	1,04
X	0,64	1,07	0,94	0,64	0,61	0,62	0,61	2,03	1,90	-	-	2,20
XI	0,76	1,21	1,16	0,74	0,76	0,76	0,76	2,18	2,06	-	-	-
XII	0,84	1,24	1,22	0,76	0,80	0,81	0,82	2,20	2,20	-	-	-
2016 I-XII	0,84	1,29	1,18	0,79	0,78	0,83	0,83	2,07	2,16	6,88	4,82	1,51
2017 I	0,89	1,32	1,28	0,74	0,81	0,84	0,86	2,20	2,20	-	-	-
II ^a	0,96	1,52	1,36	0,93	0,93	0,96	0,99	-	-	-	-	-
III ^a	1,04	1,53	1,35	0,97	0,96	0,98	1,02	-	-	-	-	-
VI ^a	1,07	1,53	1,37	1,00	0,98	1,02	1,05	-	-	-	-	-
V ^a	1,57	1,89	1,85	1,60	1,58	1,62	1,63	-	-	-	-	-
VI ^a	1,64	2,00	1,86	1,66	1,64	1,71	1,76	-	-	5,04	-	-
VII ^a	1,46	2,00	1,89	1,45	1,45	1,59	1,59	-	-	5,25	-	-
VIII	1,50	-	-	1,61	-	1,51	-	-	-	-	-	4,00
IX	1,70	1,89	1,90	-	1,60	1,65	1,73	2,70	-	-	-	3,38
X	1,61	1,79	1,90	1,59	1,58	1,59	1,59	2,70	2,70	-	-	3,00
Wskaźniki zmian cen (%)												
<u>X 2017</u> <u>IX 2017</u>	95	95	100	x	99	96	92	100	x	x	x	89
<u>X 2017</u> <u>X 2016</u>	252	167	202	248	259	256	261	133	142	x	x	136

^a jabłka z przechowalni z kontrolowaną atmosferą

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pitny jabłkowy	Soki pitne z owoców cytrusowych	Pozostałe soki pitne warzywne, owocowe i owocowo-warzywne ^a	Soki zagęszczone	Owoce mrożone	Dżemy	Kompoty i owoce pasteryzowane
2016 VII	8 855	11 014	62 661	16 213	102 369	2 409	5 929
VIII	74 408	13 073	36 269	24 442	60 536	3 031	5 732
IX	18 232	12 896	38 092	50 793	36 903	2 783	4 971
X	21 731	10 235	30 280	77 046	19 849	3 330	4 751
XI	20 111	11 068	27 873	58 226	19 324	3 674	4 590
XII	17 794	18 455	26 975	17 087	17 286	3 224	4 031
2016 I-XII	229 527	141 303	382 866	302 790	403 096	34 192	59 643
2017 I	13 245	10 730	24 075	4 771	17 445	2 459	3 944
II	15 778	10 095	26 861	4 197	17 953	3 225	4 404
III	20 668	13 554	33 659	3 475	21 778	3 669	4 985
IV	18 580	12 542	28 652	3 615	13 696	4 572	4 560
V	15 563	10 992	29 456	4 020	12 988	3 942	4 700
VI	11 209	11 614	34 305	5 387	78 184	4 611	4 428
VII	10 464	9 952	39 148	4 405	81 818	3 464	3 916
VIII	16 515	12 382	33 973	9 686	32 685	3 781	4 121
Wskaźniki zmian (%)							
<u>VIII 2017</u> <u>VII 2017</u>	158	124	87	220	40	109	105
<u>VIII 2017</u> <u>VIII 2016</u>	22	95	94	40	54	125	72

^a łącznie z pojedynczymi sokami warzywnymi (bez soku pomidorowego)

Źródło: Dane GUS.

Tabela 5. Eksport wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2016												2017*								VIII 2017 VIII 2016
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	(%)				
Owoce świeże	120 104	78 148	48 447	52 640	75 835	107 113	137 508	1 366 272	157 008	161 674	161 977	149 037	134 917	110 587	55 190	34 457	71				
Jabłka	94 492	39 787	18 428	29 182	59 012	81 669	103 600	1 092 142	132 447	140 739	142 387	134 505	122 469	90 624	34 572	13 490	73				
Gruszki	418	431	860	4 571	5 517	5 918	8 705	49 620	6 182	6 999	6 019	3 359	1 681	1 046	95	396	46				
Truskawki	9 267	687	699	360	165	136	138	15 254	86	171	1 276	754	270	4 546	510	733	105				
Śliwki	4	282	3 419	4 335	727	184	178	9 204	52	29	36	23	13	63	252	1 265	37				
Maliny	998	4 772	5 379	5 404	1 035	379	144	18 900	7	376	281	221	289	266	1 845	1 784	33				
Wiśnie	571	5 836	1 773	81	87	128	28	9 207	25	92	16	53	131	231	570	260	15				
Przetwory owocowe	85 128	87 476	91 714	88 692	91 287	97 247	69 592	1 001 187	75 195	77 332	95 191	76 270	87 088	81 952	85 233	82 594	90				
Zagęszczony sok jabłkowy	26 489	22 684	23 858	26 787	31 983	34 748	17 015	292 010	18 505	19 668	22 073	19 308	23 108	19 753	16 295	18 162	76				
Truskawki w puszkach	929	1 071	1 065	680	912	668	541	10 007	585	779	849	990	822	902	1 199	1 036	97				
Wiśnie w puszkach	407	677	547	455	465	432	293	5 427	404	247	705	550	592	455	479	945	173				
Dżemy	2 868	2 680	2 672	2 908	3 297	2 722	3 383	33 935	2 718	2 775	3 309	2 849	3 122	3 563	3 429	2 935	110				
Mrożonki	30 765	35 694	35 000	32 413	29 181	31 424	24 767	374 121	29 163	31 303	34 103	27 812	31 744	30 356	33 733	30 595	87				
Owoce świeże	51 231	61 394	54 556	41 498	31 398	42 796	52 740	592 254	54 880	56 375	59 601	53 006	56 096	53 130	41 298	40 613	74				
Jabłka	27 434	11 940	5 929	8 243	16 540	23 431	30 036	316 823	37 759	40 650	44 011	40 821	43 504	33 349	13 387	6 032	102				
Gruszki	206	244	520	2 338	2 552	2 624	4 094	23 252	2 994	3 532	2 524	1 243	717	304	85	220	42				
Truskawki	9 502	1 207	1 494	717	295	208	233	16 442	142	167	446	249	278	6 543	996	1 337	89				
Śliwki	4	193	1 689	2 182	446	62	40	4 736	45	33	55	41	33	54	209	1 108	66				
Maliny	1 806	7 356	8 115	8 974	2 367	1 042	486	32 363	23	953	675	612	672	755	2 523	2 628	32				
Wiśnie	483	4 245	1 155	80	71	105	29	6 804	23	84	15	63	110	203	848	448	39				
Przetwory owocowe	102 159	112 350	117 716	112 285	111 659	113 936	80 289	1 235 576	84 048	87 967	105 029	85 527	97 464	102 770	117 958	116 224	99				
Zagęszczony sok jabłkowy	29 630	24 359	25 825	28 521	29 436	34 125	16 878	314 495	17 500	18 931	20 439	17 982	21 933	19 212	16 083	19 176	74				
Truskawki w puszkach	1 331	1 594	1 496	896	1 287	949	774	14 146	831	1 187	1 264	1 571	1 222	1 342	2 622	1 774	119				
Wiśnie w puszkach	481	767	624	548	545	561	373	6 526	474	324	845	677	686	607	611	1 013	162				
Dżemy	5 173	4 436	3 990	4 474	5 229	4 441	4 755	52 865	3 704	4 210	4 890	4 001	4 329	5 311	4 860	5 049	127				
Mrożonki	34 487	41 151	42 221	41 308	37 805	39 807	30 102	455 737	34 722	35 911	41 161	33 656	36 981	37 214	44 830	44 501	105				

* dane nieostateczne

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych (MF) Ministerstwo Finansów.

Tab. 6. Import wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2016												2017*								VIII 2017	VIII 2016
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	(%)					
Owoce świeże	116 814	138 841	145 196	110 317	118 718	146 898	163 763	1 521 397	145 818	116 801	123 112	100 542	128 772	128 958	165 110	177 483	122					
Banany	30 227	29 431	31 102	26 648	39 355	40 823	34 058	402 822	41 967	38 218	46 133	41 079	45 417	33 632	34 197	33 855	109					
Owoce cytrusowe	15 319	14 868	14 396	18 320	33 599	66 640	97 395	498 942	77 241	54 949	44 550	29 690	25 360	16 014	14 517	15 760	109					
Brzoskwinie i nekt.	16 588	31 562	33 122	17 095	2 370	749	1 185	107 333	67	100	283	174	6 748	21 476	36 127	40 201	121					
Winnogrona	1 987	6 729	17 243	18 157	17 454	10 490	4 572	97 649	3 043	3 041	5 826	5 895	5 608	2 477	8 796	18 732	109					
Arbuzy	31 355	35 058	28 449	11 095	1 256	1 025	780	134 148	967	707	991	1 967	14 695	30 414	40 957	39 808	140					
Jabłka	1 403	1 703	1 621	562	865	1 109	417	11 912	806	595	649	678	982	858	1 282	676	42					
Przetwory razem	26 877	34 351	31 244	33 626	35 133	36 067	31 300	371 779	31 424	28 731	37 185	30 256	31 255	29 571	32 040	36 573	117					
Soki zagęszczone	14 287	13 168	12 288	14 571	14 968	15 187	13 223	163 068	15 051	9 474	14 297	11 169	13 167	11 630	10 850	12 283	100					
-sok pomarańczowy	2 343	2 201	2 656	2 697	2 156	2 028	3 600	31 089	2 243	1 553	2 545	2 002	2 841	2 525	1 455	2 323	87					
Mrożonki	3 510	10 180	8 246	6 501	6 574	6 445	5 295	66 918	4 830	5 609	6 705	6 270	6 044	7 012	9 164	10 854	132					
Susze	859	1 222	1 268	2 015	2 358	2 092	1 232	15 171	1 364	1 344	1 294	1 045	778	781	1 249	1 408	111					
Dżemy	952	1 116	854	1 156	1 134	1 142	1 060	12 287	831	1 471	1 554	1 031	1 191	1 265	1 014	890	104					
Przetwory puszkow.	7 191	8 556	8 454	9 151	9 919	11 052	10 234	112 439	8 995	10 632	13 211	10 644	10 002	8 720	9 628	11 061	131					
-ananasy	1 033	1 201	1 607	1 378	1 219	1 217	1 376	15 837	1 804	1 529	2 112	2 412	1 823	1 523	1 427	1 772	110					
-brzoskwinie	1 110	1 136	1 354	2 126	1 736	2 833	2 136	20 784	1 336	1 964	2 793	1 822	1 966	1 397	1 193	1 127	83					
Owoce świeże	101 692	112 766	114 698	94 958	105 036	122 478	127 783	1 312 996	118 526	105 394	122 732	102 105	139 495	122 468	126 139	137 114	120					
Banany	19 588	18 452	18 320	14 838	19 360	21 004	18 513	253 194	22 883	22 119	30 749	29 371	32 861	22 268	18 220	16 614	91					
Owoce cytrusowe	20 580	22 059	18 216	17 544	26 462	44 329	60 453	377 839	50 484	40 269	33 669	23 327	25 365	20 142	17 624	17 395	95					
Brzoskwinie i nekt.	14 763	23 771	23 931	12 274	1 718	628	997	83 774	130	250	501	191	7 187	19 526	25 552	30 198	126					
Winnogrona	3 548	8 410	15 246	15 270	16 447	12 433	7 855	114 566	6 696	6 166	9 781	7 886	8 608	4 087	10 747	19 052	125					
Arbuzy	9 405	8 168	5 184	1 669	800	651	473	39 079	724	673	1 070	1 764	7 197	11 340	9 443	10 299	199					
Jabłka	933	1 014	825	527	672	1 060	429	9 081	777	529	637	623	980	793	1 009	795	96					
Przetwory razem	39 176	50 664	46 888	50 592	50 213	52 949	51 775	582 733	44 399	42 889	55 456	43 429	47 603	46 399	53 618	58 509	125					
Soki zagęszczone	16 072	16 380	14 918	16 811	14 932	16 834	17 254	192 506	15 781	11 997	17 147	14 031	16 914	15 763	18 243	17 023	114					
-sok pomarańczowy	3 828	3 699	4 240	4 697	3 614	3 731	6 727	53 685	4 029	2 828	4 967	4 155	5 542	4 605	3 070	4 391	104					
Mrożonki	5 842	16 432	12 936	10 069	9 768	10 194	8 310	109 273	7 435	8 322	10 508	9 816	9 025	10 304	15 082	18 810	145					
Susze	3 108	3 068	3 834	5 587	6 521	6 320	4 269	48 102	4 206	4 125	4 558	3 246	3 040	2 712	3 349	3 549	93					
Dżemy	1 812	2 122	1 721	2 278	2 420	2 337	2 186	22 248	1 672	2 425	2 415	1 695	2 378	2 598	2 126	1 866	108					
Przetwory puszkow	12 141	12 387	13 097	15 223	16 129	16 853	19 196	206 041	14 591	15 646	20 518	14 404	16 051	14 659	14 600	17 025	130					
-ananasy	1 210	1 310	1 822	1 571	1 676	1 508	1 721	18 642	2 181	1 894	2 596	2 744	2 096	1 757	1 598	2 011	110					
-brzoskwinie	861	907	1 035	1 775	1 362	2 519	1 865	17 064	1 068	1 545	2 265	1 374	1 576	1 167	950	978	95					

* dane nieostateczne

Źródło: Opracowanie IERIGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych owoców i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Porzeczki czarne	Maliny	Wiśnie	Mrożone truskawki	Mrożone wiśnie	Zagęszcz. sok jablkowy	Truskawki w puszkach	Wiśnie w puszkach
2016 VII	0,30	0,56	1,76	0,39	1,54	0,73	1,19	0,69	1,07	1,49	1,13
VIII	0,32	0,60	2,14	0,44	1,51	0,65	1,23	0,64	1,08	1,40	1,14
IX	0,28	0,51	1,99	0,43	1,66	0,99	1,33	0,63	1,06	1,32	1,20
X	0,28	0,46	1,79	0,46	2,29	0,82	1,31	0,66	0,92	1,41	1,17
XI	0,29	0,44	1,53	0,43	2,75	0,82	1,36	0,63	0,98	1,42	1,30
XII	0,29	0,47	1,69	0,43	3,39	1,04	1,37	0,64	0,99	1,43	1,27
2016 I-XII	0,29	0,47	1,08	0,44	1,71	0,74	1,18	0,68	1,08	1,41	1,20
2017 I	0,29	0,48	1,66	0,37	3,19	0,92	1,26	0,67	0,95	1,42	1,17
II	0,29	0,50	0,98	0,62	2,53	0,91	1,26	0,62	0,96	1,52	1,31
III	0,31	0,42	0,35	0,54	2,41	0,94	1,34	0,66	0,93	1,49	1,20
IV	0,30	0,37	0,33	0,51	2,77	-	1,30	0,66	0,93	1,59	1,23
V	0,36	0,43	1,03	0,61	2,33	-	1,38	0,68	0,95	1,49	1,16
VI	0,37	0,29	1,44	0,70	2,84	0,88	1,29	0,84	0,97	1,49	1,33
VII	0,39	0,89	1,95	0,59	1,37	1,49	1,65	0,88	0,99	2,19	1,27
VIII	0,45	0,56	1,82	0,60	1,47	1,73	1,74	1,32	1,06	1,71	1,07
Wskaźniki zmian cen (%)											
$\frac{\text{VIII 2017}}{\text{VII 2017}}$	115	63	93	102	107	116	105	150	107	78	84
$\frac{\text{VIII 2017}}{\text{VIII 2016}}$	141	93	85	136	97	266	141	206	98	122	94

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	-Cortland	-Jonagold	-Lobo	-Szampion	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Czereśnie	Śliwki	Banany	Cytryny	Mandarynki	Pomarańcze	Winogrona
2016 VIII	1,49	-	-	-	-	2,94	9,36	-	8,14	2,21	4,47	11,40	7,08	6,33	7,08
IX	1,47	1,39	1,55	1,57	1,55	2,83	9,48	2,13	-	1,85	4,04	8,43	6,79	5,79	5,86
X	1,29	1,25	1,32	1,38	1,31	2,62	11,75	-	-	2,84	3,83	5,61	5,91	5,63	5,69
XI	1,20	1,16	1,25	1,23	1,20	2,72	-	-	-	3,36	3,71	5,42	4,85	5,64	7,02
XII	1,20	1,15	1,23	1,24	1,21	3,01	-	-	-	-	3,73	4,78	4,31	4,78	9,74
2016 I-XII	1,41	1,37	1,43	1,45	1,41	2,89	9,39	3,79	7,52	2,60	4,43	7,93	5,39	4,98	9,25
2017 I	1,23	1,20	1,25	1,24	1,23	2,80	-	-	-	-	3,98	4,95	4,58	4,59	14,16
II	1,43	1,35	1,43	1,48	1,45	3,03	-	-	-	-	4,23	5,22	4,99	4,53	13,96
III	1,54	1,45	1,55	1,55	1,52	3,57	-	-	-	-	4,60	4,95	5,37	4,67	12,74
IV	1,60	1,43	1,60	1,59	1,57	3,59	-	-	-	-	-	5,07	5,76	4,74	11,31
V	2,01	1,85	1,98	1,97	1,96	4,34	16,80	-	-	-	5,17	7,09	6,45	4,75	10,36
VI	2,07	-	2,05	2,09	2,08	4,49	6,38	-	9,40	-	4,77	7,51	6,16	4,83	11,06
VII	2,18	-	-	-2,18	-	4,67	8,92	7,05	14,14	5,17	3,78	7,10	7,12	5,06	8,66
VIII	2,15	-	-	-	-	4,93	10,94	9,77	-	4,34	3,14	6,56	6,99	5,19	6,18
IX	2,32	-	2,35	2,35	2,32	4,27	9,90	-	-	4,39	3,23	6,23	6,95	5,05	5,78
X	2,32	-	2,36	2,35	2,33	3,87	15,17	-	-	6,37	3,67	5,81	6,15	5,23	6,62
Wskaźniki zmian cen (%)															
$\frac{\text{X 2017}}{\text{IX 2017}}$	100	x	101	100	101	91	153	x	x	145	114	93	89	104	115
$\frac{\text{X 2017}}{\text{X 2016}}$	180	x	189	178	169	147	129	x	x	224	96	104	104	93	116

^a truskawki spod osłon wg Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżem z czarnej porzeczki	Dżem truskawkowy	Sok jabłkowy ^a	Sok pomarańczowy ^a
2016 VII	7,93	9,43	2,31	2,61
VIII	7,97	9,50	2,29	2,63
IX	8,00	9,67	2,31	2,64
X	8,00	9,70	2,27	2,64
XI	7,93	9,87	2,27	2,53
XII	7,93	9,83	2,25	2,49
2016 I-XII	8,01	9,44	2,28	2,60
2017 I	7,40	7,70	2,24	2,65
II	7,30	7,77	2,24	2,72
III	7,30	7,77	2,28	2,73
IV	7,20	7,73	2,24	2,78
V	7,20	7,67	2,25	2,85
VI	7,23	7,60	2,23	2,86
VII	7,27	7,83	2,23	2,92
VIII	7,43	7,93	2,23	2,89
IX	7,73	8,17	2,21	2,82
Wskaźniki zmian cen (%)				
<u>IX 2017</u> <u>VIII 2017</u>	104	103	99	98
<u>IX 2017</u> <u>IX 2016</u>	97	84	96	107

^a w zł/l

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Śliwki	Czeresnie	Truskawki	Maliny	Winogrona	Banany	Pomarańcze	Cytryny	Mandarynki
2016 VII	2,76	6,09	6,14	10,41	11,28	21,42	12,03	5,19	5,77	13,54	8,17
VIII	2,78	5,89	3,81	-	13,48	20,28	8,04	4,97	5,86	14,06	8,76
IX	2,52	4,97	3,24	-	-	20,06	6,57	4,81	5,75	12,01	8,74
X	2,32	4,55	4,32	-	-	-	6,94	4,62	6,01	7,99	8,00
XI	2,35	4,68	-	-	-	-	8,54	4,51	5,90	7,07	5,81
XII	2,36	4,91	-	-	-	-	12,34	4,49	5,06	6,55	4,90
2016 I-XII	2,57	5,25	4,38	13,16	11,48	25,29	11,25	5,03	5,31	9,70	6,71
2017 I	2,37	5,11	-	-	-	-	15,77	4,60	5,16	6,56	5,13
II	2,36	5,47	-	-	-	-	16,33	4,75	5,09	6,47	5,91
III	2,43	5,76	-	-	-	-	15,20	5,07	5,17	6,42	6,44
IV	2,49	6,05	-	-	-	-	12,41	5,30	5,19	6,51	6,95
V	2,78	6,33	-	-	16,89	-	12,15	5,51	5,49	8,12	8,03
VI	3,23	6,74	-	18,82	8,77	47,20	12,75	5,40	5,70	8,95	8,56
VII	3,47	6,98	7,87	16,58	11,65	25,80	11,71	4,86	6,27	9,07	9,04
VIII	3,55	6,56	6,43	-	15,13	23,98	8,15	4,32	6,69	8,77	8,53
IX	3,56	6,06	6,30	-	-	24,04	7,30	4,25	6,69	8,33	8,48
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>IX 2017</u> <u>VIII 2017</u>	100	92	98	x	x	100	90	98	100	95	99
<u>IX 2017</u> <u>IX 2016</u>	141	122	194	x	x	120	111	88	116	69	97

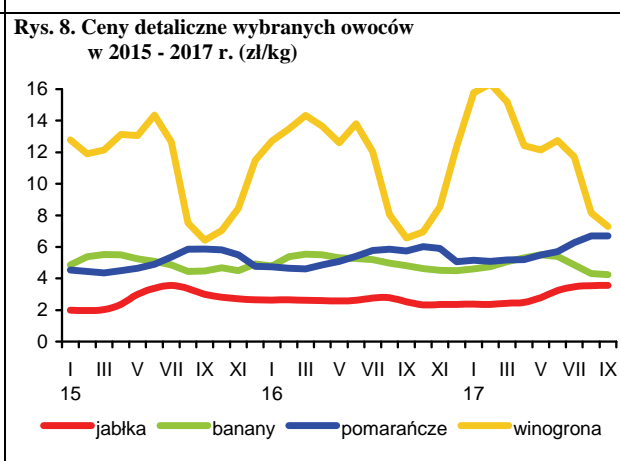
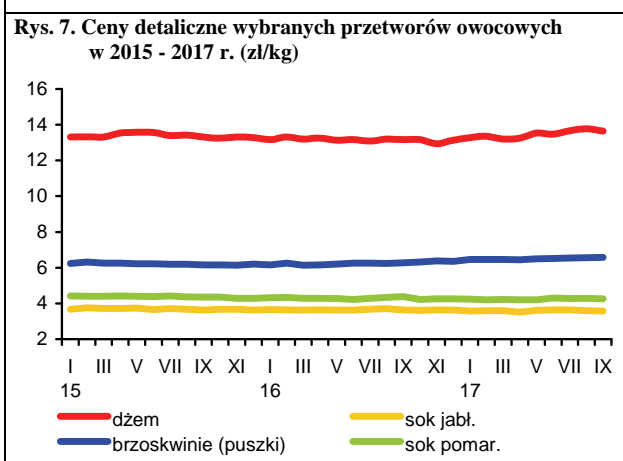
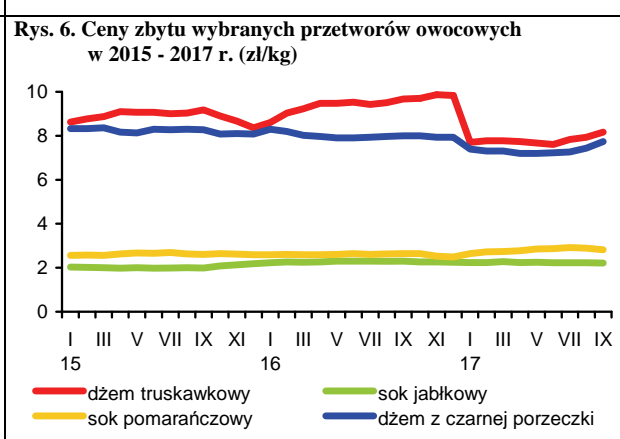
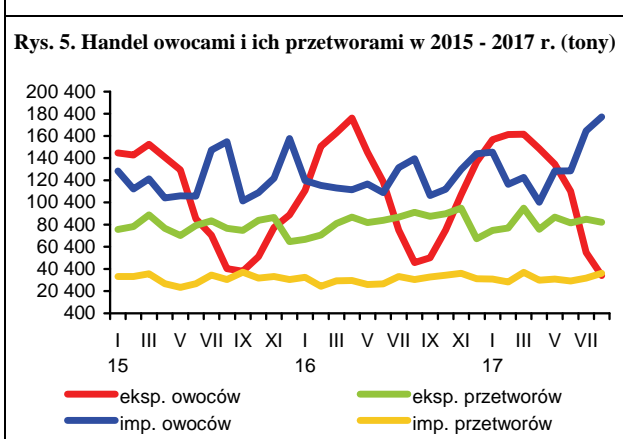
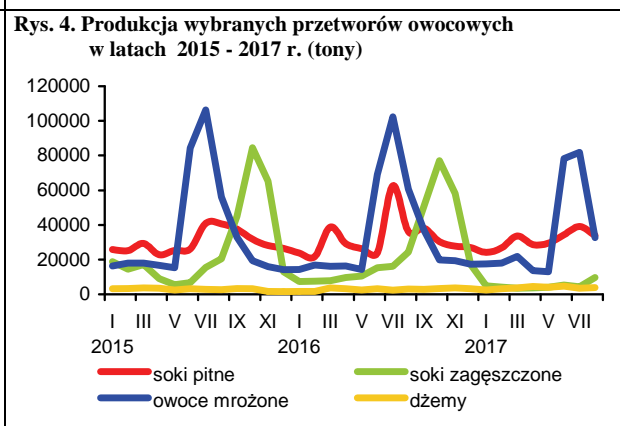
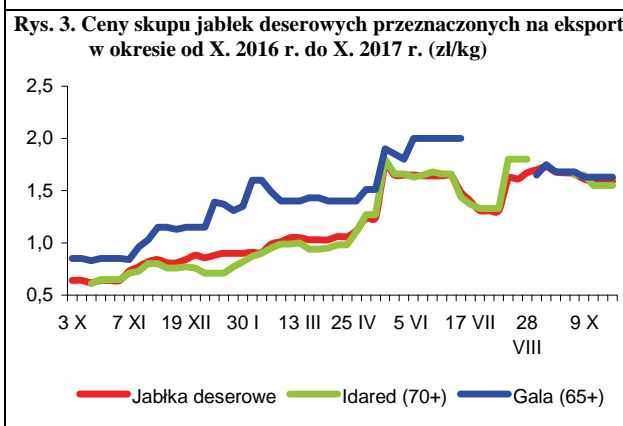
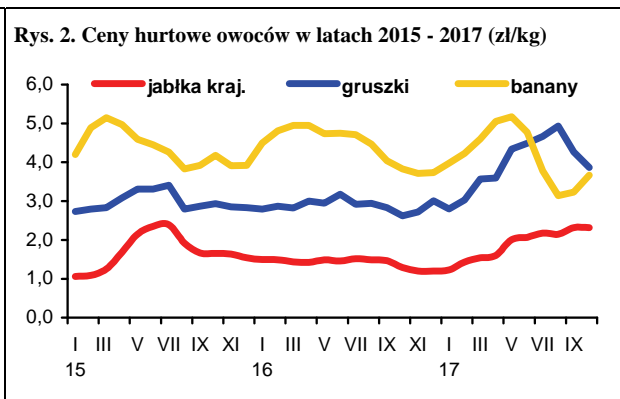
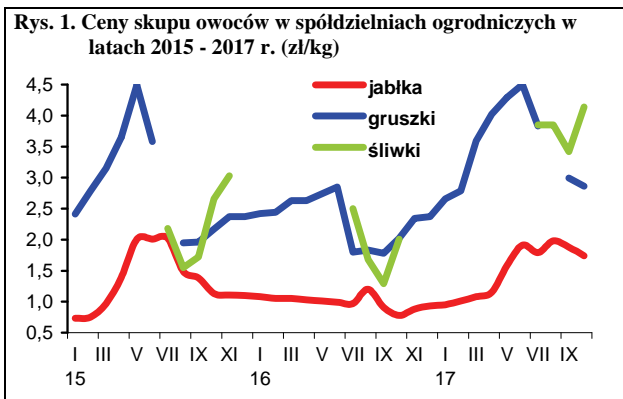
Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżemy	Sok jabłkowy	Sok pomarańczowy	Truskawki mrożone	Ananasy w puszkach	Brzoskwinie w puszkach
2016 VII	13,08	3,67	4,29	15,76	8,52	6,25
VIII	13,19	3,71	4,34	15,60	8,56	6,24
IX	13,17	3,64	4,38	15,62	8,64	6,27
X	13,17	3,61	4,22	15,46	8,72	6,31
XI	12,94	3,64	4,26	15,54	8,86	6,39
XII	13,14	3,63	4,26	15,34	8,84	6,35
2016 I-XII	13,16	3,65	4,29	15,66	8,55	6,25
2017 I	13,28	3,58	4,24	15,40	8,94	6,46
II	13,36	3,60	4,21	15,20	9,06	6,46
III	13,19	3,59	4,23	15,42	9,04	6,47
IV	13,25	3,51	4,21	15,18	8,98	6,44
V	13,53	3,61	4,21	15,28	9,12	6,49
VI	13,47	3,64	4,30	15,40	9,12	6,51
VII	13,67	3,65	4,27	15,62	9,18	6,54
VIII	13,78	3,60	4,28	15,64	9,16	6,56
IX	13,64	3,58	4,26	15,64	9,22	6,58
Wskaźniki zmian cen (%)						
<u>IX 2017</u> <u>VIII 2017</u>	99	99	100	100	101	100
<u>IX 2017</u> <u>IX 2016</u>	104	98	97	100	107	105

Źródło: Dane GUS.

W październiku po raz pierwszy od wielu miesięcy nastąpiły obniżki światowych cen masła. Na giełdzie Fonterra w Oceanii jego ceny spadły o ok. 6% w porównaniu z wrześniem, do 5819 USD/t (4929 EUR/t), prawdopodobnie w związku ze wzrostem produkcji masła w Nowej Zelandii, tj. u największego eksportera tego produktu na świecie. W 2017 r. wzrost produkcji masła w tym kraju szacowany jest na 4-5% w skali roku. Na spadek cen masła na giełdzie w Oceanii zareagowały giełdy europejskie. Na giełdach Europy Zachodniej masło potaniało o ok. 13% do 5971 EUR/t, czemu towarzyszył spadek cen mleka w proszku (chudego do 1546 EUR/t, a pełnego do 2912 EUR/t, tj. po ok. 9%). Wzrosły natomiast ceny sera Cheddar. W krajach UE-28 Cheddar podrożał minimalnie (do 3528 EUR/t), ale na giełdzie w Chicago jego ceny wzrosły o ok. 6% do 3789 USD/t (3213 EUR/t). Od początku br. światowe ceny podstawowych artykułów mlecznych, z wyjątkiem chudego mleka w proszku, utrzymują się na wyższym poziomie niż w roku ubiegłym. W Europie ceny masła wzrosły w ciągu roku o ok. 43%, sera Cheddar o ok. 12%, a pełnego mleka w proszku o ok. 8%, przy spadku cen chudego mleka w proszku o ok. 26%, głównie z powodu utrzymujących się dużych zapasów tego półproduktu w krajach UE¹.

Koniunktura na krajowym rynku mleka nadal jest dobra. Wysokie ceny skupu mleka i korzystne dla hodowców krów mlecznych relacje cen mleka do cen zbóż paszowych i mieszanek przemysłowych dla bydła zachęcają do zwiększania produkcji mleka, czego odzwierciedleniem są duże dostawy surowca do przemysłu mleczarskiego. We wrześniu wyniosły one 915,9 mln l i były o 5,8% mniejsze niż w sierpniu, ale o 5,1% większe niż przed rokiem. Ceny skupu wzrosły do 144,95 zł/hl, tj. o 3,8% w porównaniu z miesiącem poprzednim i o 29,6% w porównaniu z wrześniem 2016 r. Od stycznia do września br. rolnicy dostarczyli ok. 8,6 mld l mleka, tj. o 4,6% więcej niż w takim samym okresie ub. roku. Przeciętny poziom cen skupu mleka wzrósł w tym czasie o 28,0% do 134,55 zł/hl.

Pod wpływem wysokich cen skupu mleka rosną ceny jałówek. We wrześniu targowiskowe ceny jałówek 1-rocznych wzrosły do 2294 zł/szt., tj. o 2,3% w porównaniu z sierpniem, przy minimalnym wzroście cen krów dojnych do 3117 zł/szt. W okresie styczeń-wrzesień br. średni poziom cen jałówek był o 14,6% wyższy, a krów dojnych o 2,9% niższy niż w analogicznym okresie 2016 r.

We wrześniu odnotowano także dalszy wzrost cen przetworów mlecznych, przede wszystkim na poziomie zbytu (o ok. 2% w porównaniu z sierpniem). Podrożały wszystkie przetwory, z wyjątkiem chudego mleka w proszku i mleka skondensowanego (spadek cen odpowiednio o 1,2% i 1,4%), a także sera dojrzewającego „morskiego” i jogurtu owocowego (ceny stabilne). Najbardziej podrożało masło w blokach (o 7,1%) i masło konfekcjonowane (o 6,6%), przy wzroście cen masła z dodatkiem oleju o 2,9%. Znaczący był także wzrost cen śmietany (o 4,0-4,4%) i serków homogenizowanych (o 2,9-3,8%). W mniejszym stopniu wzrosły ceny mleka UHT (o 1,1-2,5%), pełnego mleka w proszku (o 1,6%), jogurtu naturalnego (o 1,3%) oraz świeżego mleka półtłustego w folii (o 1,2%). Wzrost cen pozostałych przetworów wyniósł 0,1-0,7%. W okresie dziewięciu miesięcy br., w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, najbardziej wzrosły ceny zbytu przetworów trwałych. Przeciętny poziom cen masła w blokach wzrósł o 54,9%, masła konfekcjonowanego o 45,3%, masła z dodatkiem oleju o 33,1%, pełnego mleka w proszku o 30,2%, serów dojrzewających o 28,0-29,2%, a odtłuszczonego mleka w proszku o 11,8%. Spośród przetworów świeżych największy był wzrost cen mleka UHT (o 10,3-12,5%).

Na rynku detalicznym przetwory mleczne (bez masła) podrożały we wrześniu średnio o 0,8% w relacji do miesiąca poprzedniego. Wzrosły ceny wszystkich przetworów, z wyjątkiem grupy produktów „napoje i inne produkty mleczne” (spadek cen o 0,3%) oraz świeżego mleka chudego (ceny stabilne). Najbardziej podrożała śmietana (o 2,5%), świeże mleko pełne (o 1,2%), sery dojrzewające i topione (o 0,9%) oraz jogurty (o 0,8%), a najmniej twarogi (o 0,3%) oraz mleko zagęszczone i w proszku (o 0,4%). W tym czasie ceny detaliczne masła wzrosły o 6,9%. W okresie dziewięciu miesięcy br., w porównaniu z analogicznym okresem 2016 r., przeciętny poziom cen detalicznych przetworów mlecznych wzrósł o 4,4%, w tym serów dojrzewających i topionych o 7,1%, jogurtów o 6,1%, śmietany o 5,4%, a innych przetworów od 1,9% (twarogi) do 3,6% (mleko zagęszczone i w proszku). Średni poziom cen masła wzrósł o 27,9%.

W wyniku dużych dostaw mleka surowego do przemysłu mleczarskiego, w ciągu ośmiu miesięcy br., w porównaniu z analogicznym okresem 2016 r., wzrosła produkcja większości przetworów mlecznych, przede wszystkim śmietany (o 7,4%) i suszonej serwatki (o 5,2%). Zwiększyła się również produkcja serów (średnio o 4,5%, w tym dojrzewających o 5,5%, twarogowych o 4,0%, topionych o 1,3%, a tartych, pleśniowych i proskowanych o 17,0%). Należy zaznaczyć, że produkcja serów tartych, pleśniowych i proskowanych jest relatywnie mała, a ich udział w wartości produkcji sprzedanej przemysłu mleczarskiego wynosi tylko ok. 1%. Produkcja mleka płynnego przetworzonego wzrosła o 4,2%, a fermentowanych napojów mlecznych innych niż jogurty o 3,8%. Produkcja masła i tłuszczów mlecznych nie zmieniła się, natomiast znacznie spadła produkcja mleka zagęszczonego (o 21,3%) oraz chudego i pełnego mleka w proszku (odpowiednio o 13,2% i 8,9%). Zmniejszyła się również produkcja jogurtów (o 4,9%).

W okresie styczeń-sierpień br., w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, wolumen eksportu przetworów mlecznych zwiększył się o 6,2% do ok. 2,80 mld litrów w przeliczeniu na mleko surowe, a wpływy ze sprzedaży o 40,6% do ok. 1,44 mld EUR, co wynikało ze znacznie wyższych niż przed rokiem cen transakcyjnych. W tym czasie wolumen importu zmniejszył się o 3,2% do ok. 1,20 mld litrów, ale z powodu wyższych cen jego wartość wzrosła o 11,0% do 640,9 mln EUR. W rezultacie ilościowe saldo wymiany handlowej zwiększyło się o 14,5% do ok. 1,60 mld litrów, a wartościowe o 78,8% do 798,0 mln EUR.

Wzrost produkcji i cen zbytu przetworów mlecznych na rynku krajowym, a także wzrost eksportu i cen transakcyjnych przyczyniły się do poprawy wyników ekonomiczno-finansowych przemysłu mleczarskiego. W I półroczu br. zysk netto przedsiębiorstw mleczarskich wyniósł ok. 502 mln zł i był prawie trzykrotnie większy niż w I półroczu 2016 r., co pozwoliło na zwiększenie nakładów inwestycyjnych o ok. 38% do ok. 510 mln zł.

1. Dairy Economic Consulting, CLAL, www.clal.it (odczyt: 06.11.2017).

Teresa Zdziarska

Tab.1. Skup mleka surowego

Miesiące	Ilość mleka skupionego mln litrów	Cena skupu mleka	
		średnia (zł/100 litrów)	o standardowych parametrach (zł/100 kg)
2015 I-XII	10 567,4	113,40	.
2016 I-XII	10 809,6	110,76	.
2016 VIII	920,4	104,88	107,26
IX	871,7	111,81	114,21
X	866,1	120,29	121,95
XI	828,9	129,69	130,00
XII	891,2	135,97	136,07
2017 I	921,6	132,03	132,02
II	854,1	132,56	131,70
III	967,8	131,49	131,03
IV	954,4	130,93	129,95
V	1012,8	131,62	130,10
VI	982,9	133,01	131,53
VII	998,8	134,96	133,83
VIII	972,1	139,70	138,97
IX	915,9	144,95	143,80
Wskaźnik zmian w %			
<u>IX 2017</u> <u>VIII 2017</u>	94,2	103,8	103,5
<u>IX 2017</u> <u>IX 2016</u>	105,1	129,6	125,9

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab.2. Produkcja wyrobów mleczarskich (tys. ton i mln l)

Miesiące	Mleko przetworzone (mln l)	Mleko w proszku		Jogurt (mln l)	Śmietana (mln l)	Masło	Sery	
		chude	pełne				świeże	dojrzewające
2015 I-XII	3 123,0	161,6	46,0	412,5	359,2	191,4	429,9	309,5
2016^a I-XII	3 143,2	153,9	35,3	378,2	343,8	202,5	441,0	321,2
2016 ^a VII	267,1	13,7	2,1	32,8	30,4	16,5	34,4	26,1
VIII	265,8	12,1	2,3	31,3	29,8	16,5	36,7	27,6
IX	260,0	9,1	2,8	30,2	27,5	14,3	38,2	25,3
X	258,7	7,8	2,3	29,3	28,1	16,0	37,8	27,6
XI	254,9	6,4	2,4	27,8	26,5	14,8	38,4	27,9
XII	285,9	10,6	3,0	25,5	28,5	17,5	36,5	32,4
2017 ^a I	271,5	13,2	4,5	28,6	27,7	18,1	36,9	26,6
II	251,4	11,1	3,7	28,5	27,3	15,9	35,1	24,9
III	280,8	13,1	2,4	34,2	32,5	17,8	43,3	28,0
IV	270,6	14,5	2,8	30,3	32,2	17,3	37,1	26,0
V	288,6	13,8	3,7	34,7	33,9	18,4	39,5	29,6
VI	263,5	14,7	3,2	33,8	33,1	16,6	35,9	26,7
VII	271,2	13,0	2,3	30,2	32,3	18,5	35,9	27,7
VIII	273,3	10,7	2,6	32,0	31,6	17,3	37,9	30,0
Wskaźnik zmian w % (liczony na podstawie danych o większym stopniu dokładności)								
<u>VIII 2017</u> <u>VII 2017</u>	100,8	82,1	110,3	105,7	97,8	93,4	105,5	108,4
<u>VIII 2017</u> <u>VIII 2016</u>	102,8	88,7	111,8	102,2	106,0	104,4	103,3	108,7

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw zatrudniających 50 i więcej pracowników.

Źródło: Dane GUS.

Tab.3. Ceny producentów (z VAT) wybranych wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone 3-3,5% tł. (1 l)		Mleko w proszku (1 kg)		Masło świeże i chłodnicze do 85% tł. (1 kg)		Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (1 l)	Twaróg tłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Gouda (1 kg)
	w folii	UHT	chude	pełne	w blokach	konfekcjonowane				
2016 VII	1,85	1,78	7,50	10,24	14,14	15,48	0,89	5,38	9,77	11,77
VIII	1,86	1,81	7,76	10,31	14,97	16,33	0,88	5,45	9,78	12,84
IX	1,87	1,87	8,20	10,73	16,66	17,81	0,88	5,53	9,86	13,91
X	1,89	1,92	8,35	11,17	18,38	19,05	0,88	5,70	9,96	14,97
XI	1,89	1,99	8,66	11,93	19,16	19,71	0,91	5,74	10,04	15,41
XII	1,89	2,01	8,97	12,23	19,72	20,22	0,93	5,79	10,02	15,43
2017 I	1,91	2,03	9,03	13,72	19,45	20,06	0,96	5,81	10,10	15,16
II	1,89	2,01	8,87	13,45	17,90	19,12	0,98	5,76	10,12	14,76
III	1,86	2,01	8,53	13,37	18,14	19,27	0,97	5,78	10,11	14,15
IV	1,86	2,00	8,27	13,05	18,56	19,59	0,99	5,75	10,07	14,04
V	1,86	2,00	8,21	13,11	19,55	20,01	0,99	5,80	10,12	14,34
VI	1,87	2,03	8,33	13,37	21,31	21,37	1,00	5,92	10,13	15,09
VII	1,88	2,05	8,20	13,71	23,23	23,64	1,01	5,97	10,15	15,20
VIII	1,93	2,06	8,12	13,97	25,03	25,89	1,01	6,16	10,19	15,36
IX	1,94	2,09	8,02	14,19	26,80	27,60	1,01	6,43	10,20	15,47
X ^a	1,94	2,04	6,78	13,26	22,35	24,90	.	6,13	9,16	14,52
Wskaźnik zmian w %										
<u>IX 2017</u> <u>VIII 2017</u>	100,5	101,5	98,8	101,6	107,1	106,6	100,0	104,4	100,1	100,7
<u>IX 2017</u> <u>IX 2016</u>	103,7	111,8	97,8	132,2	160,9	155,0	114,8	116,3	103,4	111,2

^a ceny 1 kg produktu wg ZSRIR MRiRW notowane w dniu 29 X 2017 r.

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab.4. Ceny detaliczne wybranych wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone 3,2-3,5% tł. (1 l)		Mleko w proszku „Bebiko 2” (350 g)	Mleko zagęszcz., niesłodz. (400 g)	Masło Ekstra konfekcj. (200 g)	Kefir (150 g)	Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (200 g)	Twaróg tłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Gouda (1 kg)
	paster.	UHT								
2016 VII	2,47	2,69	16,89	3,34	3,89	0,72	1,16	1,63	13,67	17,32
VIII	2,49	2,70	16,95	3,35	4,03	0,72	1,16	1,63	13,63	17,75
IX	2,49	2,70	16,62	3,34	4,19	0,72	1,16	1,63	13,62	18,45
X	2,51	2,70	16,71	3,34	4,51	0,72	1,17	1,63	13,87	19,17
XI	2,52	2,74	16,65	3,32	4,70	0,73	1,16	1,65	13,90	20,08
XII	2,53	2,78	16,38	3,35	4,90	0,74	1,17	1,65	13,88	20,55
2017 I	2,56	2,79	16,49	3,39	5,02	0,74	1,21	1,67	14,00	20,99
II	2,54	2,78	16,40	3,43	5,03	0,74	1,24	1,67	13,93	20,89
III	2,55	2,73	16,46	3,44	4,99	0,75	1,26	1,68	13,96	20,61
IV	2,57	2,73	16,37	3,44	4,98	0,75	1,26	1,68	13,93	20,55
V	2,54	2,77	16,51	3,49	5,03	0,75	1,26	1,67	13,98	20,51
VI	2,54	2,75	16,54	3,48	5,12	0,75	1,26	1,68	14,06	20,62
VII	2,55	2,76	16,46	3,49	5,78	0,75	1,27	1,68	13,90	20,93
VIII	2,57	2,76	16,21	3,50	6,37	0,76	1,28	1,71	14,07	21,32
IX	2,59	2,80	16,30	3,51	6,80	0,76	1,29	1,77	14,09	21,36
Wskaźnik zmian w %										
<u>IX 2017</u> <u>VIII 2017</u>	100,8	101,4	100,6	100,3	106,8	100,0	100,8	103,5	100,1	100,2
<u>IX 2017</u> <u>IX 2016</u>	104,0	103,7	98,1	105,1	162,3	105,6	111,2	108,6	103,5	115,8

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport i import produktów mleczarskich (tys. ton)

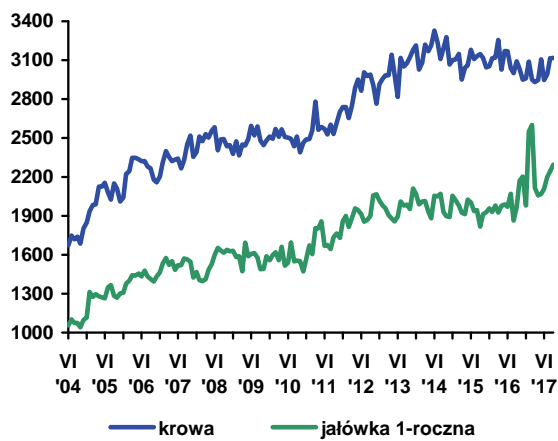
Miesiące	Eksport						Import					
	mleko w proszku	sery i twarogi	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	serwatka	mleko w proszku	sery i twarogi	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	serwatka
2015 I-XII	142,4	223,2	41,3	525,8	101,5	238,5	106,4	76,2	13,7	212,4	38,7	72,6
2016 I-XII	107,9	234,8	45,2	607,1	92,6	222,3	116,6	88,4	16,7	254,0	63,3	61,1
2016 VII	9,8	19,1	3,0	55,8	7,4	17,2	7,5	7,3	1,9	26,9	4,2	6,8
VIII	8,7	20,8	3,4	49,1	7,5	19,2	8,5	7,7	1,7	34,4	4,3	9,5
IX	8,6	20,7	3,8	54,7	7,9	20,8	7,8	8,5	1,9	24,6	4,0	9,2
X	7,1	19,9	3,5	56,9	8,1	17,5	8,8	7,2	1,6	21,6	6,8	4,1
XI	7,6	21,1	2,4	53,3	7,8	16,9	8,7	7,6	2,1	16,6	5,8	3,7
XII	7,1	18,8	2,6	44,2	7,0	18,9	9,5	8,8	1,7	19,4	6,4	3,2
2017 I	7,1	18,0	3,8	44,0	7,9	19,8	11,0	6,9	1,8	18,3	6,3	4,1
II	12,6	19,6	5,2	44,1	8,0	16,9	8,0	7,3	1,4	13,5	6,1	4,4
III	13,8	21,7	5,5	49,4	9,1	21,4	9,4	8,5	1,4	16,1	6,7	6,5
IV	12,4	20,6	3,9	53,9	8,3	18,1	6,8	7,8	1,5	14,7	5,1	6,2
V	13,2	21,1	5,1	56,3	9,5	19,2	8,1	8,1	1,7	19,2	6,9	11,9
VI	12,9	20,2	5,0	52,4	8,4	17,6	6,5	7,3	1,9	18,0	5,4	14,7
VII	11,2	21,2	5,4	47,8	8,1	16,9	5,7	7,2	1,4	19,8	5,1	11,9
VIII	5,4	20,4	4,8	42,9	8,3	15,6	7,6	7,5	1,7	17,7	6,0	8,8
Wskaźnik zmian w % (liczony na podstawie danych o większym stopniu dokładności)												
$\frac{\text{VIII 2017}}{\text{VII 2017}}$	48,4	95,9	88,2	89,8	101,9	92,6	132,1	103,1	121,4	89,3	117,2	74,0
$\frac{\text{VIII 2017}}{\text{VIII 2016}}$	62,6	97,7	141,5	87,3	110,4	81,7	88,7	97,5	98,1	51,4	137,9	92,8

Tab. 6. Ceny w eksporcie i imporcie produktów mleczarskich (EUR/tonę)

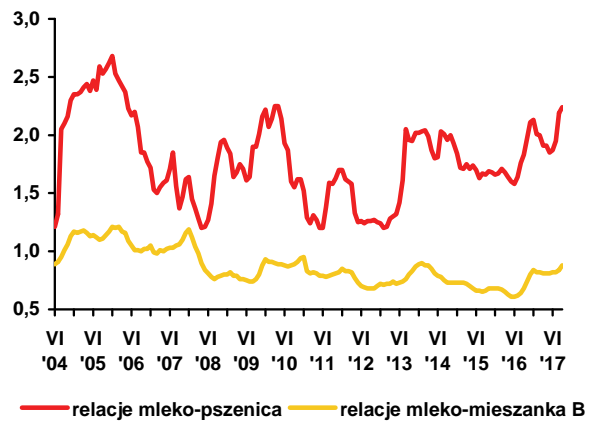
Miesiące	Eksport						Import					
	mleko w proszku	sery i twarogi	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	serwatka	mleko w proszku	sery i twarogi	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	serwatka
2015 I-XII	1 972	2 677	2 924	506	1 098	719	2 289	3 442	3 531	409	1 330	433
2016 I-XII	1 755	2 663	2 901	461	1 110	675	1 992	3 252	3 698	504	1 148	491
2016 VII	1 752	2 484	2 758	441	1 089	628	2 003	3 168	3 355	598	1 126	414
VIII	1 729	2 627	3 143	449	1 083	670	1 966	3 252	3 406	410	1 125	302
IX	1 621	2 694	2 970	513	1 119	765	2 327	3 356	3 690	508	1 144	351
X	1 807	2 893	3 560	532	1 116	786	2 441	3 484	4 046	582	1 056	542
XI	1 851	3 257	3 788	590	1 118	843	2 368	3 499	4 286	580	1 114	696
XII	2 215	2 891	4 120	585	1 157	812	1 900	3 458	4 399	680	1 143	626
2017 I	2 429	2 980	3 965	579	1 173	915	1 755	3 597	4 522	606	1 129	757
II	2 236	2 903	3 758	623	1 183	1 032	1 591	3 266	4 522	627	1 143	786
III	2 278	2 933	3 897	656	1 212	889	1 387	3 406	4 380	641	1 064	623
IV	2 218	2 888	3 904	581	1 197	1 076	1 660	3 165	4 667	622	1 104	632
V	2 255	2 935	4 228	565	1 223	1 166	1 407	3 514	4 859	710	1 146	407
VI	1 816	3 019	4 678	692	1 220	1 146	1 607	3 875	5 164	775	1 142	308
VII	1 862	3 123	5 163	683	1 215	1 062	2 042	3 546	5 522	847	1 258	373
VIII	1 939	3 185	5 224	694	1 223	1 089	1 936	3 777	5 957	877	1 165	511
Wskaźnik zmian w % (liczony na podstawie danych o większym stopniu dokładności)												
$\frac{\text{VIII 2017}}{\text{VII 2017}}$	104,1	102,0	101,2	101,6	100,7	102,5	94,8	106,5	107,9	103,5	92,6	137,0
$\frac{\text{VIII 2017}}{\text{VIII 2016}}$	112,1	121,2	166,2	154,6	112,9	162,5	98,5	116,1	174,9	213,9	103,6	169,2

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych MF.

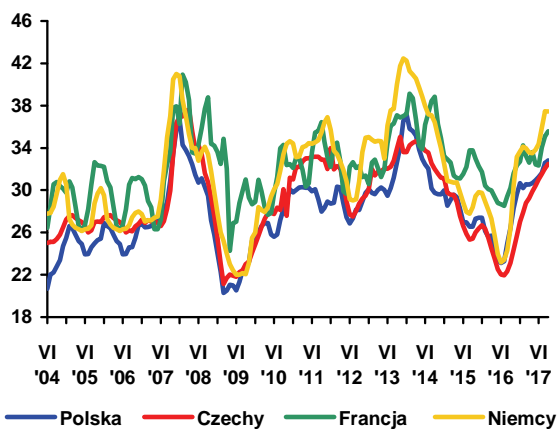
Rys. 1. Przeciętne ceny targowiskowe (zł/szt.)

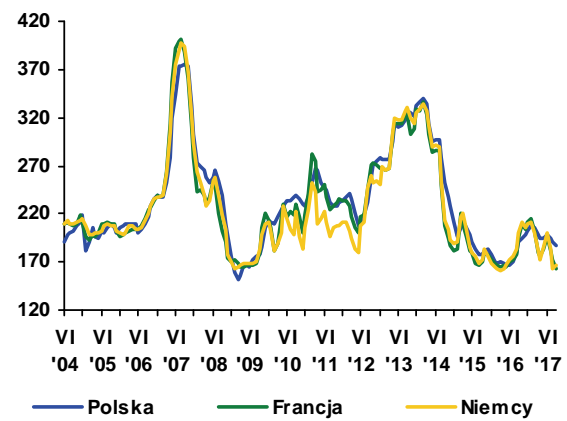
Rys. 2. Ceny mleka wyrażone w kg pszenicy oraz mieszanki B

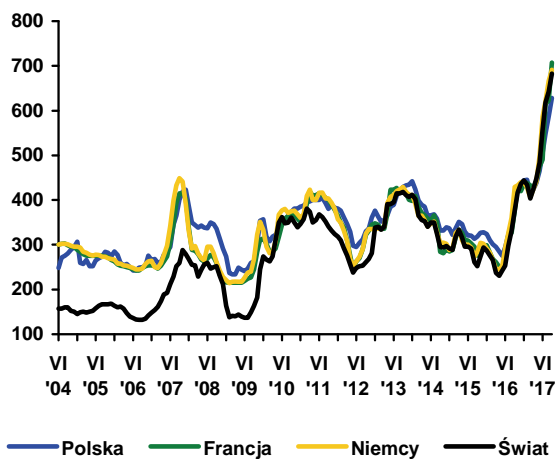
Rys. 3. Ceny skupu mleka surowego (EUR/100 kg)

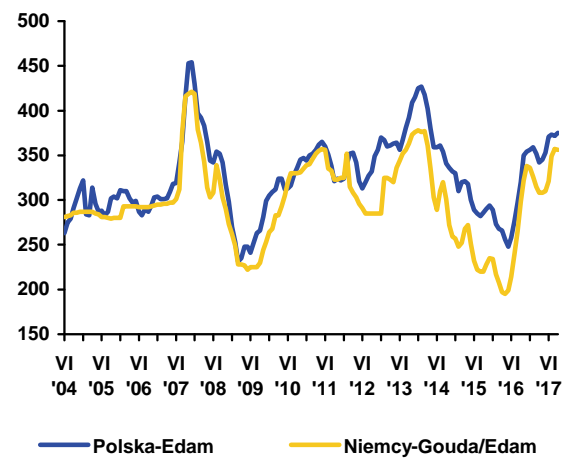
Rys. 4. Ceny zbytu mleka odtłuszczonego w proszku (EUR/100 kg)

Rys. 5. Ceny zbytu masła w blokach (EUR/100 kg)

Rys. 6. Ceny zbytu serów dojrzewających (EUR/100 kg)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, ZSRIR, Komisji Europejskiej, Dairy Markets i Dairy Economic Consulting CLAL.

**Dorota
Pasińska**

W okresie styczeń-wrzesień 2017 r. skupiono 555,3 tys. ton bydła (wagi żywej), tj. o 12,3% więcej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego, a przedsiębiorstwa przemysłu mięsnego zatrudniające 50 i więcej pracowników wytworzyły 154,0 tys. ton wołowiny (wzrost o 10,8%). Średnia cena skupu bydła wyniosła w tym okresie 6,26 zł/kg i była o 4,8% wyższa niż przed rokiem, natomiast we wrześniu br., w porównaniu z sierpniem 2017 r. obniżyła się o 0,9% do 6,31 zł/kg. Cena skupu młodego bydła wyniosła we wrześniu br. 6,51 zł/kg i była o 1,2% niższa niż przed miesiącem. Zwiększenie cen skupu żywca wołowego, przy niskich cenach pasz wpłynęło na poprawę relacji cen żywec: mieszanka B2 dla opasów. Relacja ta była korzystniejsza w pierwszych dziewięciu miesiącach br. niż w analogicznych miesiącach 2016 r.

Utrzymuje się regionalne zróżnicowanie cen skupu bydła oraz cen sprzedaży ćwierci z byków do lat dwóch i krów. W trzecim tygodniu października 2017 r., tak jak dotychczas, najniższe ceny skupu notowano w regionie północnym (5,74 zł/kg), a najwyższe w regionie centralnym (6,64 zł/kg). Ćwierci z krów były najtańsze w regionie południowym (10 918 zł/tonę), a byków w regionie centralnym (13 391 zł/tonę), natomiast ceny ćwierci z byków do dwóch lat i krów były najwyższe w regionie północnym i wynosiły odpowiednio 13 841 i 11 770 zł/tonę.

Na poziomie detalu od stycznia do września 2017 r. mięso wołowe zdrożało średnio o 2,6%, a cielęcę o 1,7%. Ceny detaliczne różnych rodzajów mięsa wołowego zmieniły się nieznacznie. We wrześniu 2017 r. w porównaniu ze grudniem 2016 r. spośród asortymentów monitorowanych przez GUS zdrożały: szponder (mięso wołowe z kością) z 18,73 do 18,98 zł/kg, rostbef i antrykot z 26,60 do 27,42 zł/kg, mięso wołowe bez kości z udźca z 32,53 do 33,16 zł/kg, mięso cielęcę z kością z 28,29 do 28,91 zł/kg i mięsa cielęcęgo bez kości z 47,34 do 48,22 zł/kg.

Polska wołowina pozostaje konkurencyjna cenowo na rynku unijnym. W okresie 16.10-22.10.2017 przeciętna cena tusz kategorii A/C/Z¹ klasy R3² była w Polsce o ok. 12% niższa niż średnio w UE i wyniosła 338,68 EUR/dt, a tusz młodego męskiego bydła w wieku 12-24 miesiące (kategorii A klasy U+R+O) o 12% niższa (338,80 EUR/dt). Tusze kategorii A/C/Z

klasy R3 były droższe również u naszych głównych odbiorców tj. we Włoszech (o 19%), Niemczech (o 14%), Hiszpanii (o 13%), Francji (o 4%) i Wielkiej Brytanii (o 19%).

Liczba ubitych sztuk bydła wzrosła w pierwszych dziewięciu miesiącach 2017 r. o 8,2% (do 1432 tys. szt.), na co złożyło się zwiększenie ubojów byków o 12,5%, jałówek o 13,1%, krów o 1,4% oraz spadek ubojów cieląt o 8,2%. Podobnie jak przed rokiem największy udział wśród ubitych sztuk bydła miały byki (50,2%), a następnie krowy (ok. 30,4%), choć udział tych ostatnich zmalał o 2,0 pkt. proc., co może zwiastować spowolnienie przeciętnej stopy redukcji pogłowia krów mlecznych. Większy udział w ubojach miały jałówki (16%), a mniejszy cielęta (3,4%).

Eksport żywca wołowego, mięsa oraz przetworów wołowych w pierwszych ośmiu miesiącach 2017 r. był większy o ok. 6% w porównaniu z rokiem poprzednim. Było to wypadkową wzrostu eksportu mięsa schłodzonego o 2%, mięsa mrożonego o 29%, mięsa solonego i wędzonego ponad 4,5-krotnie oraz spadku wywozu bydła domowego i hodowlanego (o odpowiednio o 30 i 15%) oraz przetworów wołowych o 2%. Dominującą pozycję w polskim eksporcie, podobnie jak przed rokiem, miało mięso wołowe świeże, schłodzone i mrożone, którego udział w strukturze ilościowej wywozu wynosił ok. 91%. Import żywca wołowego, mięsa oraz przetworów wołowych w tym okresie został zmniejszony o 12% do 39,5 tys. ton.

¹ A – tusze niekastrowanego młodego bydła w wieku 12 do poniżej 24 miesięcy, C – tusze wykastrowanego bydła męskiego w wieku powyżej 12 miesięcy, Z – tusze młodego bydła w wieku od 8 do poniżej 12 miesięcy.

² U, R, O – klasy uformowania tuszy, U- tusza bardzo dobra o profilach zasadniczo wypukłych i bardzo dobrze rozwiniętych mięśniach, R - tusza dobra o kształtach prostych na całej długości i dobrze rozwiniętych mięśniach, O - tusza dostateczna o profilu na ogół prostym do wklęsłych i przeciętnie wykształconych mięśniach, 3 - ilość tłuszczu na tuszy oraz w jamie piersiowej, klasa ta charakteryzuje się średnim otluszczeniem, poza udźcem i topatką prawie wszędzie mięśnie pokryte tłuszczem, niewielkie złoży tłuszczu w jamie klatki piersiowej.

Tab. 1. Skup, eksport i import produktów wołowych (w tys. ton)

Wyszczególnienie		Skup żywca wołowego w wadze żywej*	Eksport produktów wołowych w tys. ton			Import produktów wołowych w tys. ton		
			Ogółem	Żywiec	Mięso świeże, schłodzone i mrożone	Ogółem	Żywiec	Mięso świeże, schłodzone i mrożone
2016	I-XII	589,7	398,1	16,4	359,4	69,1	40,1	26,9
2016	VII	30,8	34,4	1,5	31,0	5,1	3,0	1,9
	VIII	30,5	32,3	1,3	28,9	5,5	3,2	2,1
	IX	31,2	34,1	1,2	31,1	5,8	3,3	2,3
	X	30,6	34,6	1,4	31,5	6,9	3,6	3,1
	XI	33,3	33,4	1,4	30,2	6,8	4,3	2,2
	XII	31,2	35,2	1,1	31,9	5,7	3,1	2,5
2017	I	32,5	30,1	0,9	27,3	5,5	3,2	2,1
	II	32,0	32,9	1,1	29,8	5,4	3,1	2,1
	III	39,0	37,6	1,3	34,4	6,5	3,8	2,5
	IV	30,9	32,5	1,0	29,5	4,9	2,8	1,9
	V	35,7	36,9	1,0	34,2	4,7	2,7	1,8
	VI	37,2	37,3	1,4	33,9	3,6	1,9	1,6
	VII	38,2	38,5	1,0	35,6	4,6	3,1	1,3
	VIII	37,8	34,8	1,0	31,7	4,3	2,5	1,7
	IX	39,4	-	-	-	-	-	-
w % skupu	sprzed roku	126,3	-	-	-	-	-	-
	sprzed m-ca	104,2	-	-	-	-	-	-

* dane za okresy miesięczne dotyczące skupu produktów rolnych dotyczą danych meldunkowych o ilości skupu realizowanego przez osoby prawne i samodzielne jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej

Źródło: Na podstawie danych MF, skup na podstawie Biuletynu Statystycznego GUS.

Tab. 2. Cena skupu, zbytu i cena detaliczna wołowiny

Wyszczególnienie		Cena skupu żywca wołowego w zł/kg	Cena skupu cieląt w zł/kg żywca	Cena zbytu mięsa wołowego z kością Rostbef w zł/kg	Cena detaliczna mięsa wołowego z kością* w zł/kg	Relacje ceny zbytu wołowiny z kością do ceny żywca wołowego	Relacje ceny detalicznej wołowiny z kością do ceny żywca wołowego
2016	VI	6,11	9,17	25,02	25,94	4,09	4,25
	VII	5,96	10,72	25,10	26,12	4,21	4,38
	VIII	6,08	9,10	25,11	26,18	4,13	4,31
	IX	6,07	9,11	25,12	26,24	4,14	4,32
	X	5,86	9,11	25,21	26,32	4,30	4,49
	XI	5,94	9,08	25,21	26,33	4,24	4,43
	XII	6,22	9,60	25,25	26,60	4,06	4,28
2017	I	6,31	8,82	25,05	26,81	3,97	4,25
	II	6,19	9,32	25,03	27,00	4,04	4,36
	III	6,19	8,79	25,09	26,95	4,05	4,35
	IV	6,24	8,87	25,18	27,04	4,04	4,33
	V	6,28	9,13	25,19	27,05	4,01	4,31
	VI	6,23	9,21	25,18	27,12	4,04	4,35
	VII	6,19	9,23	25,34	27,16	4,09	4,39
	VIII	6,36	8,55	25,34	27,27	3,98	4,29
IX	6,31	8,81	25,33	27,42	4,01	4,35	
w % ceny	sprzed roku	104,0	-	-	-	-	-
	sprzed m-ca	99,2	-	-	-	-	-

* obejmuje średnie ceny detaliczne antrykotu i rostbefu

Źródło: Na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Ceny zakupu bydła rzeźnego w ubojniach, ceny targowiskowe cieląt i ceny zbytu wołowiny

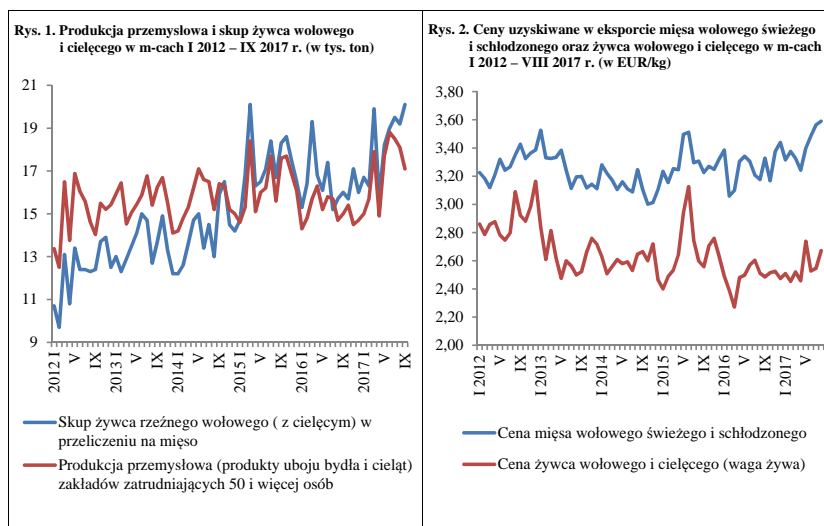
Wyszczególnienie	I 2017	II 2017	III 2017	IV 2017	V 2017	VI 2017	VII 2017	VIII 2017	IX 2017	X 2017
	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca
Cena zakupu bydła rzeźnego w ubojniach (zł/kg wagi żywej):										
Bydło ogółem	6,37	6,34	6,25	6,21	6,28	6,34	6,19	6,38	6,50	6,57
Byki (12-24 miesiące)	7,32	7,21	7,04	7,01	7,02	7,08	6,98	7,26	7,36	7,53
Krowy	4,81	4,86	4,92	5,00	5,04	5,09	4,98	5,03	5,20	5,29
Średnia cena targowiskowa cieląt 60-100 kg (zł/kg wagi żywej)	11,64	12,19	12,07	12,17	13,00	13,33	13,10	12,72	12,83	13,08
Cena sprzedaży w zakładach mięsnych (zł/tonę):										
ćwierci z byków do 2 lat	12853	12657	12295	12254	12632	12643	12622	13101	13203	13497
ćwierci z krów rzeźnych	10273	10124	10146	10328	10823	10860	10353	10642	11160	11145
Średnia cena rynkowa (EUR/100 kg) tuszy od młodego bydła:										
UE	374,98	374,63	372,39	370,16	372,63	372,73	371,90	324,14	329,18	338,68
Polska	318,55	319,74	312,38	314,29	319,36	322,32	315,89	377,78	381,01	382,87

Źródło: Na podstawie tygodniowych informacji Departamentu Rynków Rolnych MRiRW, danych KE.

Tab. 4. Ceny tusz kategorii A/C/Z klasy R3 w wybranych krajach UE (w EUR/100 kg)

Wyszczególnienie	Niemcy	Irlandia	Hiszpania	Francja	Włochy	Polska	Wielka Brytania	EU
2016 VII	338,49	384,61	369,58	322,92	374,00	299,59	409,46	356,91
VIII	353,31	379,26	368,79	325,50	376,85	313,43	418,37	361,34
IX	359,84	373,29	369,51	322,02	378,52	314,21	430,90	363,35
X	364,85	361,71	370,85	322,99	372,33	310,88	409,77	360,39
XI	373,60	357,92	377,23	326,64	384,51	309,92	419,31	366,69
XII	395,31	379,65	394,70	344,58	410,48	325,25	444,63	385,38
2017 I	366,77	362,87	371,96	324,06	388,56	309,29	408,05	374,40
II	378,17	375,38	383,60	336,31	408,70	319,66	421,56	375,30
III	371,60	380,66	380,94	337,74	405,26	315,52	412,79	372,11
IV	361,96	395,37	379,44	337,55	398,41	317,63	421,87	371,77
V	360,54	406,45	381,50	337,77	393,78	321,72	427,29	371,73
VI	361,84	408,60	381,67	338,97	387,51	319,48	425,47	372,56
VII	364,10	400,48	384,04	340,01	392,60	317,40	428,81	373,33
VIII	379,90	385,05	385,26	345,24	403,04	326,37	423,02	377,51
IX	386,33	373,33	390,84	348,83	412,51	331,44	426,14	381,40

Źródło: Dane KE.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS, MF.

W I półroczu 2017 r. produkcja trzody chlewnej wyniosła 1182 tys. ton i była o 2,5% mniejsza niż rok wcześniej. Spadkowi produkcji towarzyszył wzrost pogłowia, które w skali roku w grudniu 2016 r. wzrosło o 4,9%, w marcu 2017 r. o 7,6%, a w czerwcu 2017 r. o 4,5%. Przypuszczać więc można, że spadek produkcji mógł mieć charakter incydentalny i przynajmniej częściowo związany był z chorobą ASF. Uboje wyrażone w sztukach, zmniejszyły się w skali roku o 5%, ale ilość mięsa przypadająca na 1 sztukę uboju zwiększyła się o prawie 3%. Jej wzrost może świadczyć o wzmożonym uboju macior lub innych sztuk pogłowia o dużej masie. Dodatkowy wpływ na wielkość produkcji mięsa przypadającej na jedną sztukę uboju ma także import prosiąt, który od kilkunastu lat w coraz większym stopniu wpływa na wielkość produkcji krajowej. Ocenia się, że w II półroczu produkcja trzody może być większa o ok. 1% i wynieść ok. 1 212 tys. ton. W rezultacie w całym 2017 r. może ona wynieść 2 394 tys. ton, tj. o 1% mniej niż rok wcześniej.

W Polsce, po dobrych warunkach chowu w sezonie 2016/2017, w sezonie 2017/2018 nastąpiło ich pogorszenie. Wskazują na to pierwsze miesiące sezonu, charakteryzujące się niewielkim spadkiem cen trzody oraz wzrostem cen zbóż i pasz. W III kwartale 2017 r. relacja cen żywiec:żyto wyniosła 1:8,1, a relacja cen żywiec:jęczmień 1:7,2. Relacje te były odpowiednio o 10% i 8% węższe niż w III kwartale 2016 r.

W III kwartale 2017 r. przeciętna cena trzody klasy E w UE-28 wyniosła 169,4 EUR/100 kg wagi poubojowej i była o 3,6% niższa niż w III kwartale 2016 r., w tym we wrześniu (w stosunku do września 2016 r.) niższa o 0,2%. Cena polskiej trzody klasy E wyrażona w euro wyniosła

169,1 EUR/100 kg i była o 3,7 wyższa niż rok wcześniej, w tym we wrześniu wyższa o 0,3%. Cena skupu trzody w Polsce wyniosła natomiast 5,28 zł/kg i była o 0,4% niższa niż przed rokiem, w tym we wrześniu niższa o 0,2%.

Wszystko wskazuje na to, że postępuje przekształcenie dotychczasowej, wzrostowej tendencji cen w tendencję spadkową. W związku z powyższym ocenia się, że w grudniu cena skupu trzody w Polsce może zawierać się w przedziale 4,80-5,05 zł/kg. Oznacza to, że w stosunku do ceny z grudnia 2016 r. może być ona taka sama lub niższa o ok. 5%. Gdyby tak się stało to w grudniu 2017 r. relacja cen trzody do cen żyta mogłaby kształtować się na poziomie 1:7,9, a relacja cen trzody do cen jęczmienia, jak 1:6,7. Takie relacje nie przesądzają jeszcze o spadku pogłowia trzody, ale mogą być pierwszym jego sygnałem.

Ocenia się, że w końcu roku stopa wzrostu pogłowia trzody może się zmniejszyć do ok. 2%. Wówczas pogłowie to mogłoby liczyć ok. 11,3 mln sztuk. Postępujący spadek opłacalności chowu może natomiast doprowadzić do niewielkiego (ok. 2%) spadku pogłowia w czerwcu 2018 r., które wówczas może wynieść ok. 11,1 mln sztuk.

**Danuta
Zawadzka**

Tab. 1. Skup trzody i handel zagraniczny wieprzowiną

Lata i miesiące	Skup trzody ^a		Eksport mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Import mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Saldo handlu zagranicznego tys. ton
	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	
2016 I	126,5	108,4	58,9	97,0	52,8	98,7	6,1
2016 II	126,5	125,3	65,9	118,7	53,9	106,7	12,0
2016 III	131,7	97,8	63,2	99,5	68,1	103,3	-4,9
2016 IV	119,9	112,8	67,0	120,1	56,2	104,5	10,8
2016 V	122,5	105,0	66,5	111,6	57,1	100,5	9,4
2016 VI	119,2	100,8	71,1	114,7	52,7	91,5	18,4
2016 VII	111,3	95,0	57,4	88,4	54,6	89,7	-1,3
2016 VIII	125,0	115,2	65,7	106,1	61,6	104,8	4,1
2016 IX	123,5	105,3	70,4	104,1	58,0	91,6	12,4
2016 X	129,7	105,1	68,2	98,1	66,4	107,6	1,8
2016 XI	131,6	102,1	66,4	100,9	60,5	105,2	5,9
2016 XII	134,8	99,9	61,7	105,5	57,9	95,1	3,8
2017 I	122,9	97,1	63,7	108,1	54,3	102,8	9,4
2017 II	119,0	94,0	68,2	103,5	51,9	96,3	16,3
2017 III	137,8	104,7	78,5	124,2	65,7	96,5	12,8
2017 IV	120,8	100,6	64,2	95,8	55,5	98,8	8,7
2017 V	125,0	102,1	71,3	107,2	62,3	109,1	9,0
2017 VI	115,9	97,2	69,0	97,0	59,5	112,9	9,5
2017 VII	129,0	115,9	65,2	113,6	58,0	106,2	7,2
2017 VIII	139,4	111,5	70,8	107,8	61,4	99,7	9,4
2017 IX	133,1	107,8	x	x	x	x	x

^a miesięczny skup nie jest pełny, gdyż nie obejmuje skupu realizowanego przez małe jednostki, w przeciwieństwie do okresów rocznych i półrocznych, ^b analogiczny okres poprzedniego roku = 100, ^c w wadze produktu, ^d dane miesięczne eksportu i importu nie są pełne, gdyż nie obejmują żywych zwierząt, niektórych przetworów i podrobów.

Źródło: Dane GUS, MF i przeliczenia własne.

Tab. 2. Ceny żywca wieprzowego, mieszanki T-2, Prowitu i prosiąt

Lata i miesiące	Cena skupu trzody w zł/kg wagi żywej	Relacje cen trzody do targowiskowych cen:		Cena mieszanki T-2 w zł/dt	Relacja cen trzoda: mieszanka T-2	Cena Prowitu w zł/dt	Relacja cen trzoda: Prowit	Cena prosiąt w zł/szt.
		żyta	jęczmienia					
2016 I	3,96	6,4	5,5	136,37	2,9	260,16	1,5	143
2016 II	4,10	6,9	5,7	137,95	3,0	258,05	1,6	139
2016 III	4,20	7,1	5,9	136,91	3,1	255,47	1,6	146
2016 IV	4,10	7,0	5,8	136,81	3,0	254,47	1,6	147
2016 V	4,50	7,6	6,4	136,59	3,3	252,96	1,8	153
2016 VI	4,90	8,2	7,0	137,30	3,6	253,06	1,9	151
2016 VII	5,30	8,8	7,6	137,31	3,9	253,46	2,1	155
2016 VIII	5,31	9,3	8,0	137,36	3,9	253,98	2,1	155
2016 IX	5,29	8,8	7,8	136,31	3,9	254,17	2,1	164
2016 X	5,02	8,6	7,5	137,21	3,7	252,89	2,0	167
2016 XI	4,91	8,3	7,2	135,82	3,6	252,25	1,9	171
2016 XII	5,03	8,6	7,3	138,87	3,6	251,54	2,0	165
2017 I	4,91	8,3	7,1	138,85	3,5	251,64	2,0	167
2017 II	4,83	8,0	6,9	139,65	3,5	252,69	1,9	172
2017 III	4,99	8,2	6,9	139,83	3,6	252,84	2,0	175
2017 IV	5,39	8,8	7,5	137,85	3,9	252,69	2,1	182
2017 V	5,53	8,7	7,5	137,04	4,0	252,29	2,2	188
2017 VI	5,61	8,7	7,5	137,43	4,1	252,23	2,2	188
2017 VII	5,28	8,0	7,0	137,78	3,8	252,37	2,1	193
2017 VIII	5,29	8,2	7,2	137,94	3,8	252,48	2,1	197
2017 IX	5,28	8,2	7,3	139,14	3,8	251,45	2,1	189

Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

Tab. 3. Ceny producenta, zbytu i ceny detaliczne wieprzowiny w Polsce (w zł/kg)

Lata i miesiące	Cena skupu za wagę poubojową schłodzoną	Ceny zbytu			Ceny detaliczne			Cena detaliczna w % cen zbytu		
		schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej
2016 I	5,19	12,32	19,78	12,36	13,69	23,92	15,37	111,1	120,9	124,4
II	5,37	12,23	19,70	12,30	13,65	24,08	15,27	111,6	122,2	124,1
III	5,50	12,27	19,71	12,33	13,49	24,09	15,26	109,9	122,2	123,8
IV	5,37	12,25	19,72	12,26	13,55	24,12	15,20	110,6	122,3	124,0
V	5,89	12,56	19,76	12,28	13,62	24,04	15,09	108,4	121,7	122,9
VI	6,41	12,84	19,82	12,34	13,89	24,43	15,31	108,2	123,3	124,1
VII	6,94	13,10	20,07	12,53	14,25	24,65	15,10	108,8	122,8	120,5
VIII	6,95	13,18	20,21	12,38	14,46	24,92	15,53	109,7	123,3	125,4
IX	6,93	13,27	20,26	12,64	14,50	24,86	15,59	109,3	122,7	122,7
X	6,58	13,17	20,34	12,71	14,57	25,04	14,57	110,6	123,1	123,1
XI	6,43	13,10	20,30	12,71	14,41	25,08	15,93	110,0	123,5	125,3
XII	6,59	13,24	20,34	12,71	14,53	24,93	15,83	109,7	122,6	124,5
2017 I	6,43	13,13	20,32	12,62	x	25,01	x	x	123,0	x
II	6,33	12,99	20,34	12,67	x	25,16	x	x	123,7	x
III	6,40	13,05	20,39	12,72	x	24,97	x	x	122,5	x
IV	7,05	13,44	20,47	12,90	x	25,12	x	x	122,7	x
V	7,23	13,68	20,65	13,11	x	25,25	x	x	122,3	x
VI	7,33	13,74	20,79	13,29	x	25,41	x	x	122,2	x
VII	6,90	13,70	20,79	13,39	x	25,60	x	x	123,1	x
VIII	6,91	13,66	20,81	13,44	x	25,75	x	x	123,7	x
IX	6,90				x	25,93	x	x		x

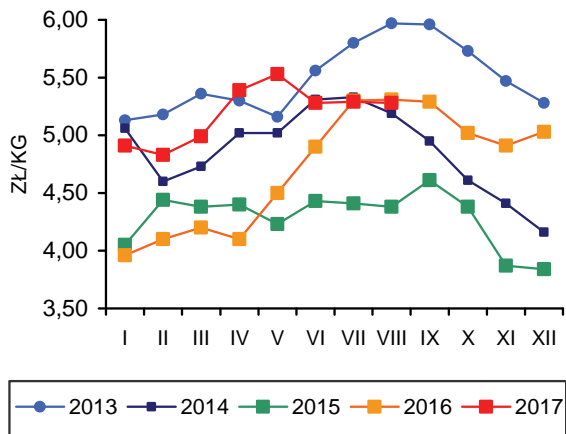
Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

Tab. 4. Rynkowe ceny trzody w Unii Europejskiej (EUR/100 kg wagi poubojowej)

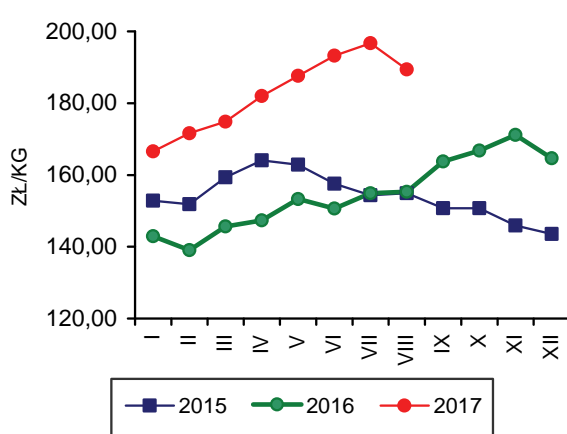
Lata i miesiące	UE-28	Polska	Niemcy	Dania	Ceny w Polsce w % cen w:		
					UE-28	Niemczech	Danii
2016 I	127,45	122,08	132,89	121,82	95,6	91,9	100,2
II	127,66	126,29	133,20	121,81	98,9	94,8	103,7
III	127,29	130,92	131,93	120,13	102,9	99,2	109,0
IV	127,57	127,53	131,85	123,73	100,0	96,7	103,1
V	136,85	136,86	143,89	128,84	100,0	95,1	106,2
VI	151,40	150,30	157,84	140,85	99,3	95,2	106,7
VII	161,54	161,22	168,60	149,63	99,8	95,6	107,7
VIII	163,46	163,28	169,78	147,14	99,9	96,2	111,0
IX	165,64	164,76	172,77	150,90	99,5	95,4	109,2
X	158,01	155,69	161,21	147,49	98,5	96,6	105,6
XI	151,55	149,12	157,48	142,51	98,4	94,7	104,6
XII	153,09	151,47	159,67	146,20	98,9	94,9	103,6
2017 I	151,69	149,99	157,40	141,79	98,9	95,3	105,8
II	152,31	148,98	156,61	141,49	97,8	95,1	105,3
III	156,53	153,49	161,92	143,98	98,1	94,8	106,6
IV	168,85	169,22	176,82	153,96	100,2	95,7	109,9
V	174,01	176,02	182,65	161,56	101,2	96,4	109,0
VI	176,72	178,89	185,64	163,49	101,2	96,4	109,4
VII	172,72	172,26	177,51	158,54	99,7	97,0	108,7
VIII	170,17	169,62	174,74	154,58	99,7	97,1	109,7
IX	165,32	165,27	168,26	151,26	100,0	98,2	109,3
X	154,17	151,59	155,90	143,61	98,3	97,2	105,6

Źródło: Dane Komisji Europejskiej.

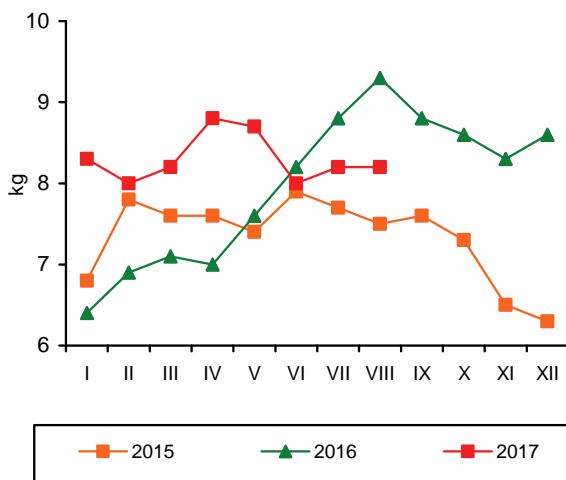
Rys. 1. Ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce

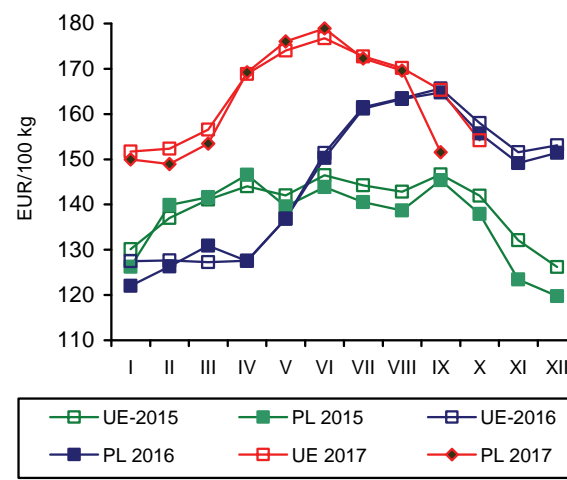
Rys. 2. Miesięczne ceny prosiąt w Polsce

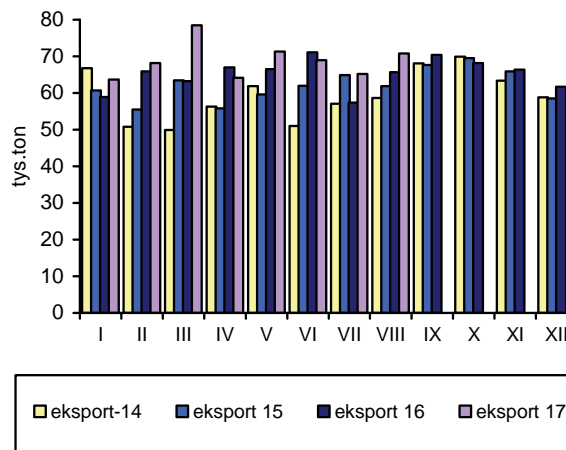
Rys. 3. Ceny żywca wieprzowego wyrażone w kg żyta w Polsce

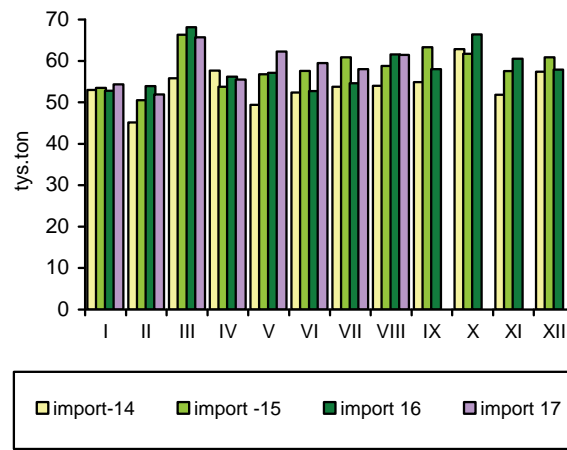
Rys. 4. Przeciętne ceny trzody klasy E w UE (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Rys. 5. Polski eksport produktów wieprzowych

Rys. 6. Polski import produktów wieprzowych

Źródło: GUS, CIHZ, CAAC, Komisja Europejska oraz przeliczenia własne.

Zakłady przemysłu drobiarskiego zatrudniające 50 i więcej stałych pracowników, wytworzyły we wrześniu 2017 r. ok. 225 tys. ton mięsa drobiowego, tj. o 1,3% mniej niż przed miesiącem, ale o 6,6% więcej niż przed rokiem. W okresie dziewięciu miesięcy br. łącznie produkcja mięsa drobiowego w dużych zakładach przemysłowych była o 9,2% większa niż w tym samym okresie przedniego roku. Dynamika ta jest jednak niemal o połowę wolniejsza niż w 2016 r., kiedy wskaźnik wzrostu wyniósł 17,8%. Jest to w dużym stopniu następstwem wystąpienia w Polsce ognisk wirusa grypy ptaków w okresie od grudnia ubiegłego do kwietnia bieżącego roku i wysokiej podaży drobiu na rynku.

Skutkiem grypy ptaków było też spowolnienie przyrostu eksportu. Sprzedaż zagraniczna w okresie ośmiu miesięcy br. była o 8,4%, tj. o prawie 56 tys. ton większa niż przed rokiem. Spowolnienie to jest w dużym stopniu następstwem restrykcji importowych związanych z chorobą, wprowadzonych przez wiele państw spoza UE będących odbiorcami polskiego drobiu. Eksport drobiu stanowił ok. 36% przemysłowej produkcji mięsa drobiowego, podczas gdy jeszcze w końcu pierwszego kwartału br. ok. 42%. Skutkowało to spowolnieniem wzrostu produkcji. Import mięsa drobiowego zwiększył się w okresie ośmiu miesięcy 2017 r. o 24,6%, tj. o ponad 6,6 tys. ton w relacji do analogicznego okresu 2016 r. Nadal jest to jednak niewielki odsetek krajowej konsumpcji.

W okresie dziewięciu miesięcy 2017 r. nieznacznie wzrosły przeciętne koszty paszowe w chowie kurcząt rzeźnych. Petnoporcjowe mieszanki pasz dla kurcząt podrożały o 0,8% w relacji rok do roku. Pasze dla indyków były droższe o 2,1%. We wrześniu 2017 r., w porównaniu z sierpniem, pasze dla kurcząt były średnio o 1,8%, a dla indyków o 2,8% tańsze. Ceny skupu kurcząt były we wrześniu 2017 r. takie same jak w sierpniu, ale o 3,3% przewyższały poziom z poprzedniego roku. W październiku obniżyły się o 0,9% w relacji do września, ale były o 8,5% wyższe niż przed rokiem. Ceny skupu indyków rzeźnych spadły o 1,2% w relacji do sierpnia, ale również były, o 3,6%, wyższe niż w poprzednim roku. W październiku indyki w skupie podrożały o 1,2% w relacji miesiąc do miesiąca i o 4% w relacji rok do roku. W okresie dziesięciu miesięcy br. przeciętna cena skupu kurcząt była o 0,6%, a indyków o 4,1% niższa niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. Średnia relacja cen żywiec/pasza na rynku kurcząt wyniosła w tym okresie 2,72 wobec 2,62 przed rokiem, a na rynku indyków 3,80 wobec 3,82. Opłacalność produkcji

kurcząt poprawiła się, a indyków uległa dalszemu niewielkiemu pogorszeniu.

Przeciętna cena zbytu tuszki kurcząt w zakładach przemysłu drobiarskiego była w październiku br. o 0,2% wyższa niż przed miesiącem, ale o 11,1% niższa niż przed rokiem. Cena zbytu indyków wzrosła w relacji do września o 9,4%, a w relacji do października 2016 r. o 14%.

Średnia miesięczna cena detaliczna kurczęcia patroszonego w okresie styczeń-wrzesień 2017 r. wyniosła 6,97 zł/kg i była o 0,6% wyższa niż w analogicznym okresie poprzedniego roku.

We wrześniu ceny w detalu wzrosły o 3% w porównaniu z rokiem poprzednim. Ceny drobiu w handlu detalicznym rosły więc wolniej niż na rynku mięsny. Wysoka podaż przeciwdziałała wzrostowej tendencji wynikającej z antycypowania przez handel większego popytu konsumentów wynikającego ze wzrostu dochodów ludności.

Korzystne relacje cen polskiego i unijnego drobiu na jednolitym rynku europejskim nieznacznie się pogorszyły. We wrześniu 2017 r. średnia cena sprzedaży mięsa kurcząt w UE o 44% przewyższała polską cenę wyrażoną w euro. Przed rokiem była wyższa o 47,3%. Przeciętna cena sprzedaży tuszek kurcząt w UE wzrosła w tym czasie o 4,1%, podczas gdy w Polsce o 6,5%. Spośród obserwowanych państw członkowskich UE, spadek cen kurcząt patroszonych notowano jedynie w Holandii. W Czechach, Hiszpanii, Francji, Niemczech i na Węgrzech ceny sprzedaży kurcząt wzrosły. Średnio w okresie dziewięciu miesięcy 2017 r. cena unijna była o 47% wyższa od ceny polskiej wyrażonej w euro, co zapewniało dużą przewagę konkurencyjną polskiemu eksporterom.

Według danych GUS, miesięczna konsumpcja mięsa drobiowego na jednego mieszkańca w gospodarstwach domowych w pierwszym kwartale 2017 r. wyniosła średnio 1,55 kg, a wędlin drobiowych 0,18 kg. W drugim kwartale spożycie mięsa wzrosło do 1,56 kg, tj. o 3,3%, a wędlin pozostało na niezmiennym poziomie. W pierwszej połowie roku bezpośrednie miesięczne spożycie mięsa drobiowego wyniosło ok. 1,55 kg na osobę w gospodarstwie domowym, a wędlin 0,18 kg.

**Grzegorz
Dybowski**

Tab. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu powyżej 50 osób (tys. ton)

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017
I	146,0	162,0	174,0	195,0	212,0
II	131,0	142,0	159,0	188,0	196,0
III	148,0	157,0	174,0	198,0	230,0
IV	157,0	169,0	171,0	218,0	209,0
V	151,0	163,0	182,0	196,0	232,0
VI	144,0	145,0	173,0	206,0	228,0
VII	157,0	169,0	174,0	201,0	227,0
VIII	151,0	154,0	165,0	206,0	228,0
IX	150,0	171,0	172,0	211,0	225,0
X	175,0	179,0	201,0	217,0	
XI	162,0	163,0	189,0	220,0	
XII	155,0	156,0	190,0	207,0	
RAZEM	1827,0	1930,0	2124,0	2463,0	

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Wyszczególnienie	Import		Eksport	
	2016	2017	2016	2017
I	2958	4234	72222	86659
II	2743	4700	76211	84049
III	2612	5192	81296	90423
IV	3143	3730	86933	85288
V	4120	4268	85630	95203
VI	2965	4018	86315	96085
VII	4402	3639	83359	89360
VIII	4009	3793	81933	92537
IX	4748		90229	
X	5014		97592	
XI	4614		97405	
XII	5222		84670	
RAZEM	46550		1023795	

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 3. Ceny na rynku kurcząt brojlerów

Miesiące	Mieszanka dla kurcząt pełnoporcjowa grower/finisz (zł/tonę)		Żywiec (skup) (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt) patroszona, z szyją (zł/kg) ^{a, b}		Tuszka (detal) (zł/kg)	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
I	1318	1281	3,14	3,12	6,63	6,76	6,82	6,60
II	1310	1302	3,27	3,28	6,58	6,26	6,64	6,66
III	1290	1300	3,38	3,41	6,55	6,17	6,84	6,94
IV	1278	1304	3,28	3,28	6,45	6,02	6,67	6,89
V	1264	1315	3,48	3,20	6,92	5,82	7,05	6,88
VI	1293	1307	3,44	3,35	6,55	6,10	6,96	6,94
VII	1313	1320	3,55	3,43	6,97	6,06	7,12	7,25
VIII	1300	1303	3,53	3,48	6,83	6,58	7,23	7,26
IX	1288	1279	3,37	3,48	6,33	5,93	7,06	7,27
X	1269		3,18	3,45	6,68	5,94	6,74	
XI	1253		3,10		6,49		6,67	
XII	1265		3,08		6,09		6,45	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca, ^b konfekcjonowane

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, KRDiG i MRiRW.

Tab. 4. Ceny na rynku indyków brojlerów

Wyszczególnienie	Mieszanki dla indyków pełnoporcjowe grower/finisz (zł/szt.)			Żywiec (skup) – indory (zł/kg) ^a			Tuszka (zbyt), (zł/kg) ^a		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
I	1377	1350	1343	6,02	5,91	4,94	8,85	8,83	7,90
II	1395	1331	1369	6,02	5,73	5,05	8,74	8,73	8,20
III	1393	1347	1351	5,97	5,65	5,05	9,68	9,78	8,44
IV	1361	1325	1358	5,99	5,48	5,14	8,75	8,50	8,75
V	1342	1328	1366	5,97	5,38	5,21	8,86	8,85	8,71
VI	1337	1332	1382	5,99	5,36	5,47	8,94	8,67	8,52
VII	1343	1355	1395	5,99	5,17	5,31	8,86	8,10	8,46
VIII	1339	1336	1384	5,96	5,09	5,17	8,97	8,19	8,30
IX	1325	1317	1345	5,94	5,03	5,11	8,96	8,06	8,25
X	1333	1300		5,98	4,97	5,17	8,96	7,91	9,02
XI	1338	1290		5,97	5,01		8,81	8,68	
XII	1350	1311		5,94	5,00		9,84	9,01	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 5. Ceny sprzedaży mięsa kurcząt w wybranych krajach UE (EUR/100 kg)

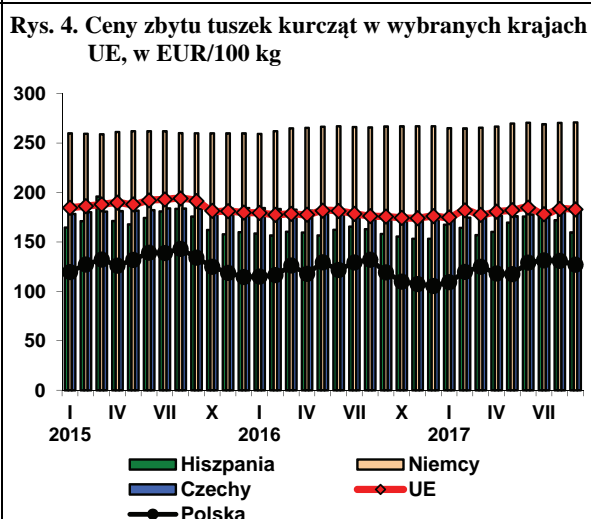
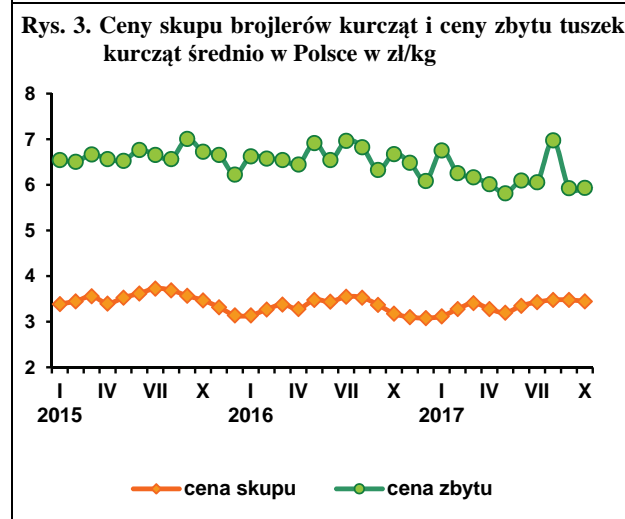
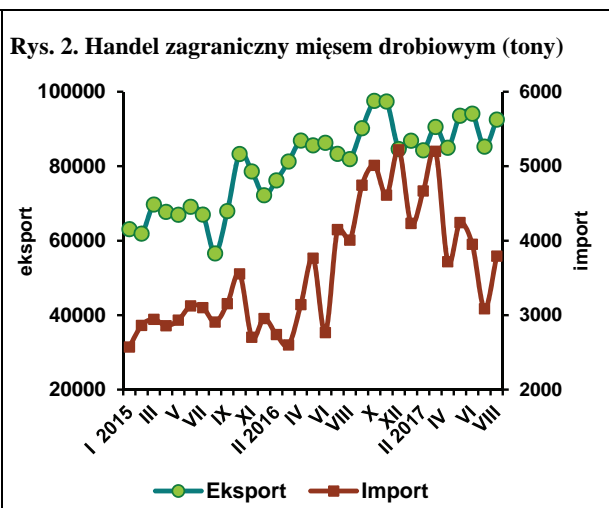
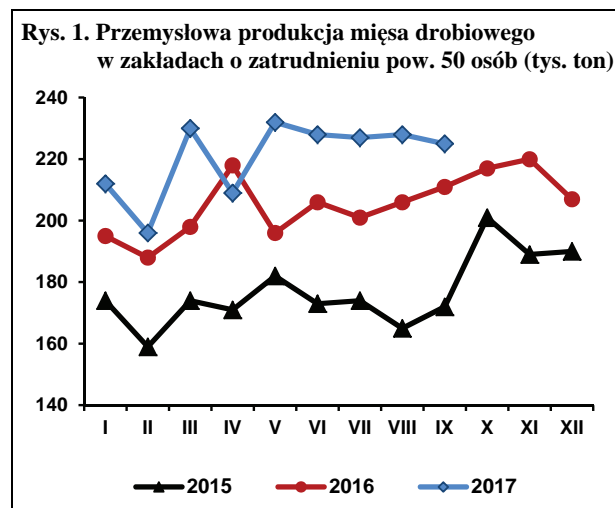
Wyszczególnienie	Polska	Niemcy	Czechy	Węgry	Francja	Holandia	Hiszpania	UE
2015 I	121,10	260,00	178,20	155,60	210,00	196,00	165,00	185,50
II	127,60	259,30	180,20	157,10	214,80	196,00	171,10	186,10
III	132,40	259,00	180,70	157,30	217,70	196,00	171,00	188,00
IV	125,10	261,20	181,21	157,86	220,00	196,00	171,24	187,90
V	131,90	262,00	181,70	154,80	222,00	196,00	167,90	188,10
VI	138,67	262,00	182,30	153,30	225,00	196,00	174,30	192,12
VII	138,98	262,00	183,95	153,92	225,00	201,00	180,93	192,50
VIII	142,74	260,13	183,86	151,94	225,00	201,00	183,58	191,81
IX	132,94	260,00	183,52	151,98	225,00	201,00	175,70	189,31
X	125,02	260,00	183,51	152,47	225,00	198,90	162,16	186,84
XI	118,85	260,00	183,70	150,15	225,00	193,59	157,70	181,58
XII	114,62	260,00	184,36	149,45	225,00	188,10	159,94	179,85
2016 I	115,10	259,32	184,38	149,17	225,00	186,00	158,60	179,56
II	116,51	262,10	183,28	148,55	225,00	186,00	156,73	177,61
III	126,21	265,00	182,71	148,59	225,00	186,00	160,46	179,01
IV	117,85	265,43	181,69	146,45	225,00	186,00	159,55	177,68
V	129,49	266,52	180,98	142,14	225,00	186,00	156,69	181,83
VI	121,68	267,00	178,18	142,80	225,00	186,00	162,25	181,41
VII	129,36	266,32	177,54	140,45	225,00	186,00	165,52	178,59
VIII	132,09	266,00	176,03	141,14	225,00	182,13	163,04	176,24
IX	119,34	266,87	175,33	139,76	225,00	181,20	158,18	175,79
X	109,95	267,00	175,50	142,96	225,06	179,71	155,47	174,55
XI	107,57	267,00	176,10	143,48	229,30	174,33	153,32	174,20
XII	105,62	267,00	174,84	140,08	230,00	171,00	158,25	174,46
2017 I	109,51	265,06	174,73	140,00	230,00	171,00	167,56	176,00
II	119,81	265,00	174,58	142,23	230,00	171,00	164,31	178,47
III	125,04	265,61	174,35	140,86	230,00	171,00	156,94	177,62
IV	118,21	266,70	176,34	143,56	230,00	171,00	160,21	180,74
V	117,48	269,77	176,08	143,51	230,00	171,00	169,53	182,20
VI	129,28	270,63	177,89	145,74	230,00	171,00	175,83	184,92
VII	131,51	269,13	181,45	144,31	230,00	171,00	178,04	178,24
VIII	130,90	270,42	182,71	149,22	230,00	171,00	172,09	183,48
IX	127,09	271,00	182,69	147,37	230,00	171,00	159,74	183,04

Źródło: Dane MRiRW.

Tab. 6. Spożycie mięsa drobiowego i wędlin drobiowych wg budżetów rodzinnych (w kg/1 mieszkańca miesięcznie)

Kwartał	Mięso drobiowe			Wędliny drobiowe		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
I	1,54	1,55	1,55	0,18	0,18	0,18
II	1,51	1,51	1,56	0,17	0,18	0,18
III	1,47	1,55		0,18	0,18	
IV	1,61	1,67		0,17	0,19	

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Dane GUS, MRiRW i MF.

Od sierpnia 2017 r. występuje silna wzrostowa tendencja cen na europejskim rynku jaj, która nasila się w kolejnych miesiącach. W związku z wykryciem w jajach pochodzących głównie z Belgii i Holandii, niedozwolonych substancji i wycofaniem dużych partii takich jaj z handlu detalicznego w wielu krajach UE, szczególnie w Niemczech, Belgii, Holandii i Szwecji, w krótkim czasie wystąpiła luka podażowa na rynku unijnym. Stało się to przyczyną silnego wzrostu cen jaj. Wzrost ten objął także Polskę. W Polsce dodatkowo do braków podażowych przyczyniło się nasilenie się salmonellozy skutkujące przymusowym ubojem części stad towarowych kur niosek. Wzrost cen eksportowych zachęcał też do zwiększania sprzedaży zagranicznej kosztem podaży w kraju.

W październiku 2017 r. średnia miesięczna cena jaj wszystkich klas wagowych, sprzedawanych przez zakłady pakujące, wyniosła 46,17 zł/100 sztuk i była o 30% wyższa niż we wrześniu i o 48% wyższa niż w roku poprzednim. W relacji rok do roku najbardziej, bo aż o 86% podrożały jaja małe, klasy S. Jaja bardzo duże, klasy XL były droższe o 52%, jaja średnie, klasy M zdrożały o 25%, a jaja duże, klasy L o 43%. W relacji miesiąc do miesiąca, w październiku br. również silnie podrożały jaja wszystkich klas wagowych. Najbardziej jaja klasy S (o 36,2%) i klasy L (o 25,4%). Ceny jaj średnich, klasy M wzrosły o 14,5%, a bardzo dużych, klasy XL o 23%. W okresie od stycznia do października 2017 r. przeciętna miesięczna cena jaj sprzedawanych przez zakłady pakujące była wyższa o 8,7% niż w analogicznym okresie 2016 r.

Przeciętne ceny przemysłowych mieszanek pasz pełnoporcjowych dla kur niosek w okresie dziewięciu miesięcy br. były zbliżone do notowanych w analogicznym okresie przed rokiem, natomiast ceny płacone producentom jaj wzrosły w tym czasie o 22%. Opłacalność produkcji jaj, która w 2016 r. kształtowała się na bardzo niskim poziomie, w bieżącym roku uległa więc znaczącej poprawie.

Ceny skupu jaj przeznaczonych do przetwórstwa przemysłowego wzrosły w październiku 2017 r. do 7298 zł/t, tj. o 63% w relacji miesiąc do miesiąca, a w relacji rok do roku były wyższe o 165%. Tak wysokie ceny na rynku jaj przerobowych muszą skutkować zmniejszeniem produkcji przetworów jajecznych ze względu na wysokie koszty surowcowe.

Przeciętna miesięczna cena detaliczna jaj konsumpcyjnych w okresie styczeń-wrzesień 2017 r. była o ok. 4% wyższa niż w analogicznym okresie 2016 r. We wrześniu jaja w detalu sprzedawane były średnio po 0,52 zł/sztukę - podobnie jak w sierpniu, ale była to cena o 6,1% wyższa niż przed rokiem. Mimo, że zmiany cen jaj w detalu były znacznie łagodniejsze niż w poprzednich ogniwach łańcucha dystrybucyjnego, jaja stały się relatywnie drogim źródłem białka zwierzęcego.

W sierpniu 2017 r. sprzedano za granicą o 18,4% mniej jaj w skorupkach, ale o 19,4% więcej przetworów z jaj niż w tym samym miesiącu 2016 r. Zmniejszenie eksportu jaj świeżych to w dużym stopniu efekt grypy ptaków i dużej jeszcze podaży jaj w całej UE w pierwszej połowie roku. Polska nie wykazuje na rynku jaj przewagi cenowej, jaką ma na rynku mięsa drobiowego. Niektórzy importerzy zamykający rynki dla polskich jaj w skorupkach wskutek wirusa grypy ptaków nie objęli restrykcjami produktów poddanych obróbce termicznej, stąd wzrost eksportu przetworów z jaj. W relacji rok do roku import jaj świeżych zwiększył się w okresie styczeń-sierpień 2017 r. o 1,4%, a przetworzonych o 9,8%. Eksport jaj w skorupkach był o 21,2% mniejszy, a przetworów z jaj o 8,4% większy.

W skali całego 2016 r. spożycie jaj w gospodarstwach domowych nie uległo zmianie w porównaniu z rokiem poprzednim, było jednak o 2,2% niższe niż w 2015 r. W pierwszym kwartale br. konsumpcja bezpośrednia jaj wyniosła 12,6 sztuki na osobę i była taka sama jak w analogicznym okresie 2016 r. W drugim kwartale wyniosła 12,05 sztuki na osobę, tzn. była aż o 11% większa niż przed rokiem. Spożycie jaj w gospodarstwach domowych w pierwszej połowie br. wzrosło o 5,2%. W drugim półroczu, ze względu na wzrost cen, należy spodziewać się spadku tego spożycia.

Tab. 1. Handel zagraniczny jajami i przetworami z jaj (tony)

Miesiące	Jaja świeże				Przetwory z jaj			
	Import		Eksport		Import		Eksport	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
I	1403	2274	24131	19136	383	589	1655	2331
II	1097	1851	22617	16572	530	876	2224	2279
III	1646	1985	22399	15658	396	745	2271	2597
IV	1704	1385	19164	14860	382	331	2062	2155
V	1590	1514	21546	18263	603	537	2836	2625
VI	1776	1519	18793	15824	554	387	2313	2196
VII	1921	1174	18576	15233	707	363	1631	1856
VIII	1762	1384	18420	15032	637	777	1997	2385
IX	1307		16709		818		2125	
X	1445		18178		769		2445	
XI	1853		17930		493		2629	
XII	1985		18434		426		2310	
RAZEM	19489		236897		6698		26498	

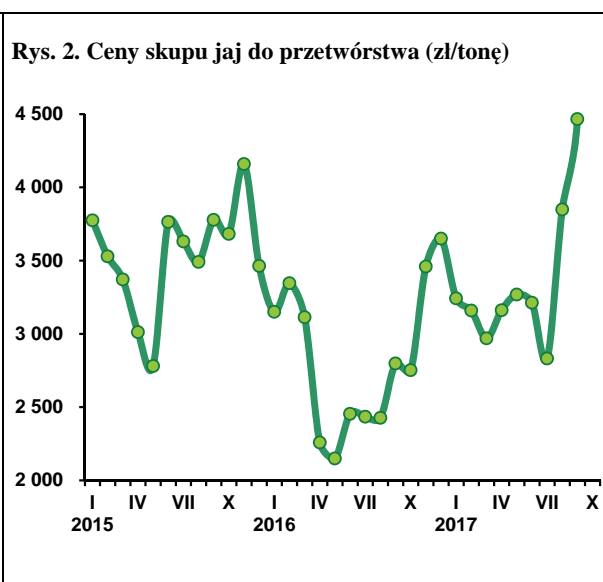
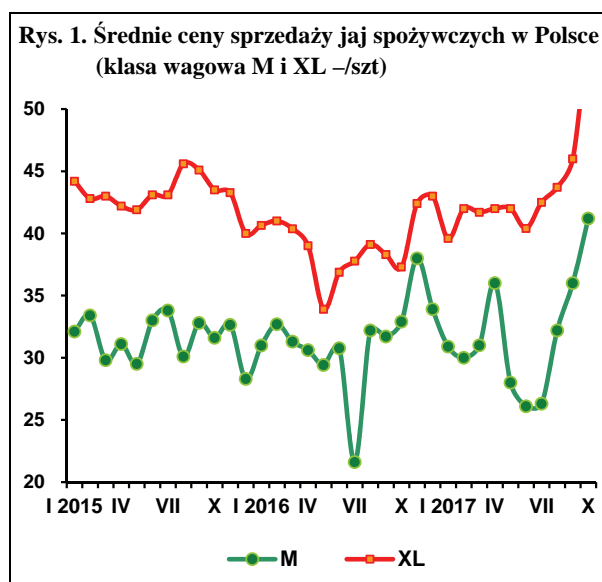
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 2. Ceny sprzedaży jaj klasy A w zakładach pakujących (zł/100 szt.)^a

Miesiące	XL		L		M		S	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
I	40,64	39,60	34,64	34,90	30,99	30,90	30,06	24,00
II	41,00	42,00	36,69	34,00	32,70	30,00	23,66	25,00
III	40,38	41,70	35,23	33,00	31,29	31,00	28,62	30,00
IV	39,01	42,00	33,13	40,50	30,61	36,00	26,01	26,00
V	33,91	42,00	33,13	32,00	29,42	28,00	23,03	23,00
VI	36,88	40,40	31,29	31,90	30,77	26,10	24,90	23,90
VII	37,78	42,50	29,42	31,80	21,61	26,30	18,92	21,30
VIII	39,12	43,70	33,14	36,70	32,20	32,20	24,30	22,80
IX	38,30	46,00	36,50	39,00	31,70	36,00	25,70	27,90
X	37,30	56,60	34,10	48,90	32,90	41,20	20,40	38,00
XI	42,40		38,40		38,00		28,99	
XII	43,00		35,70		33,90		30,60	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Dane MRiRW.

W 2017 r. ceny jagniąt charakteryzują się wyjątkowo zmiennymi tendencjami. W I kwartale przeciętna cena jagniąt w UE-28 była o 7% niższa niż rok wcześniej, ale w II kwartale o 1% wyższa. W III kwartale 2017 r. cena jagniąt wyniosła 574 EUR/100 kg i była o 1% niższa niż rok wcześniej. W październiku, a więc w pierwszym miesiącu czwartego kwartału wyniosła ona 618,3 EUR/100 kg i była taka sama jak rok wcześniej. Z kolei ceny owiec ciężkich do połowy roku charakteryzowały się tendencją spadkową, zaś w drugiej połowie roku zaczęły rosnąć. W I kwartale przeciętna cena owiec ciężkich była niższa niż w I kwartale 2016 r. o 11%, a w drugim kwartale taka sama jak przed rokiem. W III kwartale cena owiec ciężkich w UE-28 wyniosła 505 EUR/100 kg wagi poubojowej i była o 3% wyższa niż w III kwartale 2016 r. W październiku wyniosła ona 489 EUR/100 kg i była o 4% wyższa niż przed rokiem.

Geny polskich owiec wyrażone w euro zmieniały się w tym samym kierunku, co średnie ceny owiec ciężkich w UE-28, ale ich zmiany były znacznie mniejsze. W I kwartale 2017 r. przeciętna cena owiec ciężkich w Polsce wyniosła 358 EUR/100 kg i była o 2% niższa niż w I kwartale 2016 r. W II kwartale wyniosła ona 362 EUR/100 kg i była o 0,2% niższa niż rok wcześniej. W III kwartale cena polskich owiec wyniosła 354 EUR i była o 0,3% wyższa niż w III kwartale 2016 r. W październiku wyniosła ona 353 EUR/100 kg i była o 0,6% wyższa niż w październiku 2016 r.

W pierwszej połowie roku zmiany cen polskich owiec wyrażone w złotych były zgodne, co do kierunku ze zmianami cen wyrażonych w euro. Cena skupu żywca baraniego wyniosła w I kwartale 2017 r. 6,62 zł/kg i była o 6% niższa niż rok wcześniej. W II kwartale cena ta

była taka sama jak przed rokiem (6,61 zł/kg). Podobne zmiany dotyczyły cen notowanych w Zintegrowanym Systemie Rolniczej Informacji Rynkowej. Przeciętna cena zakupu owiec w I kwartale 2017 r. była niższa o 2,5%, a w II wyższa o 2,6% niż w porównywalnych okresach roku poprzedniego. W III kwartale nastąpił rozdźwięk między cenami skupu a cenami notowanymi w ZSRIR. Cena skupu wynosząca 5,88 zł/kg była o 19% niższa niż przed rokiem, zaś przeciętna cena zakupu owiec (ZSRIR) była wyższa o 2,6%. Jedynym wytłumaczeniem tego jest odmienna struktura skupowanych owiec.

Komisja Europejska, w uaktualnionej prognozie z marca przewiduje, że w 2017 r. przeciętna cena skupu owiec ciężkich może w UE-28 wynieść 485 EUR/100 kg. Oznaczałoby to spadek ceny w stosunku do poprzedniego roku o ok. 5%. Na tej podstawie sądzić by należało, że pomimo rocznego wzrostu tych cen w III kwartale i w październiku ceny te w końcu roku powrócą do tendencji spadkowej. Z obserwacji rynku wynika, że bardziej prawdopodobny jest jednak wzrost tych cen w ostatnim kwartale. W Polsce zmiany cen będą dodatkowo kształtowane przez kurs złotego względem euro. Biorąc pod uwagę, że w grudniu 2016 r. złoty był wyjątkowo słaby, to mogąca nastąpić roczna aprecjacja złotego nie będzie sprzyjała wzrostowi cen.

**Danuta
Zawadzka**

Tab. 1. Produkcja baraniny w Polsce (w tonach wagi poubojowej)

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	Zmiana w % 2016/2015
I półrocze	928	609	735	121
II półrocze	876	478	531	111
Rok	1 804	1 087	1 266	116

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Polski handel zagraniczny żywcem i mięsem baranin w ekwiwalencie mięsa (tony)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Eksport 2015	130,5	94,2	284,5	178,7	150,8	135,5	125,5	78,9	66,2	62,1	68,6	147,6	1523
2016	74,1	88,2	116,8	261,3	132,9	43,0	90,5	46,7	x	x	x	x	x
miesiąc roku poprzedniego = 100	56,8	93,6	41,1	146,2	88,1	31,7	70,5	59,2	x	x	x	x	x
Import 2015	41,5	108,9	131,1	143,2	110,8	115,9	123,2	40,9	86,4	41,4	75,3	44,0	1063
2016	107,1	86,3	149,8	122,4	98,4	40,3	74,9	84,9	x	x	x	x	x
miesiąc roku poprzedniego = 100	258,1	79,2	114,3	85,5	88,8	34,8	60,8	207,6	x	x	x	x	x

Źródło: Dane MF.

Tab. 3. Przeciętne ceny skupu owiec w Polsce (w zł/kg wagi żywej)

Lata	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
2015/2016	6,98	7,05	6,50	8,01	6,48	5,97	8,59	5,86	6,89	7,10	7,96	6,45
2016/2017	7,29	6,75	6,52	7,56	6,20	6,26	7,39	7,45	6,09	6,28	5,79	6,00
miesiąc roku poprzedniego = 100	104,4	95,7	100,3	94,4	95,7	104,9	86,0	127,1	88,4	88,5	72,7	93,0

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Średnie ceny zakupu owiec żywych w Polsce

Wyszczególnienie	zł/kg		EUR/kg	
	cena za wagę żywą	cena za wagę poubojową	cena za wagę żywą	cena za wagę poubojową
VI 2016	7,9	17,2	1,80	3,83
VII	7,7	16,7	1,76	3,74
VIII	7,7	16,7	1,78	3,78
IX	7,6	16,5	1,76	3,74
X	7,6	16,5	1,76	3,74
XI	7,5	16,3	1,70	3,61
XII	8,3	18,0	1,90	4,12
I 2017	7,8	16,6	1,81	3,85
II	7,7	16,3	1,78	3,79
III	7,8	16,6	1,84	3,92
IV	8,1	17,6	1,67	4,13
V	7,9	17,1	1,87	4,07
VI	7,7	16,8	1,82	3,98
VII	7,4	16,0	1,74	3,76
VIII	7,6	16,5	1,78	3,86
IX	7,5	16,2	1,76	3,83

Źródło: Dane Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW oraz przeliczenia własne.

Tab. 5. Przeciętne ceny detaliczne udźca baraniego w Polsce (zł/kg)

Lata	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
2015/2016	52,40	54,08	54,47	55,18	54,51	54,90	55,73	55,46	55,35	55,14	55,43	54,38
2016/2017	54,95	55,17	54,94	55,04	54,35	53,10	53,55	54,38	55,02	55,36	55,01	54,12
miesiąc roku poprzedniego = 100	104,9	102,0	100,9	99,7	99,7	96,7	96,1	98,1	99,4	100,4	99,2	99,5

Źródło: Dane GUS.

Tab. 6. Przeciętne ceny jagniąt w UE-28 i we Włoszech (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
UE-28												
2015/2016	639,2	635,5	619,3	604,4	575,8	578,8	562,1	544,9	543,9	555,6	585,2	598,9
2016/2017	620,5	623,7	619,1	621,5	554,0	512,7	541,7	555,7	562,7	541,4	561,9	618,3
miesiąc roku poprzedniego = 100	97,1	98,1	100,0	94,4	96,2	88,6	96,4	102,0	103,5	97,4	96,0	103,2
Włochy												
2015/2016	659,2	663,9	657,5	596,3	552,3	594,0	530,1	517,7	539,9	572,1	578,2	601,7
2016/2017	633,6	616,0	588,8	527,2	492,3	513,7	627,5	578,4	625,3	607,6	617,5	555,3
miesiąc roku poprzedniego = 100	96,1	92,8	89,6	88,4	89,1	86,5	118,4	111,7	120,8	106,2	106,8	92,3

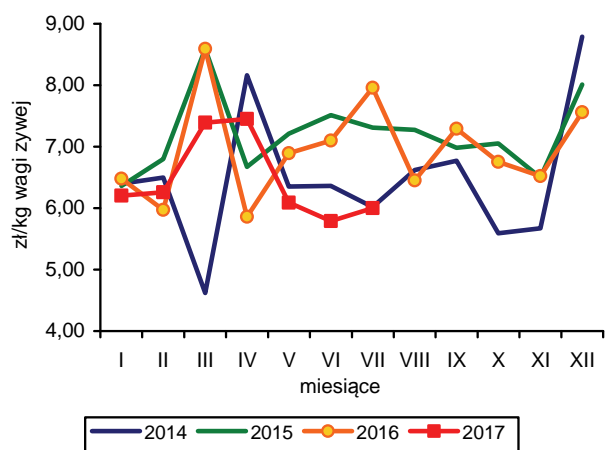
Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab.7. Przeciętne ceny owiec ciężkich w UE-28 i w Wielkiej Brytanii (EUR/100 kg wagi poubojowej)

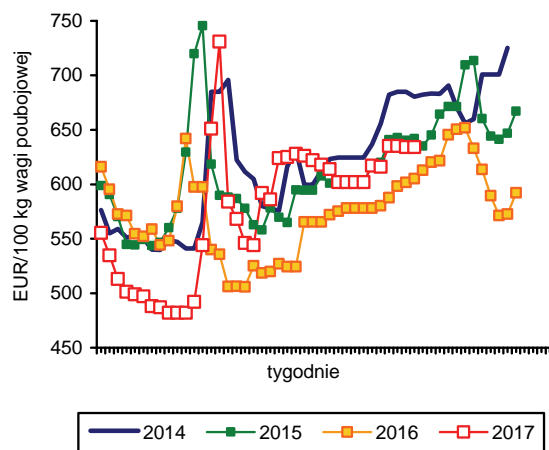
Lata	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
UE-28												
2015/2016	477,0	495,1	498,9	508,3	520,2	531,7	526,2	522,1	504,3	491,8	493,6	489,4
2016/2017	469,0	468,8	478,7	461,1	455,3	470,6	491,5	523,4	541,9	528,9	504,8	482,3
miesiąc roku poprzedniego = 100	98,3	94,7	96,0	90,7	87,5	88,5	93,4	100,2	107,5	107,5	102,3	98,5
Wielka Brytania												
2015/2016	455,4	484,9	500,6	511,8	536,7	546,6	529,6	549,9	525,6	496,3	483,2	471,9
2016/2017	430,6	438,4	454,8	440,7	448,3	466,5	484,5	535,0	559,6	510,1	469,9	429,0
miesiąc roku poprzedniego = 100	94,6	90,4	90,9	86,1	83,5	85,3	91,5	97,3	106,5	102,8	97,3	90,9

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

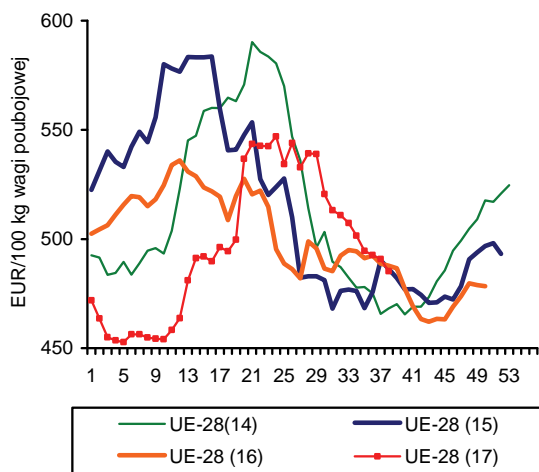
Rys. 1. Ceny skupu żywca baraniego w Polsce w zł/kg

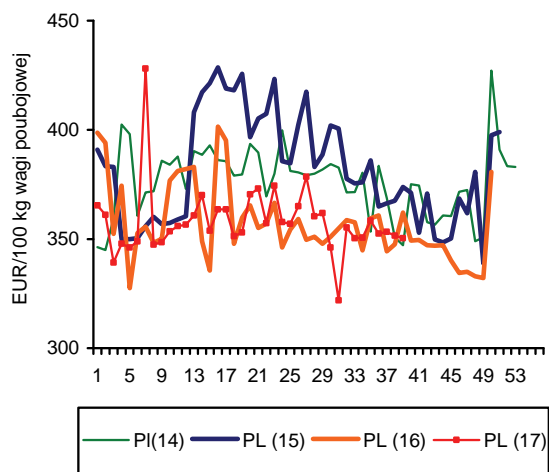
Rys. 2. Ceny jagniąt we Włoszech

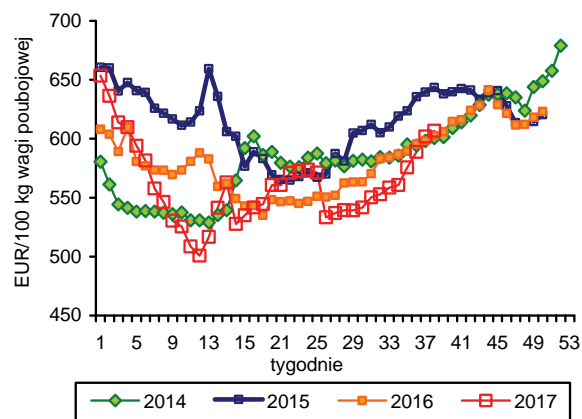
Rys. 3. Tygodniowe ceny owiec ciężkich w UE-28

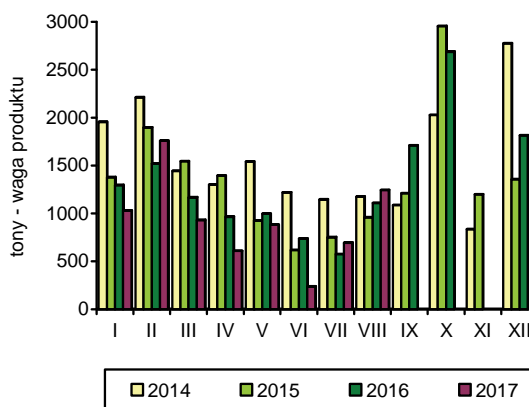
Rys. 4. Tygodniowe ceny owiec ciężkich w Polsce

Rys. 5. Ceny jagniąt w UE-28

Rys. 6. Import baraniny i jagnięciny z Australii przez kraje UE-28

Źródło: GUS, Komisja Europejska, MAF, AFFA.

W okresie styczeń-wrzesień 2017 r. połowy ryb na Bałtyku wyniosły 109,0 tys. ton i były o 7,2% niższe niż w analogicznych miesiącach roku poprzedniego. Zwiększyły się połowy szprotów (o 12,5% do 62,5 tys. ton) oraz łososi (2-krotnie do 4,1 tys. sztuk), a wyładunki pozostałych ważniejszych gatunków ryb były niższe niż przed rokiem. Połowy dorszy obniżyły się o 37,1% do 4,6 tys. ton, storni o 26,3% do 9,5 tys. ton, a śledzi o 16,4% do 27,9 tys. ton. Wykorzystanie kwot połowowych na koniec września 2017 r. wyniosło: dla szprotów 82,4%, dla śledzi 51,1%, dla dorszy 43,7%, a dla łososi 31,2%.

W okresie styczeń-sierpień 2017 r. produkcja ryb, przetworów rybnych i owoców morza w dużych zakładach przemysłu rybnego (zatrudnienie powyżej 49 osób) wyniosła 277,0 tys. ton i była o 1,3% niższa niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Zmniejszyła się przede wszystkim produkcja ryb wędzonych (o 21,2% do 45,8 tys. ton), w tym wędzonych łososi o 13,7% do 32,9 tys. ton. Produkcja wyrobów wysokoprzetworzonych (konserw, prezerw, marynat, wyrobów garmazeryjnych i pozostałych przetworów) zwiększyła się o 2,7% do 144,4 tys. ton. Podstawowym gatunkiem wykorzystywanym w przetwórstwie pogłębionym były tradycyjnie śledzie (65,8 tys. ton, spadek o 0,5%). Produkcja świeżych i chłodzonych filetów z ryb morskich zwiększyła się o 3,4% do 37,9 tys. ton, mrożonych filetów z ryb morskich o 8,9% do 21,3 tys. ton, a całych mrożonych ryb morskich o 6,4% do 14,9 tys. ton.

W okresie styczeń-sierpień 2017 r. eksport ryb, owoców morza oraz ich przetworów wyniósł 314,7 tys. ton, o wartości 5,32 mld zł i był odpowiednio o 2,8 i 10,0% większy niż w analogicznych miesiącach roku poprzedniego. Zwiększyła się wartość eksportu wszystkich podstawowych grup produktów: ryb wędzonych, suszonych i solonych o 7,5% do 1,99 mld zł, filetów i mięsa z ryb o 12,7% do 1,49 mld zł oraz przetworów i konserw o 6,6% do 1,33 mld zł. W ujęciu gatunkowym największą wartość wywozu miały łososie (3,00 mld zł, wzrost o 17,0%), śledzie (421 mln zł, spadek o 3,7%) oraz dorsze (300 mln zł, spadek o 14,8%). Wolumen importu sektora rybnego wyniósł w okresie styczeń-sierpień 2017 r. 344,4 tys. ton i był taki sam jak przed rokiem. Wartość importu zwiększyła się natomiast o 5,9% do 5,48 mld zł. Ceny importowe większości gatunków ryb były wyższe niż przed rokiem, z wyjątkiem mintajów. Import łososi zwiększył się o 3,6% do 97,1 tys. ton, a jego wartość o 12,2% do 2,88 mld zł, makreli odpowiednio o 17,9 i 29,8% do 31,8 tys. ton i 189 mln zł, a mintajów o 10,1 i 3,7% do 26,0 tys. ton i 238 mln zł. Mniejszy niż przed rokiem był natomiast przywóz śledzi (o 13,4% do 47,3 tys. ton oraz dorszy (o 4,2% do 33,7 tys. ton).

Wydatki na zakup śledzi zmniejszyły się w mniejszym stopniu (o 9,2% do 377 mln zł), a za dorsze zwiększyły się o 5,3% do 488 mln zł.

W 2017 r. utrzymuje się tendencja wzrostowa cen detalicznych ryb, owoców morza oraz ich przetworów. W okresie styczeń-wrzesień br., w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego, produkty rybne podrożały przeciętnie o 4,1%, natomiast w relacji wrzesień 2017 r. do grudnia 2016 r. tempo wzrostu ich cen było zdecydowanie niższe i wyniosło 1,7%. Wzrost cen detalicznych ryb i owoców morza w okresie styczeń-wrzesień 2017 r. był o 0,3 pkt. proc. wyższy od wzrostu cen żywności i napojów bezalkoholowych, ale o 0,7 pkt. proc. niższy niż głównego substytutu, jakim jest mięso i jego przetwory. Ryby potaniały w tym okresie względem silnie drożejącego mięsa wieprzowego, (wzrost cen o 10,0%), a podrożały wobec mięsa drobiowego (wzrost cen o 0,7%). W okresie trzech kwartałów 2017 r. najbardziej podrożały ryby i owoce morza suszone, wędzone lub solone (o 7,4%) oraz ryby świeże i chłodzone (o 5,8%). Ceny pozostałych grup produktów rybnych wzrosły o 1,4-2,0%.

Według badań budżetów gospodarstw domowych, w I półroczu 2017 r. nastąpił spadek konsumpcji większości produktów rybnych, z wyjątkiem mrożonych owoców morza (wzrost o 42,9% do 0,02 kg/osobę w wadze produktu). Spożycie ryb świeżych lub chłodzonych zmniejszyło się o 11,4% do 0,33 kg/osobę, ryb mrożonych o 3,0% do 0,61 kg/osobę, ryb i owoców morza suszonych, wędzonych i solonych o 12,5% do 0,55 kg/osobę, a świeżych lub chłodzonych owoców morza o 27,8% do 0,01 kg/osobę¹. W I półroczu 2017 r. średnie wydatki gospodarstw domowych na zakup produktów rybnych wyniosły 49,92 zł/osobę i były o 2,5% wyższe niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Dominujące znaczenie miała grupa pozostałych przetworów z ryb i owoców morza z udziałem 36,4%. Na ryby suszone, wędzone i solone przeznaczano 22,8% wydatków ogółem, a na ryby mrożone 21,8%. Udział wydatków na owoce morza świeże, chłodzone lub mrożone był niewielki i wynosił 2,0%.

1. Badania GUS nie obejmują wielkości (z przyczyn metodologicznych) spożycia największej grupy produktów – „pozostałe przetwory z ryb i owoców morza”, a oceny zmian popytu na te produkty możliwe są jedynie w ujęciu wartościowym.

**Krzysztof
Hryszko**

Tab. 1. Połowy ryb bałtyckich (tony, sztuki)

Miesiące	tony						sztuki	
	szprot	śledź	dorsz	plaskie	pozostałe	razem	troć wędrowna	łoś bałtycki
2013 I-XII	80 986	23 589	12 502	11 863	4 951	133 891	29 402	5 277
2014 I-XII	58 575	28 137	11 895	12 640	7 072	118 313	30 921	3 108
2015 I-XII	64 173	39 714	13 611	9 440	7 581	134 515	31 783	3 745
2016 I-XII	60 046	44 047	10 359	15 080	9 162	138 694	42 398	3 623
2016 VIII	563	2 427	143	377	1 870	5 380	1 801	23
IX	1 785	5 193	780	649	1 003	9 410	476	37
X	1 230	3 133	865	645	486	6 359	232	14
XI	1 617	4 351	1 103	780	219	8 070	1 002	103
XII	1 584	3 192	1 095	727	161	6 759	1 827	1 573
2017 ^{a,b} I	7 268	2 600	637	1 997	96	12 598	4 404	380
II	10 763	1 770	368	2 103	105	15 109	6 037	404
III	23 104	5 128	754	2 197	306	31 489	9 792	612
IV	11 547	2 369	575	679	645	15 815	9 406	1 017
V	6 411	2 848	859	782	1 412	12 312	5 191	1 558
VI	1 327	2 126	553	461	646	5 113	133	12
VII	466	2 877	200	499	378	4 420	1 375	38
VIII	222	3 947	147	504	483	5 303	1 099	21
IX	1 430	4 229	499	305	382	6 845	1 260	22
Wskaźnik zmian (%)								
<u>IX 2017</u> <u>IX 2016</u>	80,1	81,4	64,0	47,0	38,1	72,7	264,7	59,5
<u>I-IX 2017</u> <u>I-IX 2016</u>	112,5	83,6	62,9	73,7	53,7	92,8	98,4	210,2

^a dane nieostateczne, ^b stan bazy na dzień 08.11.2017 r.

Źródło: Morski Instytut Rybacki na podstawie danych MGMiŻŚ.

Tab. 2. Produkcja ryb i produktów rybnych (tony)^a

Miesiące	Filety z ryb morskich świeże lub chłodzone	Ryby, filety oraz mięso z ryb mrożone	Ryby solone, suszone i wędzone	Przetwory i konserwy rybne				Razem
				razem	w tym			
					śledzie	sardynki i szproty	makrele	
2013 I-XII	8 370	93 081	92 340	194 880	97 542	13 388	9 285	388 671
2014 I-XII	9 012	76 394	89 459	199 756	97 134	11 997	10 403	374 621
2015 I-XII	20 042	60 499	94 385	212 490	101 076	14 158	11 750	387 483
2016 I-XII	59 309	64 214	100 322	224 047	108 641	13 861	14 362	447 892
2016 VIII	4 762	4 874	7 479	17 469	8 323	863	1 124	34 584
IX	5 337	6 052	7 424	19 134	9 207	1 162	1 332	37 947
X	5 890	5 580	8 287	20 699	10 173	1 214	1 314	40 456
XI	6 022	6 312	9 563	21 457	10 820	1 195	1 259	43 354
XII	5 371	6 333	11 437	22 222	12 293	1 280	1 563	45 363
2017 I	4 424	5 237	6 406	17 680	7 774	1 247	1 432	33 747
II	4 119	5 099	6 881	20 070	10 051	1 305	1 470	36 169
III	4 759	9 106	7 888	22 583	10 824	1 331	1 584	44 336
IV	5 094	6 461	7 027	17 205	7 418	1 121	1 446	35 787
V	4 608	4 072	6 014	17 029	7 033	1 107	1 237	31 723
VI	4 713	4 427	5 458	17 475	6 978	1 312	1 252	32 073
VII	4 366	3 645	5 958	13 656	6 833	624	869	27 625
VIII	5 846	4 748	6 303	18 677	8 877	923	1 221	35 574
Wskaźnik zmian (%)								
<u>VIII 2017</u> <u>VIII 2016</u>	122,8	97,4	84,3	106,9	106,7	107,0	108,6	102,9
<u>I-VIII 2017</u> <u>I-VIII 2016</u>	103,4	107,2	81,6	102,7	99,5	99,6	118,2	98,7

^a dane miesięczne o produkcji wytworzonej pochodzą od tzw. dużych jednostek przemysłowych i nieprzemysłowych, zatrudniających 50 osób i więcej, które złożyły sprawozdania

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Handel zagraniczny rybami i produktami (tys. ton)^a

Miesiące	Eksport ^b					Import				
	razem	przetwory i konserwy	filety i mięso	ryby solone, suszone i wędzone	ryby mrożone	razem	filety i mięso	ryby mrożone	przetwory i konserwy	ryby świeże lub chłodzone
2013 I-XII	407,4	115,7	65,8	52,9	89,4	504,9	188,2	96,0	42,6	139,8
2014 I-XII	380,8	119,1	68,9	53,5	71,8	532,5	187,1	96,2	47,2	161,2
2015 I-XII	440,7	126,2	73,2	55,4	83,4	533,3	182,9	87,7	48,5	176,1
2016 I-XII	469,6	135,6	78,3	59,1	85,2	569,1	199,9	104,0	45,4	176,2
2016 VIII	29,0	10,5	5,5	4,5	3,0	43,7	13,8	7,2	3,5	15,9
IX	37,0	11,4	7,6	4,7	5,2	53,3	19,2	8,9	4,1	16,8
X	36,5	11,8	6,9	5,2	5,2	57,6	20,8	11,8	4,0	16,7
XI	44,3	12,3	7,3	6,1	9,4	61,4	22,4	9,4	4,9	19,3
XII	45,6	12,8	6,8	7,3	11,1	51,7	19,5	8,0	5,1	13,9
2017 ^c I	39,4	10,7	6,3	4,5	9,3	43,8	15,4	9,8	3,3	12,1
II	40,7	12,3	6,6	4,5	7,6	48,1	17,4	11,8	3,9	11,3
III	56,4	13,1	8,3	5,4	8,4	52,1	18,6	10,6	4,6	14,0
IV	44,2	10,0	7,0	4,4	5,9	38,6	10,9	8,2	3,2	12,5
V	43,9	11,3	6,6	4,1	8,6	42,1	12,2	9,6	3,6	13,0
VI	31,5	11,0	5,9	3,6	6,2	37,5	10,9	8,5	3,1	11,6
VII	28,2	9,1	4,8	3,7	6,3	34,7	10,5	6,4	3,1	11,3
VIII	30,5	10,9	6,2	3,9	4,8	47,6	15,0	7,9	3,6	17,0
Wskaźnik zmian (%)										
VIII 2017 / VIII 2016	105,0	103,8	111,9	86,3	159,2	108,8	108,0	110,1	100,7	106,9
I-VIII 2017 / I-VIII 2016	102,8	101,5	103,8	94,8	105,3	99,8	93,9	110,4	103,9	94,0

^a wskaźniki zmian obliczone na danych o większej dokładności; ^b z eksportem burtowym; ^c dane wstępne

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF (Ministerstwo Finansów).

Tab. 4. Ceny ryb w imporcie (zł/kg)

Miesiące	Filety ze śledzia 03049923 ^b		Mrożona makreła 03035410 ^b			Filety mrożone			Łosoś świeży 03021400 ^b	Konserwy z tuńczyka 160414 ^b
						mintaj 03047500 ^b	panga 03046200 ^b	morszczuk 03047415 ^b		
	Norwegia	Islandia	Holandia	W. Owce	Norwegia	Chiny	Wietnam	Argentyna	Norwegia	Filipiny
2013 I-XII	6,29	6,31	5,37	5,66	5,41	6,42	5,74	11,53	22,10	15,41
2014 I-XII	5,61	5,90	5,01	5,29	5,14	6,70	5,89	11,51	21,12	12,05
2015 I-XII	6,27	6,17	4,42	5,35	4,75	7,96	6,90	13,88	20,26	14,77
2016 I-XII	7,98	7,62	4,82	5,57	5,00	7,77	6,12	13,94	27,54	13,82
2016 VIII	7,92	7,76	4,54	5,68	4,93	8,15	5,77	14,24	25,69	14,09
IX	7,85	8,24	4,59	5,46	-	7,62	5,27	13,31	25,26	15,28
X	7,84	8,33	4,89	5,69	4,22	6,99	5,58	13,79	28,29	15,87
XI	8,45	8,31	5,19	5,76	5,34	6,28	5,39	13,58	29,17	16,04
XII	8,31	8,31	5,45	5,84	5,77	7,43	6,15	14,22	32,12	12,16
2017 ^a I	8,34	8,22	5,45	5,02	5,57	7,99	6,45	14,74	33,48	17,68
II	8,53	7,83	5,27	5,62	5,39	8,28	5,83	14,30	30,18	17,03
III	7,84	7,21	5,26	5,29	5,29	7,81	6,05	13,70	28,21	15,06
IV	7,98	7,27	4,95	5,18	5,17	7,39	6,43	13,56	28,38	16,14
V	7,22	7,04	5,20	5,26	5,47	8,72	5,89	13,32	28,87	-
VI	6,89	6,22	5,37	4,95	2,71	7,21	6,98	12,03	28,96	15,65
VII	5,93	5,61	5,16	5,08	5,15	7,46	5,76	12,70	28,35	15,16
VIII	6,22	4,98	4,94	4,86	4,99	7,74	6,06	12,31	25,94	15,59
Wskaźnik zmian (%)										
VIII 2017 / VIII 2016	78,5	64,1	108,8	85,5	101,2	95,0	105,1	86,5	101,0	110,6
I-VIII 2017 / I-VIII 2016	92,6	98,2	111,1	98,1	101,4	93,9	92,1	95,9	107,7	116,4

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie MF.

Tab. 5. Ceny ryb w eksporcie (zł/kg)

Miesiące	Przetwory ze śledzi 16041291 ^b	Filety z dorsza 03047190 ^b			Łosoś wędzony 03054100 ^b	Pstrąg wędzony 03054300 ^b	Krewetki przetw. 160521 ^b	Flądra mrożona 03033910 ^b	Szprotki świeże 03024390 ^b
	Niemcy	Wielka Brytania	Dania	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Ukraina	Dania
2013 I-XII	11,07	19,89	20,61	18,20	49,90	45,44	50,36	3,21	1,17
2014 I-XII	9,45	20,43	19,02	17,74	54,88	50,67	53,35	2,54	1,43
2015 I-XII	9,03	25,09	21,54	22,24	52,10	51,17	58,25	2,73	1,10
2016 I-XII	10,96	27,52	24,47	25,75	57,20	54,80	96,26	2,58	1,19
2016 VIII	11,47	26,94	24,01	26,18	56,29	57,04	95,64	2,75	-
IX	11,20	31,30	27,89	26,65	55,84	56,72	76,90	2,60	1,05
X	11,55	27,14	27,98	26,44	61,34	58,01	82,80	2,86	1,85
XI	11,75	26,88	26,74	25,46	60,85	56,50	77,70	2,96	1,68
XII	11,98	29,25	23,86	27,91	65,59	57,87	83,29	-	1,84
2017 ^a I	11,70	24,03	18,03	23,19	63,92	54,49	108,08	-	1,54
II	11,49	24,69	25,05	24,06	66,19	51,29	113,44	3,47	1,38
III	11,45	24,37	26,00	24,22	65,76	53,08	122,19	3,46	1,39
IV	11,64	23,61	24,86	23,47	68,13	55,83	159,12	3,09	1,03
V	11,69	23,15	26,60	23,47	69,64	57,74	182,16	3,46	0,84
VI	11,39	24,48	27,47	24,24	69,28	58,60	200,97	2,34	-
VII	11,20	25,87	25,15	25,03	69,77	61,41	186,64	-	0,87
VIII	11,21	25,69	30,02	24,62	70,91	62,87	-	-	1,12
Wskaźnik zmian (%)									
VIII 2017 VIII 2016	97,7	95,4	125,0	94,1	126,0	110,2	x	x	x
I-VIII 2017 I-VIII 2016	108,6	89,6	105,2	95,3	123,7	105,8	125,3	130,8	108,4

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 6. Ceny zbytu ryb i produktów rybnych (zł/kg z VAT) oraz udział ceny zbytu w cenie detalicznej

Miesiące	Karp żywy	Pstrąg świeży niepatroszony	Filety z morskiczka	Filety z mintaja	Śledź solony, odglowiony niepatroszony	Platy/filety ze śledzi
2013 I-XII	10,84	- 12,62 57%	14,13 65%	8,77	9,67 75%	12,02 75%
2014 I-XII	10,43	- 12,82 58%	14,35 66%	10,13	9,73 76%	10,49 69%
2015 I-XII	10,70	- 13,53 61%	14,85 66%	11,78	10,01 81%	10,46 70%
2016 I-XII	11,49	- 13,67 60%	15,34 64%	14,76	10,58 84%	11,46 74%
2016 VII	11,77	- 13,41 59%	15,25 63%	14,66	10,61 85%	11,42 74%
VIII	11,81	- 13,45 59%	15,68 65%	14,70	10,64 85%	11,53 74%
IX	11,70	- 13,50 59%	15,56 65%	14,89	10,65 84%	11,86 76%
X	11,76	- 13,78 59%	15,71 65%	15,15	10,67 83%	12,08 76%
XI	11,08	- 13,59 58%	15,72 64%	15,13	10,82 84%	12,25 75%
XII	11,10	- 13,91 60%	15,73 64%	15,25	10,85 84%	12,35 76%
2017 I	11,49	- 13,98 60%	15,67 64%	15,66	10,89 84%	12,45 76%
II	11,69	- 14,08 60%	15,76 64%	15,88	10,88 83%	12,57 76%
III	11,79	- 14,00 60%	15,77 64%	15,96	11,25 86%	12,61 76%
IV	12,37	- 14,90 64%	15,95 65%	17,87	11,27 87%	12,56 76%
V	12,31	- 14,41 62%	15,86 64%	17,51	11,49 88%	12,51 75%
VI	12,46	- 14,23 61%	16,12 65%	17,69	11,48 88%	12,50 75%
VII	12,31	- 14,30 61%	15,75 64%	17,48	11,51 87%	12,39 74%
VIII	12,38	- 14,06 60%	15,27 62%	17,62	11,55 87%	12,41 74%
IX	12,68	- 14,08 60%	15,95 64%	18,00	11,46 86%	12,30 74%
Wskaźnik zmian (%)						
IX 2017 IX 2016	108,4	x 104,3	x 102,5	x 120,9	x 107,6	x 103,7
I-IX 2017 I-IX 2016	105,4	x 104,3	x 103,8	x 116,7	x 107,6	x 111,3

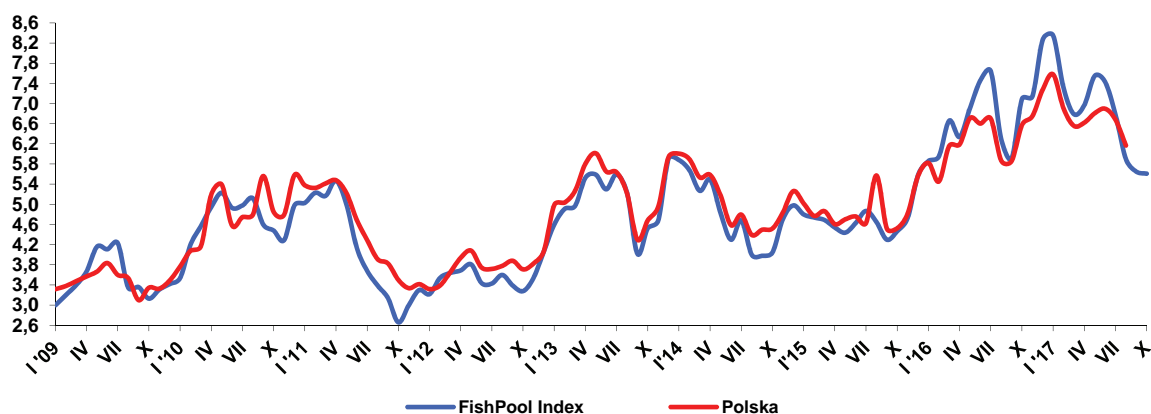
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 7. Ceny detaliczne wybranych ryb i produktów rybnych (zł/kg)

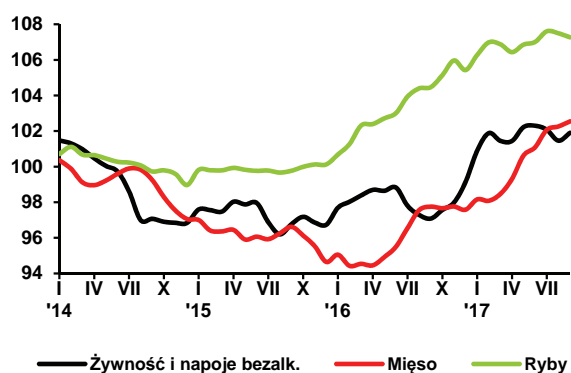
Miesiące	Filety mrożone		Ryby wędzone			Konserwy			Platy śledziowe	Karp świeży	Pstrąg świeży
	morszczuk	dorsz	łosoś	pstrąg	makrela	filety ze śledzia w sosie pom.	sardynki w oleju	tuńczyk w sosie wł.			
2013I-XII	21,83	26,65	75,66	31,94	16,54	25,35	27,50	33,41	16,05	14,60	22,01
2014I-XII	21,76	26,97	77,54	31,88	16,72	25,52	27,87	34,06	15,24	14,11	22,18
2015I-XII	22,58	30,52	76,20	32,40	15,88	25,16	27,85	33,53	15,00	14,18	22,33
2016I-XII	24,10	32,40	84,50	33,04	15,58	25,19	28,06	33,18	15,45	14,44	22,84
2016 VII	24,09	32,42	85,00	33,09	15,57	25,19	28,00	33,18	15,40	-	22,78
VIII	24,15	32,48	87,40	33,24	15,54	25,06	28,19	33,29	15,47	-	22,89
IX	24,09	32,54	88,80	33,14	15,59	25,32	28,31	33,00	15,55	-	23,04
X	24,15	32,58	90,60	33,24	15,60	25,23	28,56	33,18	15,90	-	23,16
XI	24,36	32,74	94,50	33,84	15,73	25,39	28,81	33,00	16,21	14,80	23,25
XII	24,40	32,87	95,30	33,68	15,64	25,35	28,81	32,71	16,32	13,53	23,31
2017 I	24,58	33,13	97,50	33,59	15,96	25,32	28,63	32,65	16,46	14,91	23,43
II	24,54	32,92	100,00	33,67	16,18	25,39	28,63	32,76	16,49	15,18	23,47
III	24,65	32,80	101,00	33,41	16,15	25,35	28,75	32,71	16,57	-	23,22
IV	24,45	32,56	101,00	33,37	16,03	25,16	28,63	32,59	16,51	-	23,26
V	24,80	32,63	102,10	33,41	16,14	25,32	28,88	33,06	16,66	-	23,35
VI	24,76	32,57	102,60	33,37	16,10	25,45	29,00	33,06	16,57	-	23,29
VII	24,71	32,48	102,30	33,21	16,13	25,55	29,19	33,12	16,67	-	23,57
VIII	24,67	32,31	102,80	33,28	16,13	25,87	30,06	33,12	16,66	-	23,35
IX	24,73	32,36	103,00	33,33	16,16	25,87	30,56	33,24	16,66	-	23,34
Wskaźnik zmian (%)											
<u>IX 2017</u> <u>IX 2016</u>	102,7	99,4	116,0	100,6	103,7	102,2	107,9	100,7	107,1	x	101,3
<u>I-IX 2017</u> <u>I-IX 2016</u>	102,6	101,1	124,4	101,6	103,5	101,2	104,6	99,1	108,9	102,9	102,9

Źródło: Dane GUS.

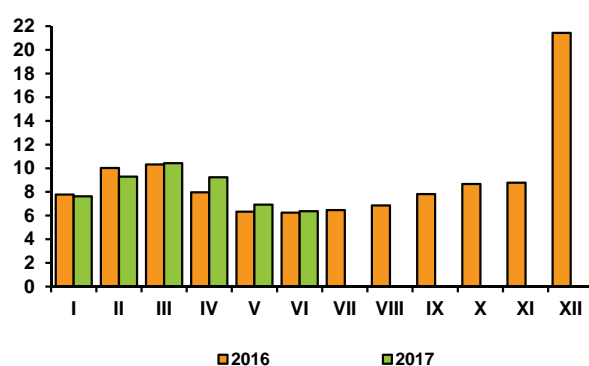
Rys. 1. Cena świeżych lososi norweskich (na podstawie FishPool, 3-6 kg) i średnie ceny płacone przez krajowych importerów (EUR/kg)

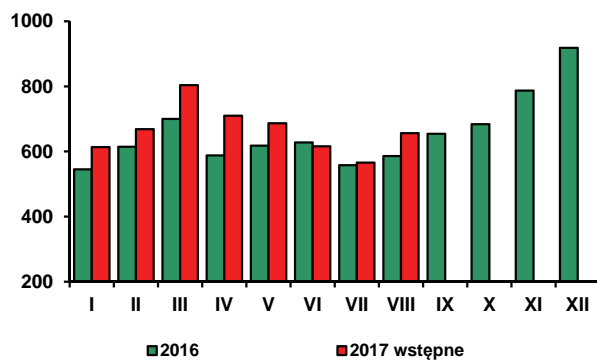
Rys. 2. Dynamika cen detalicznych (XII 2013=100)

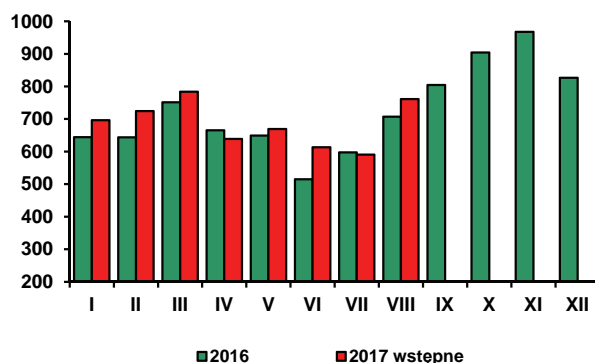
Rys. 3. Przeciętne miesięczne wydatki na zakup ryb i przetworów rybnych (w zł/osobę)

Rys. 4. Eksport ryb i produktów rybnych (mln zł)

Rys. 5. Import ryb i produktów rybnych (mln zł)

Źródło: Rys. 1 – FishPool i MF, rys. 2-3 – dane GUS, rys. 4-5 - dane MF.

We wrześniu 2017 r., w porównaniu z sierpniem br., łączne ceny towarów i usług konsumpcyjnych wzrosły o 0,4% i był to najwyższy ich wzrost od stycznia 2017 r. O przyspieszeniu inflacji zdecydowały głównie wyższe ceny odzieży i obuwi, nośników energii oraz żywności. Wzrost cen odzieży i obuwi (o 2,2% w ujęciu miesięcznym) wynikał z wcześniejszego, niż w poprzednich latach, wprowadzenia do sprzedaży kolekcji jesiennie-zimowych. Głównym powodem wzrostu cen nośników energii było podrożenie opatu (o 2,5% w stosunku do poprzedniego miesiąca) związane ze wzrostem cen węgla i paliw. Od czerwca br. do września br. światowe ceny węgla wyrażone w złotych wzrosły o 10,3%. To z kolei było następstwem wyższych cen ropy naftowej, która we wrześniu, w przeliczeniu na złotówki, podrożała o około 10%.

We wrześniu 2017 r., w porównaniu z poprzednim miesiącem, ceny żywności i napojów bezalkoholowych wzrosły o 0,4%, po sezonowym spadku w lipcu i sierpniu wynoszącym odpowiednio 0,2 i 0,6%. Ceny żywności zwiększyły się o 0,5%, przy obniżeniu się cen napojów bezalkoholowych o 0,1%. Podrożała większość podstawowych produktów spożywczych, w tym najbardziej masło (o 6,9%), śmietana (o 2,5%), warzywa (o 2,4%), ryż (o 1,0%) oraz sery dojrzewające i topione (o 0,9%). Do wzrostu cen warzyw przyczyniła się znacząca wyższa cen warzyw świeżych (o 4,7%), w tym ogórków o 26,1%, pomidorów o 13,7% i kalafiorowych o 9,4%. Spadły natomiast ceny pospolitych warzyw gruntowych, w tym m.in. buraków (o 8,3%), marchwi (o 5,7%), kapusty (o 5,3%) i cebuli (o 4,8%). W grupie artykułów mleczarskich, oprócz śmietany, podrożały także jogurty (o 0,8%), mleko pitne (o 0,7%) i twarogi (o 0,3%), a potaniały napoje mleczne i sery twarogowe smakowe (o 0,3%). Wzrostowi cen masła towarzyszył wzrost cen tłuszczów wieprzowych (o 0,6%) i margaryn (o 0,2%) oraz spadek cen olejów roślinnych (1,0%). Za jaja we wrześniu konsumenci musieli zapłacić o 0,6% więcej, a za artykuły mięsne o 0,3% więcej niż w poprzednim miesiącu. Ceny mięsa drobiowego zwiększyły się o 0,7%, a wieprzowego o 0,4%, przy stabilizacji cen wołowiny. Wzrost cen makaronów wyniósł 0,5%, a pieczywa, mąki pszennej i pozostałych wyrobów piekarskich po 0,1%. Obniżyły się ceny cukru (o 2,9%), owoców (o 1,0%) oraz ryb i owoców morza (o 0,2%). Tańsze niż przed miesiącem były owoce cytrusowe (o 2,4%) i banany (o 0,5%), a droższe jabłka (o 1,1%). Spadły także ceny dżemów, miodu, czekolady i wyrobów cukierniczych (średnio o 0,4%). Nieznacznie obniżyły się ceny herbaty (o 0,1%), a wzrosły – kawy (o 0,1%). Wzrostowi cen wód mineralnych (o 0,5%) towarzyszył spadek cen soków owocowych i warzywnych (o 0,6%).

We wrześniu 2017 r. ceny żywności i napojów bezalkoholowych były przeciętnie o 5,0% wyższe niż w analogicznym miesiącu 2016 r., przy wzroście łącznych cen towarów i usług konsumpcyjnych o 2,2%. Wzrost cen żywności wyniósł 5,3%, a napojów bezalkoholowych 1,5%. Wzrosły ceny wszystkich grup produktów spożywczych, z wyjątkiem owoców cytrusowych, bananów i cukru. Najbardziej, bo o 23,9% zwiększyły się ceny tłuszczów jadalnych, głównie za sprawą wydatnej wyższej cen masła sięgającej 48,1%. Wzrostowi cen masła towarzyszył wzrost cen tłuszczów wieprzowych o 8,0% i roślinnych o 3,0%. Ceny owoców podniosły się o 7,9%, a jaj o 7,8%. Wzrost cen owoców był efektem mniejszej niż przed rokiem krajowej podaży owoców jagodowych, pestkowych, w tym zwłaszcza wiśni i czereśni oraz wczesnych odmian jabłek. We wrześniu br. za jabłka konsumenci musieli zapłacić o 43,6% więcej, a za owoce pestkowe i jagodowe odpowiednio o 28,9% i 8,5% więcej niż rok wcześniej. Do wzrostu cen jaj przyczyniło się wzmocnienie eksportu związane z obniżeniem podaży jaj w UE w następstwie wykrycia fipronilu na fermach kur niosek w Europie Zachodniej (Belgia, Holandia, Niemcy) oraz pojawienia się grypy ptaków we Włoszech, które są czołowym producentem jaj w Europie. We wrześniu br., w porównaniu z wrześniem ub. roku artykuły mleczarskie podrożały przeciętnie o 6,4%, warzywa o 5,2%, a produkty mięsne o 4,9%. Wzrost cen artykułów mleczarskich był konsekwencją znaczącego wzrostu cen skupu mleka (o 29,6%) oraz cen produktów mlecznych na rynkach światowych (według FAO o 27,3%). Za warzywa świeże we wrześniu br. konsumenci płacili o 7,3% więcej niż przed rokiem, a za ziemniaki o 6,2% więcej. Wzrost cen artykułów mięsnych był podtrzymywany przez wzrost cen mięsa wieprzowego wynoszący 7,4%. Mięso drobiowe i wołowe podrożało odpowiednio o 3,4% i 3,1%. Droższe niż rok wcześniej były ryby i owoce morza (o 2,7%) oraz pieczywo i produkty zbożowe (o 2,6%), w tym makarony o 3,3%, a pieczywo o 3,2%. Mniej niż we wrześniu 2016 r. konsumenci płacili za cukier (o 4,3%), owoce cytrusowe (o 3,7%) i banany (o 10,4%), a więcej za dżemy, marmolady i miód (o 4,1%) oraz wyroby cukiernicze i czekoladę (po 1,5-1,6%). W porównywanych okresach ceny kawy wzrosły o 4,3%, herbaty o 2,7%, a wód mineralnych o 0,9%.

Wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych w okresie styczeń-wrzesień 2017 r., w stosunku do analogicznego okresu 2016 r., wyniósł 3,8%, przy inflacji 1,9%. W br. żywność była jedną z najsilniej drożących grup towarów i usług konsumpcyjnych. Bardziej niż żywność podrożały jedynie towary i usługi związane z transportem (o 4,9%, w tym paliwa do prywatnych środków transportu o 9,2%).

Wzrost inflacji hamujący tempo wzrostu realnych dochodów ludności nie wpłynął negatywnie na konsumpcję. Poprawa sytuacji na rynku pracy, wysoka dynamika wzrostu płac, świadczenia na dzieci z programu Rodzina 500+ i ograniczenie (według NBP) stopy oszczędności pozwoliły gospodarstwu domowemu na zwiększenie konsumpcyjnych wydatków. Z danych GUS wynika, że we wrześniu br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw¹ było o 4,5% wyższe niż przed rokiem, a liczba

bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy zmniejszyła się o 15,6%. W końcu września br. stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 6,8% i była o 1,5 pkt. proc. niższa niż rok wcześniej. Nominalna dynamika wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 9 osób wyniosła we wrześniu br. 6,0%, wobec 3,9% w analogicznym okresie ub. roku. We wrześniu br. odnotowano wzrost sprzedaży detalicznej w cenach stałych w skali roku o 7,5% (w przedsiębiorstwach handlowych i niehandlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób). Dotyczył on głównie pojazdów samochodowych, motocykli i części, tkanin, odzieży i obuwi, mebli, sprzętu rtv i agd oraz leków i kosmetyków. Wzrost popytu na wyżej wymienione grupy towarów nastąpił kosztem m.in. popytu na żywność. **Sprzedaż żywności, napojów i wyrobów tytoniowych w cenach stałych zmalała o 2,7%.** Realne podrożenie żywności osłabiło skłonność do zakupów artykułów spożywczych. Można przypuszczać, iż miało to również związek z rozpoczęciem roku szkolnego i koniecznością zwiększenia szkolnych wydatków. W okresie styczeń-wrzesień br., w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, sprzedaż żywności, napojów i wyrobów tytoniowych w cenach stałych zwiększyła się o 3,3%.

Można przypuszczać, że spodziewane utrzymanie się wysokiego tempa wzrostu plac nominalnych w IV kwartale br. w związku z narastającymi problemami kadrowymi i presją płacową, będzie sprzyjało wzrostowi popytu na żywność. Jednakże z uwagi na wyższy niż przed rokiem poziom inflacji, ograniczający rzeczywistość siłę nabywczą wynagrodzeń oraz wysoką skłonność do konsumpcji artykułów nieżywnościowych, tempo wzrostu popytu na żywność w ostatnich miesiącach br. może być wolniejsze niż przed rokiem. Z badań koniunktury konsumenckiej GUS i NBP wynika, że w październiku br. nastroje konsumentów nie były tak optymistyczne jak w poprzednim miesiącu. Pogorszyły się wskaźniki dotyczące obecnego dokonywania ważnych zakupów oraz oceny przyszłej sytuacji finansowej gospodarstwa domowego².

Według metodologii Eurostatu (HICP), we wrześniu 2017 r., w porównaniu z poprzednim miesiącem w UE-28 i w strefie euro ceny towarów i usług konsumpcyjnych wzrosły po 0,4%. W Polsce ich wzrost wyniósł 0,2%. We wrześniu br., w porównaniu z wrześniem ub. roku inflacja w UE-28 ukształtowała się na poziomie 1,8%, w strefie euro 1,5%, a w Polsce 1,6%. Najniższą inflację (w ujęciu rocznym) odnotowano na Cyprze (0,1%), w Irlandii (o 0,2%) i w Finlandii (0,8%), a najwyższą - na Litwie (4,6%), w Estonii (3,9%) i na Łotwie (3,0%).

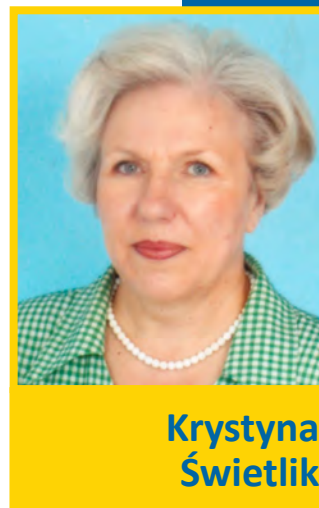
We wrześniu br. w porównaniu z sierpniem br. w UE-28 i w strefie euro żywność podrożała po 0,2%, a w Polsce o 0,3%. W czternastu krajach jej ceny wzrosły, w dwóch były stabilne, a w pozostałych wykazywały tendencję spadkową. Najwyższy wzrost cen żywności odnotowano na Litwie (o 1,5%) i w Bułgarii (o 0,9%), a najgłębszy spadek - w Estonii (o 0,9%) i w Irlandii (o 0,7%).

We wrześniu br. w UE-28 i w strefie euro ceny żywności były średnio o 1,8% wyższe niż w analogicznym miesiącu ub. roku. W 25 krajach przewyższyły one poziom sprzed roku, a w trzech pozostałych były niższe niż rok wcześniej. Najwyższy ich wzrost odnotowano w Czechach (o 5,7%), Estonii (o 5,6%), na Łotwie (o 5,5%) i na Słowacji (o 5,3%). W stosunkowo wysokim stopniu żywność podrożała także na Litwie (o 4,7%) i w Polsce (o 4,3%). Mniej niż rok wcześniej płacili za żywność mieszkańcy Cypru (o 2,4%), Irlandii (o 2,0%) i Finlandii (o 0,4%). Zmiany cen poszczególnych grup produktów żywnościowych były mocno zróżnicowane. We wrześniu br., w porównaniu z wrześniem ub. roku w UE-28, podobnie jak w Polsce, najbardziej zwiększyły się ceny olejów i tłuszczów jadalnych - o 12,9%. Zdecydował o tym wzrost cen masła, który przykładowo wyniósł: w Niemczech 70,4%, na Łotwie 67,2%, na Słowacji 51,2%, w Chorwacji 50,8%, w Polsce 48,1%, w Estonii 47,2%, w Austrii 44,6%, na Litwie 43,3%, w Czechach 42,8%, a w Holandii 40,1%. Ceny mleka, serów i jaj zwiększyły się w UE-28 średnio o 4,4%, ryb i owoców morza o 3,9%, mięsa i owoców po 2,2%, artykułów zbożowych o 0,9%, cukru, dżemu, czekolady, miodu i marmolady o 0,8%, warzyw o 0,4%, a napojów bezalkoholowych o 1,0%.

Według FAO, we wrześniu 2017 r., w porównaniu z poprzednim miesiącem, światowe ceny żywności zwiększyły się o 0,8%. Podrożały trzy z pięciu monitorowanych grup artykułów rolnospożywczych, tj. oleje roślinne (o 4,5%), produkty mleczne (o 2,1%) i cukier (o 0,1%). Potaniały natomiast zboża (o 1,0%), przy stabilizacji cen mięsa. W końcu III kwartału 2017 r. przeciętny poziom światowych cen żywności był o 6,0% wyższy niż rok wcześniej. Zdecydował o tym wzrost cen produktów mlecznych (o 27,4%), zbóż (o 8,0%) i mięsa (o 5,8%). Niższe niż przed rokiem były ceny cukru (o 33,0%) i olejów roślinnych (o 2,7%).

1 W podmiotach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

2 Koniunktura konsumencka. Październik 2017 r. Opracowanie sygnałne, GUS, Warszawa, 18.10.2017 r., <http://www.stat.gov.pl> (odczyt: 27.10.2017).

Krystyna
Świetlik

Tab. 1. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych we wrześniu 2017 r.

Wyszczególnienie	IX 2017			I-IX 2017
	VIII 2017=100	IX 2016=100	XII 2016=100	I-IX 2016=100
OGÓŁEM	100,4	102,2	100,9	101,9
Żywność i napoje bezalkoholowe	100,4	105,0	102,8	103,8
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	100,4	101,2	101,0	101,0
Odzież i obuwie	102,1	95,4	93,5	94,6
Mieszkanie	100,3	101,8	101,5	101,4
Użytkowanie mieszkań i nośniki energii	100,4	102,3	101,8	101,7
w tym nośniki energii	100,7	102,1	101,4	101,2
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	99,8	100,0	100,1	100,4
Zdrowie	100,0	102,0	101,7	100,9
Transport	101,0	101,6	96,7	104,9
w tym paliwa do prywatnych środków transportu	103,5	103,6	96,3	109,2
Łączność	100,5	101,7	101,7	100,4
Rekreacja i kultura	98,9	101,9	101,3	101,3
Edukacja	100,9	101,3	101,2	100,9
Restauracje i hotele	100,3	102,2	102,3	102,1
Inne towary i usługi	100,2	101,9	100,9	102,6

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Wskaźniki cen podstawowych grup żywności we wrześniu 2017 r.

Wyszczególnienie	IX 2017			I-IX 2017
	VIII 2017=100	IX 2016=100	XII 2016=100	I-IX 2016=100
Żywność (bez napojów)	100,5	105,3	102,9	104,1
Pieczywo i produkty zbożowe	100,1	102,6	102,1	101,9
Pieczywo	100,1	103,2	102,5	102,4
Ryż	101,0	101,7	102,3	101,7
Makarony	100,5	103,3	103,1	101,7
Mięso i przetwory	100,3	104,9	105,1	104,8
Mięso wieprzowe	100,4	107,4	106,0	110,0
Mięso wołowe	100,0	103,1	102,0	102,6
Drób	100,7	103,4	109,9	100,7
Przetwory mięsne i wędliny	100,1	104,4	103,4	104,2
Ryby i owoce morza	99,8	102,7	101,7	104,1
Mleko, sery i jaja	100,7	106,6	103,9	104,6
Artykuły mleczarskie	100,8	106,4	103,9	104,4
Mleko	100,7	104,4	102,1	102,7
Sery twarogowe	100,3	103,4	102,2	101,9
Sery dojrzewające i topione	100,9	108,5	103,7	107,1
Jaja	100,6	107,8	104,0	105,3
Oleje i pozostałe tłuszcze	103,5	123,9	117,1	114,2
Masło	106,9	148,1	130,6	127,9
Pozostałe tłuszcze zwierzęce	100,6	108,0	104,1	105,7
Margaryna i inne tłuszcze roślinne	100,2	104,0	106,0	103,0
Oleje roślinne	99,0	101,7	101,6	102,3
Owoce	99,0	107,9	110,3	105,9
Jabłka	101,1	143,6	153,1	111,7
Owoce cytrusowe	97,6	96,3	140,5	102,2
Banany	99,5	89,6	95,1	95,2
Warzywa	102,4	105,2	89,4	101,8
Ziemniaki	97,2	106,2	115,2	89,8
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	99,2	101,3	101,0	103,6
Cukier	97,1	95,7	94,1	112,4
Napoje bezalkoholowe	99,9	101,5	101,7	101,0

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy ^a (miesiąc poprzedni = 100)

Wyszczególnienie	Lata	Miesiące											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2014	101,5	99,8	99,7	99,5	99,6	99,7	98,9	98,4	100,1	99,8	99,9	100,0
	2015	100,7	100,0	99,9	100,6	99,8	100,1	98,9	99,3	100,6	100,4	99,7	99,9
	2016	101,0	100,3	100,4	100,3	99,9	100,2	99,0	99,5	99,8	100,5	100,4	101,2
	2017	101,8	101,0	99,6	100,0	100,8	100,1	99,8	99,4	100,4			
Pieczywo i produkty zbożowe	2014	100,2	99,9	99,9	99,9	100,2	99,8	100,0	100,0	99,9	100,1	99,9	99,8
	2015	100,2	99,8	100,0	100,1	100,0	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0	99,7	100,1
	2016	100,2	100,0	100,0	100,2	100,0	100,0	100,0	100,0	100,1	100,4	100,1	100,0
	2017	100,4	100,2	100,2	100,0	100,3	100,1	100,5	100,3	100,1			
Mięso	2014	100,4	99,5	99,2	99,8	100,3	100,4	100,3	99,9	99,4	99,0	99,2	99,5
	2015	99,9	99,4	99,9	100,1	99,4	100,2	99,9	100,3	100,4	99,5	99,4	99,1
	2016	100,4	99,3	100,1	99,9	100,5	100,6	101,1	101,0	100,2	99,9	100,1	99,8
	2017	100,6	99,9	100,4	100,9	101,3	100,5	101,0	100,2	100,3			
Ryby i owoce morza	2014	100,7	100,4	99,6	100,0	99,8	99,8	99,9	99,8	99,7	100,1	99,8	99,4
	2015	100,9	99,9	100,0	100,1	99,9	99,9	100,0	99,9	100,1	100,2	100,1	100,0
	2016	100,6	100,6	101,0	100,1	100,3	100,3	100,9	100,4	100,1	100,6	100,8	99,5
	2017	100,8	100,7	99,9	99,6	100,4	100,1	100,6	99,9	99,8			
Mleko, sery, jaja	2014	101,0	100,4	100,0	99,7	100,0	99,7	99,5	99,7	99,9	99,8	99,7	99,9
	2015	100,2	99,5	99,9	99,7	99,3	99,6	99,7	99,4	100,0	99,8	99,8	99,9
	2016	99,9	99,7	99,8	99,5	99,7	99,9	100,0	100,2	100,1	100,8	100,8	101,0
	2017	101,0	100,6	100,2	99,7	100,3	100,1	100,5	100,7	100,7			
Tłuszcze	2014	100,6	100,1	99,5	98,8	100,6	99,1	100,0	99,3	99,5	99,7	99,1	98,5
	2015	100,2	99,8	99,1	99,7	99,4	98,1	99,1	99,4	99,6	99,8	99,9	99,3
	2016	100,6	100,0	99,2	100,4	99,5	100,1	100,3	101,1	101,4	102,3	102,0	101,0
	2017	101,6	100,7	100,1	98,1	102,7	100,5	104,0	105,0	103,5			
Owoce	2014	107,3	101,0	103,1	100,7	102,0	97,1	96,0	94,2	99,9	97,8	97,6	100,2
	2015	103,1	100,4	101,5	105,8	107,2	100,4	98,2	96,8	98,4	99,7	97,3	100,5
	2016	104,0	104,3	102,3	100,2	100,1	102,3	98,3	96,8	96,5	96,7	98,8	104,3
	2017	107,7	102,5	100,3	99,1	105,8	100,8	99,1	96,0	99,0			
Warzywa	2014	106,9	99,3	98,2	98,3	93,3	99,4	90,6	86,6	103,7	102,8	105,1	103,9
	2015	105,4	102,3	99,2	102,2	97,2	101,7	90,7	94,1	106,6	105,7	100,7	102,2
	2016	104,3	101,7	101,6	102,6	98,7	99,2	88,4	92,2	97,9	103,9	102,8	109,3
	2017	106,9	106,4	94,6	100,1	97,4	98,2	92,5	91,9	102,4			
Cukier i wyroby cukiernicze	2014	100,2	99,0	99,3	97,8	100,0	99,4	99,5	99,4	99,9	99,9	99,5	99,5
	2015	100,1	100,2	100,0	100,5	99,9	100,0	100,8	101,1	100,5	100,8	100,3	99,2
	2016	100,7	100,9	100,7	100,6	99,9	99,8	100,5	101,0	101,2	100,5	100,0	99,8
	2017	100,8	99,8	99,6	100,3	100,7	99,9	100,6	100,1	99,1			
Cukier	2014	98,0	96,2	96,5	92,2	97,9	96,3	96,8	96,5	97,6	98,5	96,8	97,8
	2015	98,7	101,1	102,3	101,2	100,2	98,8	104,1	104,5	104,2	101,6	99,9	100,2
	2016	101,0	104,6	104,3	101,5	100,6	100,7	100,2	105,7	104,8	101,4	100,0	100,2
	2017	100,3	100,3	100,0	99,6	100,2	99,4	99,4	97,8	97,1			
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2014	100,1	100,1	100,1	100,0	99,9	100,0	99,8	99,6	100,0	100,0	99,8	99,7
	2015	99,8	99,9	100,2	100,4	100,0	100,0	99,9	99,6	99,7	100,1	99,9	99,8
	2016	99,5	99,9	100,1	100,3	100,1	100,2	99,7	99,8	100,0	100,5	100,1	100,7
	2017	100,4	100,3	99,9	100,3	100,0	99,8	99,8	99,9	100,4			
III. Średnia płaca ^a	2014	90,1	101,3	104,2	99,0	97,5	101,7	100,6	98,2	100,2	102,1	100,6	109,4
	2015	90,0	101,0	105,8	97,8	97,1	100,9	101,4	98,3	100,9	101,3	101,3	108,4
	2016	90,8	100,9	105,2	99,1	96,6	102,1	100,9	98,2	100,1	101,0	101,7	107,1
	2017	92,3	100,6	106,3	98,1	97,8	102,7	99,9	99,8	99,6			

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób
Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy ^a (miesiąc analogiczny = 100)

Wyszczególnienie	Lata	Miesiące											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2014	101,6	101,6	101,2	100,3	99,2	99,1	98,3	97,9	100,0	97,8	97,5	96,8
	2015	96,1	98,4	96,5	97,5	97,8	98,3	98,3	99,3	99,8	100,4	100,1	99,9
	2016	100,0	100,4	100,8	100,6	100,8	100,9	101,0	101,2	100,4	100,4	101,2	100,8
	2017	103,3	103,9	103,1	102,8	103,7	103,7	104,4	104,3	105,0			
Pieczywo i produkty zbożowe	2014	100,3	100,3	100,2	100,0	100,2	100,1	100,0	100,0	100,0	100,0	99,9	99,7
	2015	99,6	99,4	99,5	99,7	99,5	99,6	99,7	99,6	99,7	99,7	99,5	99,9
	2016	99,9	100,1	100,1	100,2	100,2	100,3	100,3	100,3	100,4	100,8	101,1	101,0
	2017	101,2	101,4	101,6	101,4	101,7	101,8	102,3	102,6	102,6			
Mięso	2014	100,5	100,8	99,5	99,4	99,8	99,7	99,3	98,9	97,2	97,2	97,2	97,1
	2015	96,7	96,5	97,2	97,5	96,7	96,5	96,0	96,4	97,4	97,8	97,9	97,5
	2016	98,0	97,9	98,1	97,9	99,0	99,4	100,7	101,3	101,2	101,6	102,3	103,1
	2017	103,2	103,8	104,1	105,1	105,9	105,8	105,7	104,8	104,9			
Ryby i owoce morza	2014	101,1	101,4	100,9	100,6	100,2	100,0	99,9	99,5	99,0	99,0	99,0	99,0
	2015	99,1	98,7	99,1	99,3	99,4	99,5	99,6	99,6	100,0	100,2	100,5	101,2
	2016	100,8	101,4	102,4	102,4	102,8	101,8	104,1	104,7	104,7	105,1	105,8	105,3
	2017	105,2	105,6	104,5	103,9	104,0	103,9	103,6	103,0	102,7			
Mleko, sery, jaja	2014	102,8	103,2	103,6	103,6	103,9	103,9	103,3	102,8	101,6	100,5	99,7	99,1
	2015	98,3	97,4	97,4	97,5	96,8	96,8	96,9	96,7	96,7	96,7	96,9	96,9
	2016	96,6	96,9	96,7	96,5	96,9	97,2	97,5	98,2	98,4	99,3	100,3	101,5
	2017	102,5	103,4	103,8	104,0	104,6	104,9	105,4	105,9	106,6			
Tłuszcze	2014	102,8	103,1	103,1	102,0	102,1	100,6	100,2	98,6	97,4	96,6	95,7	94,8
	2015	94,4	94,1	93,7	94,5	93,4	93,5	92,6	92,7	92,8	93,0	93,7	94,4
	2016	94,6	94,9	95,0	95,7	95,8	96,8	98,1	99,8	101,6	104,2	106,4	108,1
	2017	109,6	110,4	111,4	108,9	112,3	112,8	116,9	121,5	123,9			
Owoce	2014	99,7	100,1	105,6	103,4	99,2	92,2	90,6	89,8	95,8	98,7	96,8	96,5
	2015	92,4	91,7	90,3	94,8	99,7	103,4	106,3	109,7	108,4	110,0	109,1	109,0
	2016	109,3	113,6	114,5	108,6	101,9	104,1	104,6	104,6	102,3	98,9	100,4	104,1
	2017	107,4	105,6	103,7	102,4	108,1	106,2	106,6	105,3	107,9			
Warzywa	2014	111,3	110,6	106,3	102,3	91,4	95,6	90,1	87,2	91,6	90,4	91,0	86,8
	2015	86,1	88,8	89,7	93,3	97,6	100,0	99,6	108,3	111,1	114,1	109,0	107,0
	2016	105,2	104,4	106,9	107,9	110,1	107,9	105,2	102,8	94,3	92,5	94,4	100,9
	2017	104,1	108,7	101,3	99,0	97,8	98,0	101,6	100,8	105,2			
Cukier i wyroby cukiernicze	2014	95,5	95,1	94,8	92,7	92,9	92,6	92,7	92,8	92,9	93,2	92,9	93,5
	2015	93,5	94,7	95,3	97,9	97,8	98,4	99,7	101,3	101,8	102,8	103,6	103,3
	2016	103,7	104,4	105,1	105,2	105,2	105,1	104,8	104,8	105,5	105,2	104,9	105,6
	2017	105,2	104,2	103,2	103,0	103,8	103,9	104,1	103,4	101,3			
Cukier	2014	80,9	78,7	76,7	71,1	70,1	68,4	68,8	68,3	67,4	67,2	66,4	67,2
	2015	67,7	71,2	75,4	82,8	84,7	86,9	93,5	101,3	108,2	111,6	115,2	118,0
	2016	120,6	124,8	127,2	127,6	128,2	130,6	125,7	127,2	127,8	127,5	127,6	127,7
	2017	126,8	121,6	116,6	114,4	113,8	112,4	111,5	103,3	95,7			
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2014	100,5	100,7	100,7	100,3	100,2	100,3	99,8	99,7	99,7	99,4	99,4	99,0
	2015	98,6	98,4	98,5	98,9	99,1	99,2	99,3	99,4	99,2	99,3	99,4	99,5
	2016	99,1	99,2	99,1	98,9	99,1	99,2	99,1	99,2	99,5	99,8	100,0	100,8
	2017	101,7	102,2	102,0	102,0	101,9	101,5	101,7	101,8	102,2			
III. Średnia płaca ^a	2014	103,4	104,0	104,8	103,8	104,8	103,5	103,5	103,5	103,4	103,8	102,7	103,7
	2015	103,6	103,2	104,9	103,7	103,2	102,5	103,3	103,4	104,1	103,3	104,0	103,1
	2016	104,0	103,9	103,3	104,6	104,1	105,3	104,8	104,7	103,9	103,6	104,0	102,7
	2017	104,3	104,0	105,2	104,1	105,4	106,0	104,9	106,6	106,0			

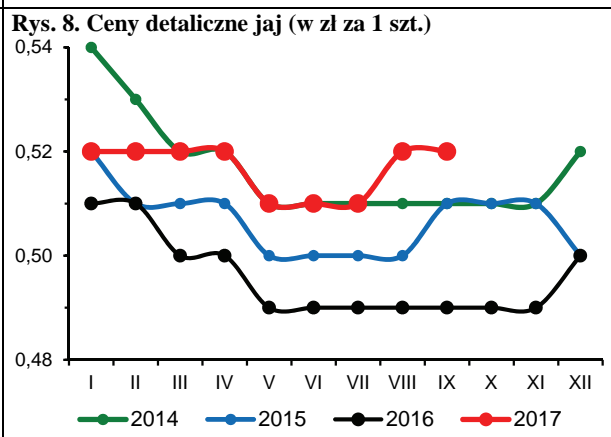
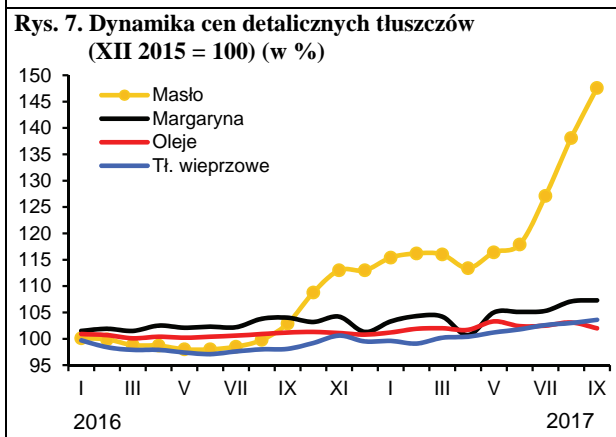
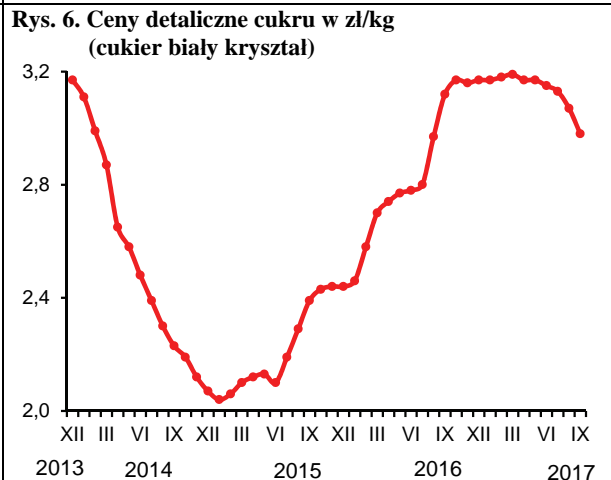
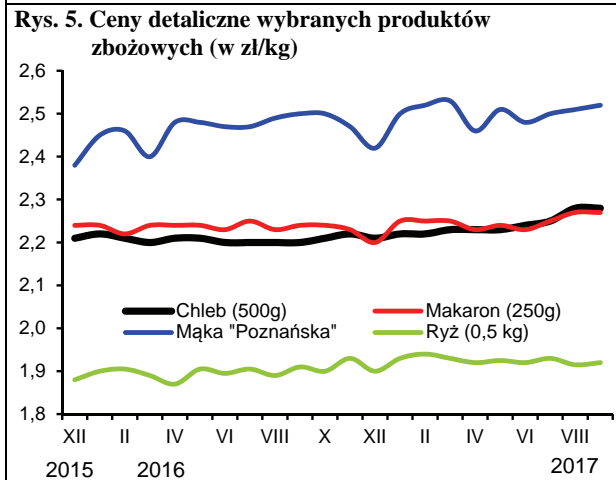
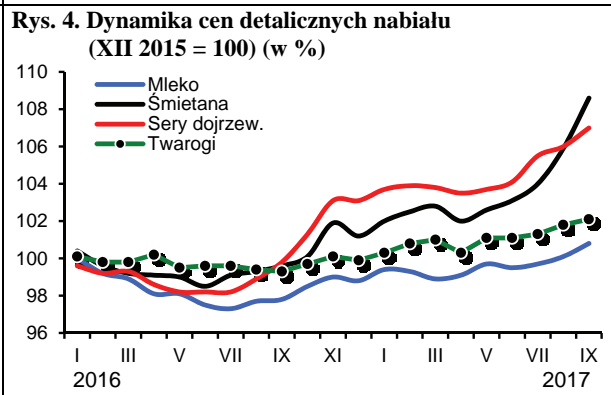
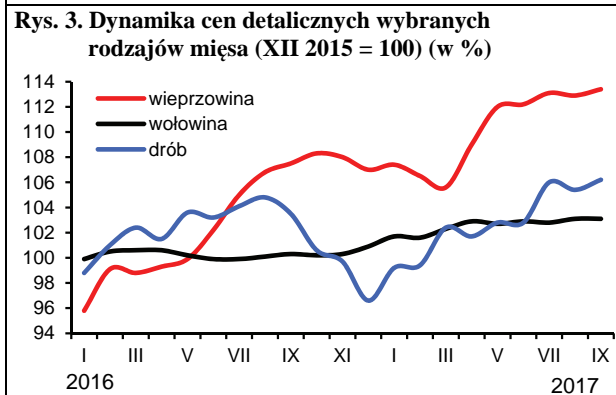
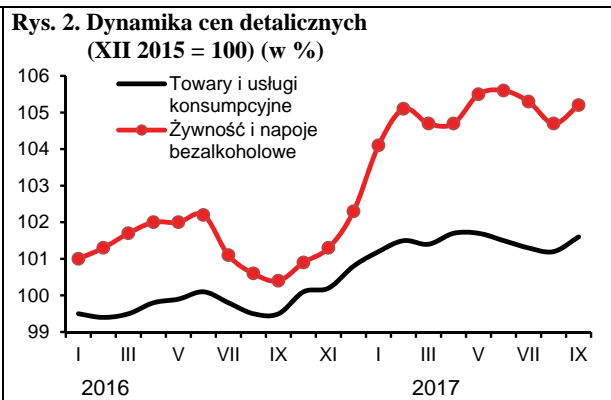
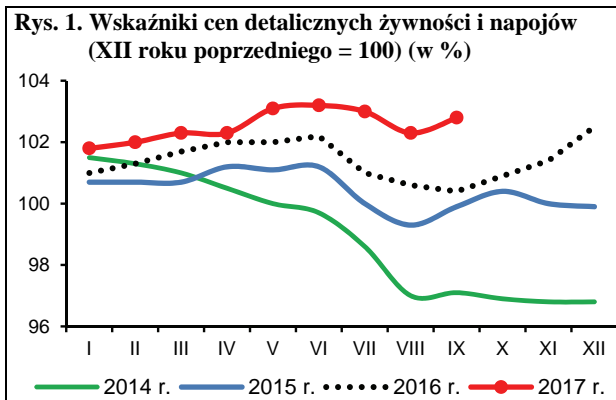
^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Miesięczne ceny detaliczne wybranych artykułów żywnościowych

Wyszczególnienie a – 2016 r. b – 2017 r.		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
		w złotych											
Ryż – 1 kg	a	3,80	3,81	3,78	3,74	3,81	3,79	3,81	3,78	3,82	3,80	3,86	3,80
	b	3,86	3,88	3,86	3,84	3,85	3,84	3,86	3,83	3,84			
Chleb mieszany – 0,5 kg	a	2,22	2,21	2,20	2,21	2,21	2,20	2,20	2,20	2,20	2,21	2,22	2,21
	b	2,22	2,22	2,23	2,23	2,23	2,24	2,25	2,28	2,28			
Makaron – 250 g	a	2,24	2,22	2,24	2,24	2,24	2,23	2,25	2,23	2,24	2,24	2,23	2,20
	b	2,25	2,25	2,25	2,23	2,24	2,23	2,25	2,27	2,27			
Mąka pszenna „Poznańska” – 1kg	a	2,45	2,46	2,40	2,48	2,48	2,47	2,47	2,49	2,50	2,50	2,47	2,42
	b	2,50	2,52	2,53	2,46	2,51	2,48	2,50	2,51	2,52			
Mięso wołowe z kością (rostbef) – 1kg	a	26,03	26,06	26,21	26,03	25,93	25,94	26,12	26,18	26,24	26,32	26,33	26,20
	b	26,81	27,00	26,95	27,04	27,05	27,12	27,16	27,27	27,42			
Mięso wołowe bez kości (z udźca) – 1kg	a	32,68	32,57	32,61	32,59	32,59	32,47	32,44	32,55	32,56	32,38	32,17	32,53
	b	32,88	32,56	32,91	33,24	33,20	33,30	33,22	33,30	33,16			
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – 1 kg ^a	a	13,69	13,65	13,49	13,55	13,62	13,89	14,25	14,46	14,50	14,57	14,41	14,61
	b	17,39	16,80	16,55	17,32	18,13	17,91	18,01	17,88	18,02			
Kurczę patroszone – 1 kg	a	6,83	6,64	6,84	6,67	7,05	6,96	7,12	7,23	7,06	6,74	6,67	6,50
	b	6,60	6,66	6,94	6,89	6,88	6,94	7,25	7,26	7,27			
Szynka wieprzowa gotowana – 1 kg	a	23,92	24,08	24,09	24,12	24,04	24,43	24,65	24,92	24,86	25,04	25,08	24,96
	b	25,01	25,16	24,97	25,12	25,25	25,41	25,60	25,75	25,93			
Kiełbasa „Toruńska” – 1kg ^b	a	15,37	15,27	15,26	15,20	15,09	15,31	15,10	15,53	15,59	15,64	15,93	15,83
	b	17,34	17,37	17,18	17,35	17,45	17,75	17,58	17,77	17,89			
Filety mrożone z morskiczka, niepanierowane, na wagę – 1 kg	a	23,71	23,86	23,92	24,13	24,09	24,19	24,09	24,15	24,09	24,15	24,36	24,40
	b	24,58	24,54	24,65	24,45	24,80	24,76	24,71	24,67	24,73			
Mleko 3,2-3,5% tł., sterylizowane (UHT), w kartonie – 1 l	a	2,80	2,76	2,75	2,71	2,72	2,69	2,69	2,70	2,70	2,70	2,74	2,78
	b	2,79	2,78	2,73	2,73	2,77	2,75	2,76	2,76	2,80			
Jogurt naturalny – 150 g	a	1,05	1,05	1,05	1,04	1,05	1,04	1,04	1,04	1,04	1,04	1,04	1,05
	b	1,06	1,06	1,06	1,07	1,07	1,06	1,07	1,08	1,10			
Ser twarogowy półtłusty – 1 kg	a	13,16	13,14	13,21	13,23	13,16	13,32	13,20	13,24	13,21	13,24	13,32	13,31
	b	13,41	13,37	13,30	13,21	13,33	13,38	13,41	13,43	13,41			
Ser dojrzewający „Gouda” – 1 kg	a	17,85	17,80	17,53	17,33	17,11	17,02	17,32	17,75	18,45	19,17	20,08	20,55
	b	20,99	20,89	20,61	20,55	20,51	20,62	20,93	21,32	21,36			
Śmietana 30% tł. (kremówka) – 0,5l	a	5,78	5,77	5,75	5,73	5,68	5,68	5,72	5,76	5,80	5,85	5,99	6,02
	b	6,07	6,13	6,10	6,03	6,11	3,13	6,22	6,35	6,46			
Jaja świeże – 1 szt.	a	0,51	0,51	0,50	0,50	0,49	0,49	0,49	0,49	0,49	0,49	0,49	0,50
	b	0,52	0,52	0,52	0,52	0,51	0,51	0,51	0,52	0,52			
Masło 82,0-82,5% tł. „Extra” świeże, w kostkach 200 g	a	3,96	3,96	3,90	3,84	3,82	3,83	3,89	4,03	4,19	4,51	4,70	4,90
	b	5,02	5,03	4,99	4,98	5,03	5,12	5,78	6,37	6,80			
Margaryna do smarowania pieczywa (np. „Rama”) – 400 g	a	3,87	3,86	3,92	3,96	3,98	3,90	3,88	3,95	3,85	3,76	3,95	3,88
	b	3,87	3,86	3,87	3,91	3,94	3,88	3,84	3,90	3,89			
Olej rzepakowy krajowy – 1l	a	5,90	5,82	5,76	5,81	5,79	5,81	5,82	5,83	5,90	5,91	5,88	5,88
	b	5,95	6,10	6,18	6,07	6,21	6,11	6,09	6,16	6,07			
Śłonina – 1 kg	a	5,47	5,39	5,38	5,36	5,30	5,31	5,39	5,45	5,48	5,53	5,61	5,68
	b	5,68	5,67	5,72	5,78	5,87	5,90	5,96	5,99	6,03			
Smalec bez dodatków – 250 g	a	1,68	1,66	1,66	1,65	1,66	1,63	1,62	1,62	1,62	1,64	1,65	1,66
	b	1,66	1,63	1,65	1,65	1,66	1,66	1,67	1,67	1,67			
Cukier biały kryształ – 1 kg	a	2,46	2,58	2,70	2,74	2,77	2,78	2,80	2,97	3,12	3,17	3,16	3,17
	b	3,17	3,18	3,19	3,17	3,17	3,15	3,13	3,07	2,98			
Jabłka – 1 kg	a	2,64	2,65	2,62	2,60	2,58	2,62	2,76	2,78	2,52	2,32	2,35	2,36
	b	2,37	2,36	2,43	2,49	2,78	3,23	3,47	3,55	3,56			

^a od 2017 r. - bez kości, ^b od 2017 r. - „Podwawelska”. Źródło: Dane GUS

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

We wrześniu 2017 r. odnotowano kolejny wzrost cen większości środków produkcji dla rolnictwa, przy czym w zdecydowanie największym stopniu podrożały bezpośrednie nośniki energii. Wzrosty cen dotyczyły również maszyn rolniczych i materiałów budowlanych. Niewielki popyt na nawozy mineralne skutkowało z kolei dalszym spadkiem ich cen. Relacje cen większości środków produkcji do cen zbóż były we wrześniu nieco bardziej korzystne niż miesiąc wcześniej. Pogorszenie relacji odnotowano z kolei w relacji do cen skupu żywności wieprzowego.

We wrześniu br. popyt na nawozy mineralne był wyraźnie mniejszy niż w pierwszej połowie roku, co skutkowało dalszym spadkiem cen. Obniżkom krajowych cen sprzyjały ponadto stosunkowo niskie ceny nawozów w handlu światowym. We wrześniu przeciętny spadek cen nawozów mineralnych na krajowym rynku wyniósł 0,7%, przy czym potaniały głównie nawozy azotowe. Cena mocznika zmalała o 1,9%, saletrzaku o 1,3%, a saletry amonowej o 1,1%. W porównaniu z początkiem roku nawozy mineralne były średnio o 2,1% tańsze, przy czym w przypadku nawozów azotowych odnotowano niewielki wzrost ich cen. Nawozy mineralne były we wrześniu 2017 r. średnio o 4,3% tańsze niż rok wcześniej. Obniżki cen dotyczyły głównie nawozów wieloskładnikowych, potasowych i fosforowych. Zdecydowanie najmniej potaniały nawozy azotowe. Do końca bieżącego roku nawozy mineralne mogą jeszcze nieznacznie potanieć, jednak obniżki cen będą systematycznie wygaszane. Spodziewane zahamowanie spadku cen krajowych będzie z jednej strony następstwem sytuacji na światowym rynku nawozowym, gdzie ceny od kilku miesięcy zaczęły stopniowo rosnąć, z drugiej zaś spodziewanego na przełomie roku wzrostu popytu na rynku krajowym.

Relacje cen nawozów mineralnych do cen zbóż poprawiły się w porównaniu z poprzednim miesiącem. Na zakup 1 kg NPK należało we wrześniu 2017 r. przeznaczyć równowartość 5,3 kg pszenicy, tj. o 0,1 kg mniej niż miesiąc wcześniej oraz o 0,5 kg mniej niż rok wcześniej. Relatywnie najtańszym nawozem mineralnym we wrześniu pozostała sól potasowa (równowartość 4,0 kg pszenicy), a najdroższym superfosfat prosty (6,7 kg pszenicy). Relacje cen nawozów do cen skupu trzody chlewnej były natomiast zbliżone do tych, jakie odnotowano w sierpniu, ale nadal lepsze niż rok wcześniej. Na zakup 1 dt NPK należało przeznaczyć równowartość 65 kg żywności wieprzowej, tj. o 2 kg mniej niż rok wcześniej.

We wrześniu 2017 r. odnotowano wzrost cen nawozów mineralnych w handlu światowym. Ceny nawozów były średnio o 6,1%¹ wyższe w porównaniu z miesiącem poprzednim, głównie z powodu wyraźnego wzrostu cen mocznika² (o 16,2%). Wzrost cen mocznika wynikał z dynamicznie rosnącego popytu w Indiach, przy jednoczesnym mniejszym eksporcie z Chin, gdzie dodatkowo z powodu wyższych cen węgla wzrosły koszty produkcji nawozów azotowych. W przypadku pozostałych notowanych nawozów zmiany cen były symboliczne. Ceny nawozów na światowym rynku we wrześniu 2017 r. były przeciętnie o 3,4% wyższe niż rok wcześniej. W kolejnych miesiącach pod wpływem stopniowej poprawy koniunktury na podstawowych rynkach rolnych ceny nawozów w handlu światowym prawdopodobnie dalej będą rosły.

Podwyżki cen surowców energetycznych w handlu światowym, w tym głównie ropy naftowej, wpłynęły na wzrost cen bezpośrednich nośników energii na krajowym rynku. Ceny podwyższono we wrześniu przeciętnie o 2,9%, w tym najbardziej podrożał gaz propan-butan (o 11,1%), olej opałowy (o 3,6%), benzyna 95-oktanowa (o 3,4%) oraz węgiel kamienny (o 3,0%). Bezpośrednie nośniki energii były we wrześniu 2017 r. średnio o 5,3% droższe niż rok wcześniej. Wyraźny wzrost cen odnotowano w przypadku węgla kamiennego (o 13,7%), gazu propan-butan LPG (o 11,7%) oraz oleju opałowego (o 5,9%). Wzrost cen węgla wynika z mniejszego wydobycia krajowego, ale też wzrostu cen w handlu światowym.

We wrześniu 2017 r. ceny na światowym rynku surowców energetycznych wzrosły średnio o 5,4%³. O wzroście cen zdecydowały podwyżki cen ropy naftowej, w tym ropy Brent o 7,4%. Wzrost cen ropy naftowej we wrześniu wynikał m.in. z podwyższenia prognoz światowego popytu na ropę w związku ze zwiększonym zapotrzebowaniem na surowiec w Chinach i w Europie. W ciągu 12 miesięcy Ropa Brent podrożała o 19,4%. Wyższe ceny w porównaniu z rokiem poprzednim są m.in. konsekwencją porozumienia krajów zrzeszonych w OPEC w sprawie ograniczenia wydobycia surowca. Rosnącym cenom ropy naftowej towarzyszył wzrost cen gazu ziemnego. W ciągu 12 miesięcy podrożał on przeciętnie o 11,5%.

Relatywnie niski poziom wsparcia zewnętrznego z powodu opóźnień we wdrażaniu działań modernizacyjnych Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 skutkuje stosunkowo niewielkim popytem na rynku maszyn rolniczych. W okresie styczeń-wrzesień 2017 r. liczba rejestracji nowych ciągników rolniczych wzrosła o 1,8% w porównaniu z analogicznym okresem bardzo słabego pod tym względem 2016 r.⁴ Przypuszcza się, że tendencje w sprzedaży większości innych środków mechanizacji rolnictwa mogły być podobne. Niewielkiej sprzedaży maszyn w sierpniu towarzyszył jednak wzrost cen. Maszyny rolnicze podrożały we wrześniu średnio o 0,5% w porównaniu z miesiącem poprzednim. Były jednocześnie o 3,7% droższe niż rok wcześniej.

We wrześniu 2017 r. średnie ceny materiałów budowlanych pod wpływem m.in. zwiększenia inwestycji wzrosły o 0,6%. Ceny środków ochrony roślin nie zmieniły się. W ciągu 12 miesięcy ceny materiałów budowlanych wzrosły przeciętnie o 2,9%, a ceny środków ochrony roślin o 1,5%.

**Arkadiusz
Zalewski**

- 1 Na podstawie indeksu zmian cen nawozów mineralnych obliczanego przez Bank Światowy.
- 2 Notowania fob Yuzhnyy
- 3 Na podstawie indeksu zmian cen surowców energetycznych obliczanego przez Bank Światowy
- 4 Informacje Polskiego Związku Przemysłu Motoryzacyjnego na podstawie danych CEPIK

Tab. 1. Ceny nawozów mineralnych i ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj nawozu	Jedn. miary	Ceny w zł		Dynamika cen %			Relacje 1 kg NPK do:	
		IX 2016	IX 2017	IX 2017 VIII 2017	IX 2017 XII 2016	IX 2017 IX 2016	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Saletrzak 28%N	1 dt	108,60	106,08	98,7	99,2	97,7	5,87	0,72
Saletra amonowa 34%N	1 dt	123,64	121,00	98,9	99,3	97,9	5,51	0,67
Mocznik 46%N	1 dt	143,56	146,08	98,1	102,9	101,8	4,92	0,60
Superfosfat prosty 20% P ₂ O ₅	1 dt	92,16	86,12	99,2	95,2	93,4	6,67	0,82
Superfosfat potrójny 40% P ₂ O ₅	1 dt	157,68	151,24	99,7	96,9	95,9	5,86	0,72
Fosforan amonu 18%N, 46% P ₂ O ₅	1 dt	210,64	195,36	100,0	95,5	92,7	4,73	0,58
Sól potasowa 60% K ₂ O	1 dt	163,40	154,00	99,9	96,8	94,2	3,98	0,49
Polifoska 8% N, 24% P ₂ O ₅ , 24% K ₂ O	1 dt	185,64	171,08	99,4	97,0	92,2	4,73	0,58

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 2. Ceny środków ochrony roślin i ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł		Dynamika cen %			Relacje środka do:	
		IX 2016	IX 2017	IX 2017 VIII 2017	IX 2017 XII 2016	IX 2017 IX 2016	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Mospilan 20 SP	80 g	44,97	45,19	99,8	100,4	100,5	69,99	8,56
Dursban 480 EC	1 l	51,27	48,94	99,6	95,5	95,5	75,79	9,27
Decis Mega 50 EW	250 ml	36,37	36,56	100,0	100,7	100,5	56,62	6,92
Zaprawa nasienna „T75 DS/WS”	0,8 kg	39,91	41,90	100,3	103,5	105,0	64,89	7,94
Gwarant 500 SC	1 l	53,96	53,31	99,6	99,2	98,8	82,56	10,10
Miedzian 50 WP	1,5 kg	66,32	66,58	99,9	100,5	100,4	103,11	12,61
Roundup	1 l	36,33	37,36	100,2	103,3	102,8	57,86	7,08
Acrobat MZ 69 WG	1 kg	79,68	84,08	100,7	105,6	105,5	130,22	15,92
Fusilade Forte	1 l	133,09	137,95	100,3	103,4	103,7	213,64	26,13
Chwastox Extra 300 SL	1 l	19,07	19,66	100,4	102,6	103,1	30,45	3,72
Środek gryzoniobójczy	1 kg	34,48	34,68	99,9	101,1	100,6	53,71	6,57

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 3. Ceny środków energii i ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł		Dynamika cen %			Relacje nośników do:	
		IX 2016	IX 2017	IX 2017 VIII 2017	IX 2017 XII 2016	IX 2017 IX 2016	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Węgiel kamienny	1 t	753,56	856,66	103,0	111,0	113,7	1326,72	162,25
Ekogroszek	1 t	777,60	831,03	102,9	105,1	106,9	1287,02	157,39
Benzyna „Euro Super” 95	1 l	4,47	4,62	103,4	97,7	103,4	7,16	0,88
Olej napędowy	1 l	4,30	4,39	101,9	95,0	102,1	6,80	0,83
Olej opałowy, Ekoterm Plus	1 l	2,69	2,85	103,6	94,7	105,9	4,41	0,54
Gaz propan-butan „LPG”	1 l	1,88	2,10	111,1	91,3	111,7	3,25	0,40
Olej silnikowy „Castrol Magnatec 10W/40”	1 l	32,20	32,45	100,6	100,3	100,8	50,26	6,15
Płyn do chłodziw „Petrygo”	1 l	12,72	12,95	100,0	101,4	101,8	20,06	2,45
Energia elektryczna (taryfa G-11)	1 kWh	0,64	0,65	100,0	101,6	101,6	1,01	0,12

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 4. Ceny materiałów budowlanych i ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł		Dynamika cen %			Relacje materiałów budowlanych do:	
		IX 2016	IX 2017	IX 2017 VIII 2017	IX 2017 XII 2016	IX 2017 IX 2016	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Cement	50 kg	21,00	21,08	99,6	100,9	100,4	32,65	3,99
Wapno	1 t	584,60	599,66	100,3	102,5	102,6	928,70	113,57
Płyta styropianowa PS-E FS 15	1 m ³	153,31	164,80	101,3	108,2	107,5	255,23	31,21
Stal płaska (płaskownik)	1 t	3345,76	3484,06	101,8	103,3	104,1	5395,79	659,86
Rura stalowa ocynkowana 12	1 m	12,92	13,64	100,7	104,2	105,6	21,12	2,58
Dwuteownik gruby	1 t	3424,00	3480,45	101,3	101,9	101,6	5390,20	659,18
Blacha dachowa	1 m ²	28,49	30,16	100,2	105,1	105,9	46,71	5,71
Tynk „Atlas”	25 kg	51,10	50,08	99,1	99,0	98,0	77,56	9,48
Cegła pełna kl. 15	1 szt.	1,14	1,14	100,0	100,9	100,0	1,77	0,22
Okno z PCV 2 skrzydłowe szklone	1 szt.	698,83	718,40	99,9	102,5	102,8	1112,59	136,06
Tarcica iglasta, obrzynana	1 m ³	731,08	738,98	98,5	100,7	101,1	1144,46	139,96
Płyta OSB3 18mm 1,25x1,5m	1 szt.	67,28	70,05	103,3	106,1	104,1	108,49	13,27
Okno drewniane szklone	1 szt.	1817,14	1899,28	101,0	103,1	104,5	2941,43	359,71
Drzwi płytowe zewnętrzne 2000x800 mm	1 szt.	1624,95	1661,32	100,8	101,9	102,2	2572,90	314,64

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 5. Ceny maszyn i narzędzi rolniczych oraz ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Ceny w zł		Dynamika cen %			Relacje środków mech. do:	
	IX 2016	IX 2017	IX 2017 VIII 2017	IX 2017 XII 2016	IX 2017 IX 2016	pszenicy dt	żyw. wiep. dt
Kombajn zbożowy TC-5.80	567515,7	565372,3	100,0	100,8	99,6	8755,96	1070,78
Kombajn do ziemniaków	85028,0	89071,1	100,9	104,5	104,8	1379,45	168,70
Samochód dostawczy	105740,0	108846,7	100,8	103,5	102,9	1685,72	206,15
Rozrzutnik obornika 2-osiowy	52427,4	55330,0	103,3	105,3	105,5	856,90	104,79
Siewnik poplonów	3418,9	3479,9	100,7	102,1	101,8	53,89	6,59
Ciągnik Ursus 11054	174916,2	180184,3	100,3	102,4	103,0	2790,53	341,26
Ciągnik 90 kW	215011,3	229390,6	100,5	105,2	106,7	3552,59	434,45
Przyczepa do ciągnika samowładowcza	38580,0	40293,8	100,1	102,3	104,4	624,03	76,31
Kopaczka elewatorowa	15687,2	16314,1	100,6	103,2	104,0	252,66	30,90
Zestaw uprawowo-siewny	52319,3	55520,2	100,2	104,1	106,1	859,84	105,15
Kosiarka rotacyjna 1650 mm	7695,4	8276,3	100,6	107,1	107,5	128,18	15,67
Prasa zwijająca, stałokomorowa	65046,9	66888,4	100,1	102,5	102,8	1035,91	126,68
Opryskiwacz 400 l	5753,5	6215,1	99,9	108,0	108,0	96,25	11,77
Agregat uprawowy (kultywator i wał strunowy)	8543,8	8445,9	99,4	99,4	98,9	130,80	16,00
Sadzarka 2 rzędowa „Kora-2”	14872,5	15225,4	101,2	102,3	102,4	235,80	28,84
Plug 4-skibowy	12738,4	12830,1	102,2	100,8	100,7	198,70	24,30
Kultywator 2,1-2,8 m	4314,0	4933,9	100,2	107,7	114,4	76,41	9,34
Glebofryzarka	6001,8	6055,3	100,0	101,2	100,9	93,78	11,47
Rozsiewacz nawozów zawieszany	5864,2	6340,2	100,5	109,6	108,1	98,19	12,01
Dojarka 2 konwie ^a	7183,0	6964,1	100,0	98,1	97,0	107,85	48,04
Dojarka z rurociągiem ^a	41644,8	41842,2	100,0	100,5	100,5	648,01	288,67
Schładzarka do mleka 500 l ^a	18295,7	18707,8	100,0	100,4	102,3	289,73	129,06

^a zamiast żywca wieprzowego przyjęto mleko w hl

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

